

ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตภัณฑ์กล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่
ดีของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

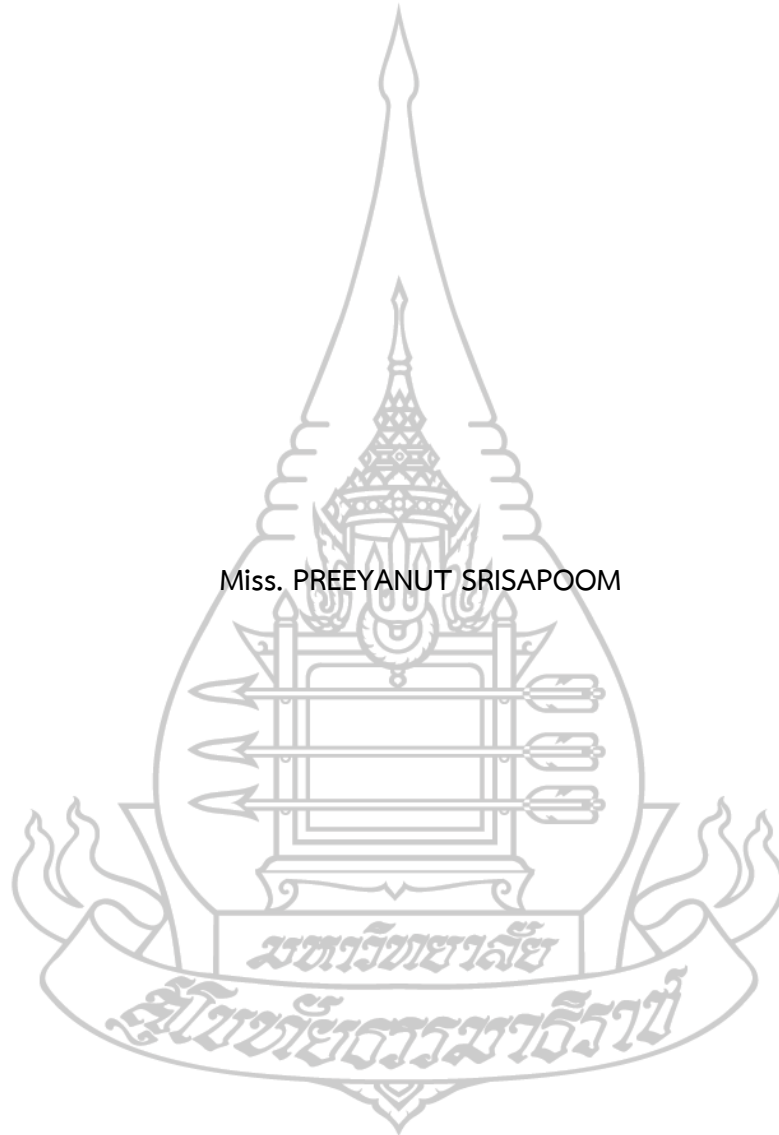
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอก

ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

Factor Affecting Adoption of Good Agricultural Practices on
Gros Michel Banana Production by Farmers in Nong Suea District,
Pathum Thani Province

Miss. PREEYANUT SRISAPOOM

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี
ชื่อและนามสกุล	นางสาวปรียานุช ศรีชะภูมิ
แขนงวิชา / วิชาเอก	ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
สาขาวิชา	เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	1. รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	2. รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....	ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ดุสิต เวชกิจ)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม)	

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
ของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

ผู้วิจัย นางสาวปริยานุช ศรีษะภูมิ รหัสนักศึกษา 2659001602

ปริญญา: เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.สินี
นุช ครูทเมือง แสนเสริม ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร 2) สภาพการผลิตกล้วยหอม 3) ความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 4) การยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 5) ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และ 6) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ผลิตกล้วยหอมในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี จำนวน 561 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาร์ ยามาเน ที่ระดับความคาดเคลื่อน 0.07 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีประสบการณ์การปลูกกล้วยหอมเฉลี่ย 11.47 ปี ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ และเคยเข้าร่วมการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และมีรายได้เฉลี่ย 46,873.33 บาท 2) สภาพการผลิตกล้วยหอม พบว่า เกษตรกรนิยมปลูกกล้วยหอมแบบยกร่องหรือยกแปลง ใช้วิธีปล่อน้ำตามร่องระหว่างแถวปลูก 3) เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี อยู่ในระดับมาก และได้รับแหล่งความรู้จากเจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตรอยู่ในระดับมาก 4) ระดับการยอมรับโดยภาพรวมเกษตรกรมีการยอมรับในระดับมากที่สุด โดยประเด็นที่มีการยอมรับในระดับสูงสุด คือ ประเด็นด้านแหล่งน้ำ : น้ำที่ใช้ในการผลิตกล้วยหอมมาจากแหล่งน้ำที่สะอาด 5) ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า อายุ และรายได้ มีความสัมพันธ์ในเชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในขณะที่ปริมาณผลผลิต และปัญหาในการผลิตกล้วยหอม มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 กับการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร 6) สำหรับปัญหาของเกษตรกร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่มีปัญหามากที่สุด คือ เกษตรกรขาดการรับรู้ผ่านทางวารสาร นิตยสาร ไปสเตอร์ และแผ่นพับมากที่สุด ส่วนข้อเสนอแนะ เกษตรกรต้องการให้หน่วยงานของรัฐจัดหาและประสานงานด้านปัจจัยการผลิตที่มีราคาถูกลง

คำสำคัญ การยอมรับ การผลิตกล้วยหอม การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

Thesis title: “Factor Affecting Adoption of Good Agricultural Practices on Gros Michel Banana Production by Farmers in Nong Suea District, Pathum Thani Province”

Researcher: “Miss. PREEYANUT SRISAPOOM”; ID: “2659001602”;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural and Development);

Thesis advisors: (1) Associate Professor Dr. Benchamas Yooprasert;(2) Associate Professor Dr. Sineenuch Khrutmuang Sanserm ; Academic year: 2023

Abstract

The objectives of this research were to study 1) Basic personal, social, and economic conditions of farmers 2) Gros Michel banana production conditions 3) knowledge regarding Gros Michel banana production according to Good Agricultural Practices 4) The adoption of Gros Michel banana production according to Good Agricultural Practices 5) Factors affecting the adoption of Gros Michel banana production according to Good Agricultural Practices and 6) Problems and suggestions regarding the extension on Gros Michel banana production according to Good Agricultural Practices in the area of Nong Suea district, Pathum Thani province.

This research was survey research. The population of this study was 561 Gros Michel banana production farmers in the area of Nong Suea district, Pathum Thani province. The simple random sample size of 150 people was determined by using Taro Yamane formula with the error value of 0.07. Data were collected by using questionnaires and were analyzed by using statistics such as frequency distribution, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The results of the research found that 1) most of the farmers were male, completed primary school education, and had the average experience in Gros Michel banana production of 11.47 years. Most of them were members of collaborative farming, used to participate in the training regarding Gros Michel banana production according to Good Agricultural Practices, and earned the average income of 46,873.33 Baht. 2) According to Gros Michel banana production, it showed that farmers favored Gros Michel banana production in the form of ridge tillage or uplift the crop and used the water release method in between the planting ridges. 3) Farmers had knowledge about Gros Michel banana production according to Good Agricultural Practices at the high level. 100.0% of them had knowledge in the aspect that there was no need for the application of chemical to prevent or get rid of pest as per the instruction on the labels or reference of the Department of Agricultural Extension and received knowledge from the officer of Department of Agricultural Extension at the high level. 4) The level of adoption, overall, farmers were adopted at the highest level with the most adoption aspect on water resources: water used for banana production came from clean water sources. 5) According to the factors impacting the adoption of Gros Michel banana production according to Good Agricultural Practices, it showed that age and income were negatively at statistically significant level of 0.01 while the productivity and problems in banana production were positively related with the adoption of Gros Michel banana production according to Good Agricultural Practices of farmers at statistically significant level of 0.05 and 0.01 6) For problems of farmers, they overall were at the moderate level. The most problematic problem was that farmers lacked the perception through journals, magazines, posters, and pamphlets at the highest level. Regarding the suggestions, farmers needed the government to provide the cooperation on cheap factors of production.

Keywords : Adoption, Banana production, Good Agricultural Practice

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยที่ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก คือ รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ เสนอแนะข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการทำวิจัย พร้อมติดตามให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิด จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี อีกทั้งยังขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สินีช คุรุทเมือง แสนเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ดุสิต เวชกิจ ประธานการสอบที่กรุณาสละเวลามาร่วมเป็นคณะกรรมการในการสอบปกป้องวิทยานิพนธ์ฉบับนี้พร้อมให้คำแนะนำจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ช่วยกรุณาแนะนำให้ความรู้ด้านวิชาการ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิเคราะห์และเขียนวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณบุคลากรและเจ้าหน้าที่สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาในการศึกษาและการจัดทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ทุกท่านที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและให้กำลังใจเสมอมา

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานีทุกท่านที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยครั้งนี้ พร้อมทั้งให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี และขอขอบคุณเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมในพื้นที่อำเภอหนองเสือจังหวัดปทุมธานีทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้การศึกษานี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สุดท้ายนี้ในส่วนที่เป็นคุณค่า และคุณความดีที่สามารถอำนวยความสะดวกของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบแต่ บิดา มารดา และครอบครัวตลอดจนคณาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่านที่กรุณาถ่ายทอดความรู้ทักษะและประสบการณ์ทางด้านวิชาการตั้งแต่อัตถ์จนสำเร็จการศึกษา

นางสาวปรียานุช ศรีษะภูมิ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
บริบทอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี	7
สภาพทั่วไปของการผลิตกล้วยหอม	11
สถานการณ์การผลิตกล้วยหอม อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี	15
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร	18
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับ	21
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตร	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูล	40
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร.....	44
ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปการผลิตกล้วยหอมของเกษตรกร.....	53
ตอนที่ 3 ความรู้และแหล่งความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตาม การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี.....	57
ตอนที่ 4 การยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี.....	64
ตอนที่ 5 ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดี.....	70
ตอนที่ 6 ปัญหาการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และ ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดี.....	73
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	80
สรุปการวิจัย	80
อภิปรายผล	84
ข้อเสนอแนะ	88
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	95
ก แบบสัมภาษณ์.....	96
ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	110
ค แบบประเมินหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC).....	112
ง ค่า Reliability แบบสัมภาษณ์.....	131
ประวัติผู้วิจัย	140

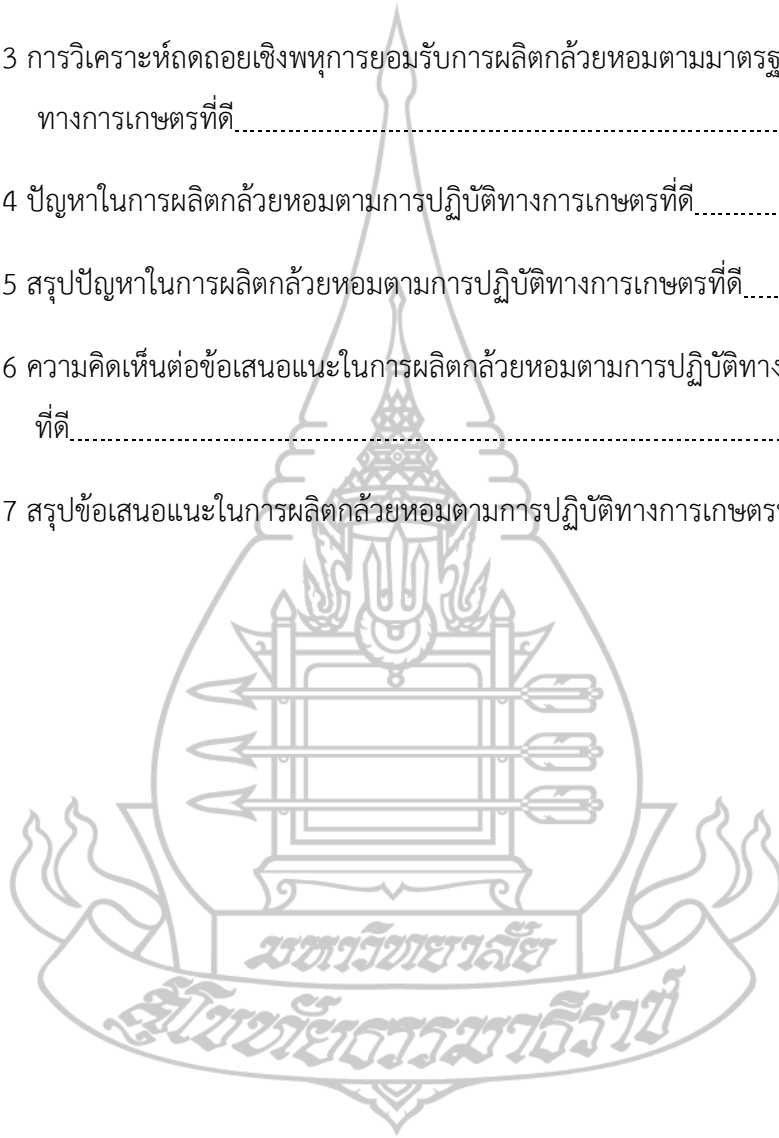
สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 จำนวนประชากรอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี.....	10
ตารางที่ 2.2 ปริมาณผลผลิตกล้วยหอมของอำเภอหนองเสือ จำนวนเกษตรกร และปริมาณ ผลผลิต ปี 2565.....	16
ตารางที่ 2.3 ราคาผลผลิตกล้วยหอมของอำเภอหนองเสือ พ.ศ. 2564-2565.....	16
ตารางที่ 2.4 รหัสขนาดของกล้วยหอมตามมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ มกอช. 0006-2548.....	17
ตารางที่ 2.5 ตารางแสดงจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง (GAP) กล้วยหอม อำเภอหนองเสือ.....	21
ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนเกษตรกรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง.....	35
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร.....	45
ตารางที่ 4.2 ข้อมูลสภาพทางสังคมของเกษตรกร.....	47
ตารางที่ 4.3 ข้อมูลสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร.....	49
ตารางที่ 4.4 สภาพทั่วไปการผลิตกล้วยหอมของเกษตรกร.....	53
ตารางที่ 4.5 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของ เกษตรกร.....	57
ตารางที่ 4.6 ระดับความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของ เกษตรกร.....	60
ตารางที่ 4.7 แหล่งความรู้และระดับความรู้ที่ได้รับจากแหล่งความรู้ต่างๆเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอม ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร.....	61
ตารางที่ 4.8 สรุปภาพรวมแหล่งความรู้และระดับความรู้การผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดีของเกษตรกร.....	63
ตารางที่ 4.9 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของระดับการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการ ปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี.....	64
ตารางที่ 4.10 ระดับการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของ เกษตรกร.....	69
ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	70
ตารางที่ 4.12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ ถดถอยพหุ.....	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดี.....	72
ตารางที่ 4.14 ปัญหาในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี.....	73
ตารางที่ 4.15 สรุปปัญหาในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี.....	76
ตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตร ที่ดี.....	77
ตารางที่ 4.17 สรุปข้อเสนอแนะในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี.....	79

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ภาพที่ 2.1 แผนที่ตั้งอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี.....	8
ภาพที่ 2.2 ระยะเวลาการสุกของกล้วยหอมตามระยะตามมาตรฐาน CSIRO.....	14
ภาพที่ 2.3 ขั้นตอนของกระบวนการยอมรับและวิธีส่งเสริมการเกษตร.....	24

บทที่ 1

บทนำ

1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กล้วยหอม เป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่ปลูกง่าย จัดอยู่ในกลุ่มผลไม้เพื่อสุขภาพ ปัจจุบันความต้องการบริโภคกล้วยของไทยในต่างประเทศมีมากขึ้น เพราะกล้วยไทยมีรสชาติดี ลักษณะหวีและสีผลสวยงาม ผลมีขนาดพอเหมาะ รับประทานได้ครั้งละหลายผล ทำให้การส่งออกกล้วยไปจำหน่ายยังต่างประเทศเพิ่มขึ้นทุกปี ตลาดที่สำคัญ คือ จีน ฮองกง และไต้หวัน โดยเฉพาะจีนมีความต้องการบริโภคปีละไม่ต่ำกว่า 20,000 ตัน นอกจากนี้ยังมีการขยายตลาดไปยังเกาหลี ญี่ปุ่น และยุโรป ออสเตรเลีย สหราชอาณาจักร และคณะ (2560) กล้วยหอมจึงนับเป็นพืชที่สร้างรายได้ให้กับเกษตรกร และจัดเป็นพืชเศรษฐกิจอีกชนิดหนึ่ง

ปัจจุบันการนำเข้าสินค้าทางการเกษตรของโลก ได้ให้ความสำคัญทางด้านคุณภาพและความปลอดภัยมาเป็นอุปสรรคและการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ เพื่อใช้เป็นข้อกำหนดในการนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารจากประเทศผู้ส่งออก โดยกำหนดให้สินค้าเกษตรและอาหารต้องได้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) คือ การทำการเกษตรให้ผลผลิตมีคุณภาพดีและปลอดภัยตามมาตรฐานที่กำหนด โดยขบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค ปราศจากการปนเปื้อนของสารเคมี ไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ครอบครัวตั้งแต่ปัจจัยการผลิต การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุหีบห่อ และการขนส่งผลผลิต สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (2564) การที่เกษตรกรจะผลิตกล้วยหอมให้ได้มาตรฐานมีคุณภาพดีและสามารถส่งไปจำหน่ายยังประเทศต่างๆได้จำเป็นต้องยอมรับปฏิบัติในข้อกำหนดทุกข้อตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

“อำเภอหนองเสือ” จังหวัดปทุมธานี เป็นอีกหนึ่งทำเลทองของการปลูกกล้วยหอมเพื่อการส่งออกรายใหญ่ของไทย กล้วยหอมที่ปลูกในพื้นที่แห่งนี้ได้รับการยกย่องว่ามีคุณภาพดี รสชาติอร่อย ถูกใจผู้บริโภค ส่งผลให้ “กล้วยหอมปทุม” ได้ขึ้นทะเบียน สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) จากการศึกษาพบว่าสถานการณ์การผลิตกล้วยหอมของเกษตรกรในอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ประสบปัญหาการผลิตกล้วยหอมให้มีคุณภาพตามมาตรฐานตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เนื่องจากเกษตรกรประสบปัญหาการระบาดของโรค และแมลงศัตรูพืช ทำให้ต้องใช้สารเคมีเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ผลผลิตปนเปื้อนสารเคมี ผลผลิตไม่ได้ขนาด และคุณภาพตามมาตรฐานที่คู่ค้า

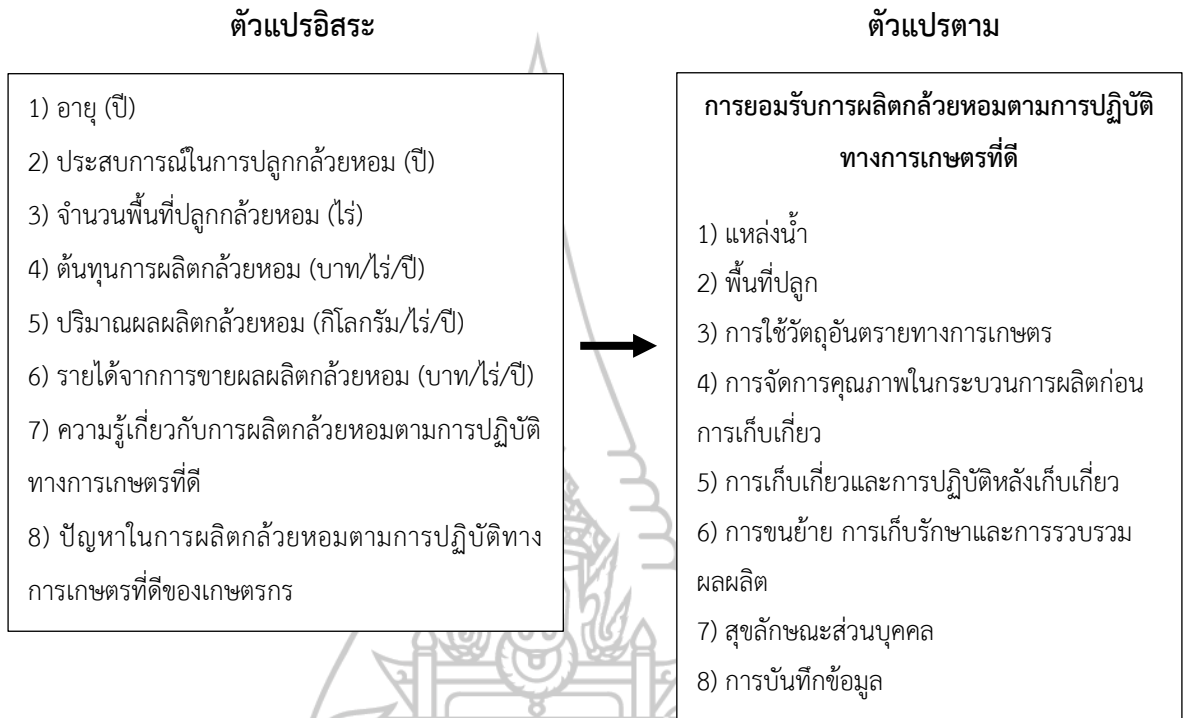
หรือต่างประเทศกำหนด ทำให้ไม่สามารถจำหน่ายผลผลิตไปยังต่างประเทศได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรยังขาดการยอมรับการปฏิบัติตามข้อกำหนดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตกล้วยหอม ซึ่งอาจเป็นผลจากขาดความรู้ ความเข้าใจในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และวิธีการจัดการการผลิตกล้วยหอมให้ได้คุณภาพ อีกทั้งวิธีการส่งเสริมอาจไม่เหมาะสมกับเกษตรกร

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และปัจจัยด้านต่างๆที่มีผลต่อการยอมรับ รวมทั้งปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตกล้วยหอม ให้เป็นที่ต้องการของตลาด มีปริมาณผลผลิตและคุณภาพเพียงพอในการส่งออก เพื่อให้เกษตรกรประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการปลูกกล้วยหอมให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น

2.วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร
- 2.2 เพื่อศึกษาสภาพการผลิตกล้วยหอมของเกษตรกร
- 2.3 เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร
- 2.4 เพื่อศึกษาการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
- 2.5 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
- 2.6 เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะ ในการส่งเสริมการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

3.กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4.สมมติฐานการวิจัย

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ ของเกษตรกร ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ การปลูกกล้วยหอม จำนวนพื้นที่ปลูก ต้นทุนในการผลิต ปริมาณผลผลิต รายได้จากการขายผลผลิตกล้วยหอม ความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และปัญหาในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร อย่างน้อย 1 ปัจจัย มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

5.ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ได้กำหนดขอบเขตงานวิจัยไว้ดังนี้

5.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับเกษตรกรผู้ผลิตกล้วยหอมในอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษา สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร สภาพการผลิตกล้วยหอม ความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร และปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

5.3 ขอบเขตด้านเวลา การวิจัยครั้งนี้กำหนดระยะเวลาการวิจัยครอบคลุม ระยะเวลาเตรียมการวิจัย ระยะเวลาดำเนินการวิจัย และรายงานผลการวิจัย ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2566 ถึงเดือนสิงหาคม 2567 รวม 11 เดือน เก็บข้อมูลในช่วงเดือนมิถุนายน - เดือนกรกฎาคม 2567

6.นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมในเขตพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ปี 2566

6.2 กล้วยหอม หมายถึง กล้วยหอมปทุม ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ของจังหวัดปทุมธานี

6.3 สภาพการผลิตกล้วยหอม หมายถึง กระบวนการผลิตกล้วยหอม ตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมปลูก จนถึงขั้นตอนการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว ของเกษตรกรในอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

6.4 ความรู้ หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี เกี่ยวกับ ด้านแหล่งน้ำ ด้านพื้นที่เพาะปลูก ด้านการใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตร ด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิต ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว, ด้านการพักผลผลิตและขนย้าย, ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล และด้านการบันทึกข้อมูล มีความหมายดังนี้

6.4.1 แหล่งน้ำ หมายถึง การเลือกใช้น้ำจากแหล่งน้ำที่สะอาด ไม่ปนเปื้อนสารพิษ หรือสิ่งที่เป็นอันตราย หลีกเลี่ยงใช้น้ำบริเวณใกล้คอกสัตว์ โรงเก็บสารเคมี โรงพยาบาล หรือโรงงาน อุตสาหกรรม

6.4.2 พื้นที่ปลูก หมายถึง พื้นที่ที่ไม่มีวัตถุอันตรายที่ก่อให้เกิดการตกค้างหรือปนเปื้อนในผลิตผล ไม่เป็นสถานที่ทิ้งขยะหรือสารเคมีมาก่อน ไม่ใส่ปุ๋ยที่ยังไม่ได้หมัก เว้นจากการใช้สารเคมีระยะเวลา 3 ปี ไม่เคยเป็นแหล่งที่ตั้งของโรงพยาบาล/คอกปศุสัตว์ และพื้นที่ปลูกต้องไม่ใช้สารเคมีในกลุ่มต้องห้าม

6.4.3 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร หมายถึง การจัดเก็บสารเคมีในสถานที่เหมาะสม ใช้ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร สารมีที่เก็บไม่ปนเปื้อนลงในแหล่งน้ำ ขณะฉีดพ่นสารเคมีสวมเครื่องป้องกันทุกครั้งทำความสะอาดร่างกายและอุปกรณ์ทุกครั้งหลังฉีดพ่นสารเคมี และไม่ฉีดพ่นสารเคมีช่วงใกล้เก็บเกี่ยวผลผลิต

6.4.4 การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว หมายถึง การจัดทำรายการปัจจัยการผลิตทุกอย่าง พื้นที่เก็บผสมสารเคมีต้องแยกเป็นสัดส่วน ไม่ปนเปื้อนลงในพื้นที่ปลูกและแหล่งน้ำ

6.4.5 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว หมายถึง การปฏิบัติและการจัดการตามแผนการผลิตมีระบบการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวภาชนะบรรจุและวิธีการเก็บเกี่ยวที่สะอาด เก็บเกี่ยวผลผลิตในระยะที่เหมาะสมตามเกณฑ์ คัดแยกผลผลิตด้วยคุณภาพออก และสถานที่เก็บรักษาต้องสะอาดอากาศถ่ายเทได้ดี

6.4.6 การขนย้าย การเก็บรักษาและการรวบรวมผลผลิต หมายถึง การป้องกันผลกระทบต่อคุณภาพของผลิตผลจากการปนเปื้อนของวัตถุอันตรายและสิ่งแปลกปลอม พาหนะขนส่งสะอาดไม่มีสิ่งแปลกปลอม หรือปนเปื้อนวัตถุอันตราย ขนส่งผลผลิตตามระยะเวลาที่กำหนดต้องขนย้ายผลผลิตอย่างระมัดระวัง

6.4.7 สุขลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง ความรู้ในการดูแลสุขภาพอย่างเพียงพอ และมีมาตรการป้องกันอย่างเหมาะสม และถูกสุขลักษณะ มีอุปกรณ์รักษาพยาบาลเบื้องต้น เก็บประวัติและหลักฐานการตรวจสุขภาพ หลีกเลี่ยงและป้องกันการสัมผัสสารเคมีโดยตรง

6.4.8 การบันทึกข้อมูล หมายถึง การบันทึกข้อมูลการปฏิบัติจริง จำนวนพื้นที่ปลูกวันที่ปลูก การปฏิบัติในการเพาะปลูก การบำรุงรักษาดิน ที่มาของปัจจัยการผลิต การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช วันที่เก็บเกี่ยวผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ ข้อมูลผู้รับซื้อผลผลิตหรือแหล่งที่นำผลผลิตไปจำหน่าย การเก็บรักษาบันทึกข้อมูลการผลิตอย่างน้อย 2 ปี

6.5 แหล่งความรู้ แหล่งที่ได้รับความรู้ แหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร จากสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อมวลชน และสื่อออนไลน์ ของเกษตรกรพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

6.6 การยอมรับ หมายถึง การยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี 8 ด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งน้ำ, ด้านพื้นที่ปลูก, ด้านการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว, ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว, การขนย้าย การเก็บรักษาและการรวบรวมผลผลิต, ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล และด้านการบันทึกข้อมูล

6.7 การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice: GAP) หมายถึง ระบบการจัดการกระบวนการผลิตกล้วยหอม ให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีตรงตามมาตรฐานที่กำหนด 8 ด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งน้ำ, ด้านพื้นที่ปลูก, ด้านการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิต, ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว, ด้านการผลิต การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูกและการขนส่ง, ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล และการจดบันทึก

6.8 ปัญหาในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร หมายถึงปัญหาด้านความรู้ การปฏิบัติ การส่งเสริม และการสนับสนุน ในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

6.9 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร หมายถึง ข้อเสนอแนะในด้านความรู้ ด้านวิธีการส่งเสริม และด้านสนับสนุน การส่งเสริมการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

7.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 เกษตรกรมีแนวทางในการพัฒนาการปลูกกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

7.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบ

7.3 หน่วยงานมีข้อมูลที่จะนำไปพัฒนาแนวทางการส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่และมีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทบทวนวรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ในพื้นที่อำเภอหนองเสือจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิด หลักการ ทฤษฎี รวมทั้งการกำหนดประเด็นคำถามในการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษา ประกอบด้วยสาระสำคัญจำนวน 7 ประเด็น ดังนี้

1. บริบทอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี
2. สภาพทั่วไปของการผลิตกล้วยหอม
3. สถานการณ์การผลิตกล้วยหอม อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี
4. มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการยอมรับ
6. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตร
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.บริบทอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี (2559) กล่าวว่า หนองเสือเป็นอำเภอหนึ่งในเจ็ดอำเภอของจังหวัดปทุมธานี สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นท้องทุ่ง มีลำคลองไหลผ่านหลายสาย เดิมพื้นที่เป็นป่าดง มีเสือข้างที่ดุร้ายลงมาจากภูเขาทางจังหวัดสระบุรีบ้าง จังหวัดนครนายกบ้าง จึงตั้งเป็นอำเภอ "อำเภอหนองเสือ"

1.1 ด้านกายภาพ

1.1.1 ลักษณะที่ตั้ง

อำเภอหนองเสือ ตั้งอยู่กิโลเมตรที่ 9 บนถนนเลียบคลองสิบฝั่งตะวันออก ห่างจากตัวจังหวัดปทุมธานีประมาณ 50 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมด 413.632 ตารางกิโลเมตร

1.1.4 ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะทางภูมิอากาศเป็นแบบมรสุมมี 3 ฤดู

ฤดูฝน	เริ่มตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ถึงเดือน ตุลาคม
ฤดูหนาว	เริ่มตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน ถึงเดือน มกราคม
ฤดูร้อน	เริ่มตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ ถึงเดือน เมษายน

1.1.5 ลักษณะของดิน

ดินในเขตท้องที่อำเภอหนองเสือ ประกอบด้วยดินชุดต่างๆ ที่สำคัญ ได้แก่ ดินชุดชะเชิงเทรา clay (Co-c : Chachoengsao, clay) ดินชุดรังสิต (Rs : Rangsit series) ดินชุดรังสิต very acid phase (Rs-a : Rangsit, very acid phase) ดินชุดธัญบุรี (Tan : Thanyaburi series) และดินชุดองครักษ์ (Ok : Ongkharak series) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นดินที่เกิดจากตะกอนของน้ำกร่อย (Brackish sediment) ดินชั้นบนลึกประมาณ 20-40 ซม. มีลักษณะเป็นดินเหนียวสีเทาถึงดำ ชั้นล่างส่วนใหญ่มีจุดประสีแดงและสีเหลืองของกำมะถัน (Cat clay) มีการระบายน้ำเลวความสามารถในการอุ้มน้ำสูง ดินมีความสามารถในการซึมน้ำผ่านไปได้ช้า ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปฏิกริยาของดินเป็นกรดจัด มีค่าความเป็นกรดต่างประมาณ 3.5-5.5

1.2 การปกครอง

แบ่งการปกครองออกเป็น 7 ตำบล 69 หมู่บ้าน ดังนี้

1.2.1 บึงบา	ประกอบด้วย	8	หมู่บ้าน
1.2.2 บึงบอน	ประกอบด้วย	9	หมู่บ้าน
1.2.3 บึงกาสาม	ประกอบด้วย	9	หมู่บ้าน
1.2.4 บึงขำอ้อ	ประกอบด้วย	12	หมู่บ้าน
1.2.5 หนองสามวัง	ประกอบด้วย	13	หมู่บ้าน
1.2.6 ศาลาครุ	ประกอบด้วย	10	หมู่บ้าน
1.2.7 นพรัตน์	ประกอบด้วย	8	หมู่บ้าน

1.3 ประชากร

ปี 2566 อำเภอหนองเสือมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 52,516 คน แบ่งเป็น เพศชาย 25,981 คน เพศหญิง 26,535 คน (ตารางที่ 2.1)

ตารางที่ 2.1 จำนวนประชากรอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

พื้นที่	ชาย	หญิง	รวม
ตำบลบึงบา	2,322	2,321	4,643
ตำบลบึงบอน	4,841	5,058	9,899
ตำบลบึงกาสาม	3,628	3,720	7,348
ตำบลบึงขำอ้อ	4,595	4,744	9,339
ตำบลหนองสามวัง	5,634	5,711	11,345
ตำบลศาลาครุ	2,595	2,669	5,264
ตำบลนพรัตน์	2,366	2,312	4,678
ยอดรวมทั้งหมด	25,981	26,535	52,516

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน (2566)

1.4 สภาพทางเศรษฐกิจ

อาชีพส่วนมากหรืออาชีพหลักของชุมชนคือเกษตรกรรมโดยเฉพาะการทำนา แต่มีข้อจำกัดที่สำคัญคือ ความเป็นกรดจัดของดินหรือดินเปรี้ยวจัด ทำให้การปลูกข้าวไม่ได้ผลหรือผลผลิตต่ำ เกษตรกรจึงหันมาปลูกส้มเขียวหวานกันมากขึ้น แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากประสบปัญหาเรื่องโรค จากความล้มเหลวครั้งนั้น ทำให้ปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกผัก ปลูกผลไม้ และปลูกข้าวเป็นอาชีพหลัก ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ คือ ถั่วฝักยาว ถั่วฝักยาว ถั่วฝักยาว ถั่วฝักยาว มะระ แตงกวา ผักหวาน ผักไร้เมล็ด ข้าวโพด แก้วมังกร ถั่วฝักยาว ถั่วฝักยาว เป็นต้น

อาชีพเสริม คือ ค่าขาย ประมง ปศุสัตว์ รับจ้างโรงงานต่างๆในพื้นที่ ประชาชนในพื้นที่มีรายได้ของประชาชน ประมาณ 24,000 บาท/ปี/ครัวเรือน กล่าวโดยสรุป อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี มีเนื้อที่ประมาณพื้นที่ 413.632 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 ตำบล 69 หมู่บ้าน ได้แก่ ตำบลบึงบา 8 หมู่บ้าน ตำบลบึงบอน 9 หมู่บ้าน ตำบลบึงกาสาม 9 หมู่บ้าน ตำบลบึงขำอ้อ 12 หมู่บ้าน ตำบลหนองสามวัง 13 หมู่บ้าน ตำบลศาลาครุ 10 หมู่บ้าน และตำบลนพรัตน์ 8 หมู่บ้าน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ ไม่มีภูเขา หรือเนินสูงๆ ไม่มีแม่น้ำไหลผ่าน มีคลองระบายน้ำ และคลองส่งน้ำ ลักษณะดิน เป็นดินที่เกิดจากตะกอนของน้ำกร่อย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปฏิบัติการของดินเป็นกรดจัด มีค่าความเป็นกรดต่างประมาณ 3.5-5.5 ต้องทำการปรับปรุงบำรุงดินก่อนปลูกพืชแต่ละชนิด ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รายได้ของประชาชนเฉลี่ยประมาณ 24,000 บาท/ปี/ครัวเรือน

2.สภาพทั่วไปของการผลิตกล้วยหอม

2.1 ข้อมูลกล้วยหอม

เบญจมาศ ศิลาชัย (2545: น. 69) ได้ระบุไว้ว่า กล้วยหอม มีชื่อวิทยาศาสตร์ คือ *Groese Michel, Musa* (AAA group) เป็นผลไม้ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่งของประเทศไทย นิยมรับประทานเป็นอย่างมากทั้งในเด็กและผู้ใหญ่เนื่องจากมีเนื้อ นุ่มเหนียว และมีกลิ่นหอมแรงกว่ากล้วยอื่นๆ จัดเป็นผลไม้ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเพื่อการส่งออก เนื่องจากสามารถทำการผลิตและให้ผลผลิตจำหน่ายได้ตลอดทั้งปี

2.2 การปลูกกล้วยหอม

กล้วยหอม เป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่ปลูกง่าย ชอบอากาศร้อนชื้น แต่ไม่ชอบดินน้ำท่วมขัง เจริญเติบโตได้ดีในบริเวณที่มีสภาพดินฟ้าอากาศคงที่ สามารถตกเครือได้ตลอดปี ในประเทศไทยรู้จักปลูกกล้วยหอมทองมานานแล้ว จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำราทางวิชาการ มีรายละเอียดการปลูกดังนี้

2.2.1 การเตรียมหน่อพันธุ์

หน่อพันธุ์ที่ใช้ปลูกควรอยู่ในระยะที่เรียกว่า หน่อใบดาบ มีใบแคบ 2-3 ใบ มีความยาวหน่อ 30-60 เซนติเมตร ควรเป็นหน่อที่สมบูรณ์ ไม่มีรอยโรคหรือแมลงกัดกิน หากซื้อตามฟาร์มกล้วย ควรตรวจสอบประวัติการระบาดของโรคหรือด้วงแมลงก่อน

2.2.2 การเตรียมดิน และหลุมปลูก

การเตรียมดิน หากเป็นพื้นที่ที่ปลูกครั้งแรกให้ไถพรวนดินให้ลึกประมาณ 30 เซนติเมตร พร้อมกำจัดวัชพืชและตากดินทิ้งไว้ประมาณ 7-10 วัน หลังจากนั้นหว่านโรยด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักในอัตรา 2-4 ตัน/ไร่ แล้วไถพรวนดินอีกรอบ หากเป็นพื้นที่เดิมให้หว่านโรยด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยได้เลยแล้วไถพรวนดินกลับ ทำการขุดหลุมปลูกให้ลึก กว้างและยาว ประมาณ 44.5-50 เซนติเมตร มีระยะห่างระหว่างหลุมที่ 2.50×2.50 เมตร ซึ่งจะได้ประมาณ 500 หลุม/ไร่ เมื่อเตรียมหลุมเสร็จให้ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 5 กิโลกรัม/หลุม และปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 200 กรัม/หลุม พร้อมเกลี่ยดินผสม โดยให้ระดับดินสูงขึ้นจนเหลือความลึกของหลุมประมาณ 15-30 เซนติเมตร ขึ้นอยู่กับความสูงของต้นพันธุ์

2.2.3 ขั้นตอนการปลูก

ให้ตั้งหน่อพันธุ์บริเวณตรงกลางหลุมโดยให้หน่อรอยแผลของหน่อไปในทิศตะวันตกเพราะ เครือกล้วยจะแทงออก และห้อยไปในทิศตรงกันข้ามกับรอยแผลที่ตัดจากต้นแม่ ทั้งนี้

ให้หันหน้าพันธุ์ทุกหลุมในทิศเดียวกัน เพื่อง่ายต่อการจัดการ เมื่อวางหน้าพันธุ์แล้วจึงค่อยเกลี่ยดินกลบโดยให้ดินกลบส่วนหน้าสูงประมาณ 15-30 เซนติเมตร แล้ววางฟางข้าวปิดรอบโคนต้น

2.2.4 การให้น้ำ

ในฤดูฝนไม่จำเป็นต้องให้น้ำ หากฝนตกสม่ำเสมอ แต่หากฝนทิ้งช่วงจนหน้าดินแห้ง ควรสูบน้ำเข้าแปลงเป็นระยะ และในหน้าแล้งจำเป็นต้องสูบน้ำเข้าแปลงอย่างสม่ำเสมอ โดยสูบน้ำเป็นประจำเมื่อหน้าดินที่ระดับ 5-10 เซนติเมตร เริ่มแห้ง

2.2.5 การใส่ปุ๋ย

- 1) ปุ๋ยคอก ให้ปุ๋ยอินทรีย์ประเภทปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา 3-5 กิโลกรัม/ต้น/ครั้ง หรือ ปุ๋ยเคมี อัตรา 1 กิโลกรัม/ต้น/ครั้ง โดยใส่ปุ๋ยหลังปลูก 1 เดือน และครั้งที่ 2 ในเดือนที่ 5 หลังปลูกหรือในช่วงก่อนกล้วยใกล้ออกปลี 2-3 เดือน
- 2) ปุ๋ยเคมี ครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2 หลังจากปลูก 1 และ 3 เดือน ตามลำดับ (สูตรปุ๋ย 15-15-15 อัตรา 150-250 กรัม/ต้น)
- 3) ปุ๋ยเคมีครั้งที่ 3 และ ครั้งที่ 4 หลังจากปลูก 5 และ 7 เดือน (สูตรปุ๋ย 12-12-24 อัตรา 150-250 กรัม/ต้น)

2.2.6 การกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

- 1) โรคตายพราย เกิดจากเชื้อรา *Fusarium oxysporum* จะเข้าทำลายราก ป้องกันโดยการทำความสะอาดโคนคอกกล้วย
- 2) โรคใบจุด เกิดจากเชื้อรา *Pseudocercospora musae* ป้องกันโดยตัดใบกล้วยที่เป็นโรคไปเผาทิ้ง
- 3) ดั้วงวง จะเข้าทำลายบริเวณรากและเหง้าของกล้วย ป้องกันโดยใช้สารเคมีประเภทตุ๋นซึม

2.2.7 การกำจัดวัชพืช

วัชพืชเป็นพืชที่มาแย่งดูดอาหารในดินไปใช้เพื่อการเจริญเติบโต มีผลทำให้กล้วยมี ความเจริญเติบโตช้าลง เป็นที่อาศัยของโรคและ แมลงบางชนิด เกษตรกรควรมีการกำจัดวัชพืชอย่างเหมาะสม และถูกวิธี สามารถแบ่งได้ดังนี้

- 1) วิธีกล ได้แก่ การถอนตาย หรือถากด้วยจอบ ควรทำการกำจัดขณะที่วัชพืชมีต้นเล็ก ก่อนที่วัชพืชนั้นจะออกดอก
- 2) วิธีเขตกรรม โดยการปลูกพืชแซม เลือกพืชที่มีระบบรากตื้น และสามารถใช้ลำต้นเป็นปุ๋ยได้ เช่น พืชตระกูลถั่ว หรือ พืชผักชนิดต่างๆ นอกจากจะช่วยลดปริมาณวัชพืชในแปลงปลูกกล้วย ยังทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

3) *วิธีคลุมดิน* นำใบกล้วยที่มีตัดแต่งกิ่งใบคลุมหน้าดิน นอกจากจะช่วยลดปริมาณวัชพืชลงได้แล้ว ยังช่วยป้องกันการชะล้างของหน้าดิน

2.2.8 การตัดแต่งหน่อ

หลังปลูกกล้วยแล้ว 3-4 เดือนต้นกล้วยจะเริ่มแตกหน่อใหม่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจำเป็นต้องคอยตัด หน่อทิ้งให้เหลือ 2 หน่อ โดยให้หน่อที่แรก มีอายุห่างจากหน่อที่ 2 ประมาณ 2-3 เดือน การตัดหน่อกล้วยไว้สำหรับปีต่อไป หลังการเก็บผลกล้วยต้นแม่แล้วให้คงเหลือหน่อใต้ดินที่มีลำต้นโผล่จากดินแล้วประมาณ 10 นิ้ว จำนวนประมาณ 2 หน่อ โดยให้อยู่ในตำแหน่งต่างทิศหรือห่างกัน แต่หากระยะปลูกชิดกันมาก เช่น 2x2 เมตร ให้คงเหลือจำนวนหน่อเดียว ถึงจะรวมกับต้นกล้วยเก่าแล้ว ประมาณ 3-4 ต้น โดย แต่ละต้น จะมีอายุต่างกัน ประมาณ 2-3 เดือน

2.2.9 การตัดแต่งใบ

การตัดแต่งใบ โดยเฉพาะใบแห้ง หรือใบแก่ออก จะช่วยลดการเกิดโรค และแมลง รวมถึงทำให้แสงแดดส่องถึงใบกล้วยทุกใบได้ดี ซึ่งควรตัดแต่งใบเป็นประจำทุกเดือน โดยให้ตัดแต่งใบเหลือประมาณต้นละ 7-12 ใบ

2.2.10 การออกปลี

หลังปลูกกล้วย 6-8 เดือน ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของต้น ซึ่งช่วงนี้กล้วยจะเริ่มแทงปลี โดยสังเกตได้จากการแทงใบกล้วยใบสุดท้ายจะมีขนาดสั้น และเล็กมาก ซึ่งเรียกว่า “ใบธง” หลังจากนั้นกล้วยจะเริ่มแทงปลีออกมาซึ่งจากระยะเริ่มแทงปลีจนถึงปลีบานแล้วจะใช้เวลาประมาณ 14 วัน หลังจากปลีบานแล้ว 2-3 วัน หรือมองเห็นผลมีขนาดสม่ำเสมอแล้ว หรือเรียกหว่ากันว่า “หวีตีนเต่า” จึงให้ตัดปลีออกได้โดยหวีที่ต่ำกว่าหวีตีนเต่าจะมีขนาดผลเล็ก ผลไม่สม่ำเสมอ ซึ่งเมื่อเริ่มเห็นหวีลักษณะนี้ก็เริ่มตัดปลีได้ โดยตัดในตำแหน่งที่ต่ำกว่าหวีตีนเต่าลงมา 1 หวี เพราะหากปล่อยทิ้งไว้จะทำให้ผลในหวีอื่นๆ เติบโตช้า และผลไม่สม่ำเสมอได้

2.2.11 การค้ำยัน

การทำค้ำยันจะเริ่มทำหลังจากตัดปลีออกแล้วด้วยการใช้ไม้ที่มีงามหรือใช้ไม้ไผ่ตีตะปู ประกอบกันบริเวณปลายไม้แล้วถ่างแยกเป็นง่ามใช้ค้ำยันบริเวณลำต้นก่อนถึงก้านเครือ

2.2.12 การหุ้มเครือ และตัดใบธง

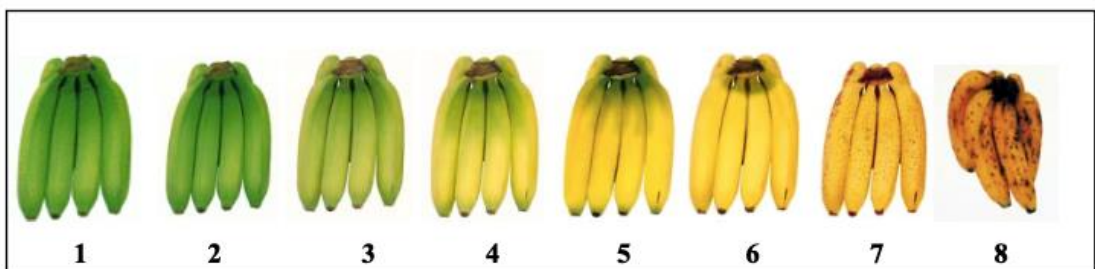
การหุ้มเครือเป็นการหุ้มด้วยผ้าพลาสติกแบบเปิดด้านล่างไว้ ซึ่งจะทำหลังการตัดปลีแล้ว ประมาณ 25-30 วัน ทั้งนี้เครือกล้วยที่มีการหุ้มเครือจะได้ผลกล้วยที่มีผิวสวย ไม่มีรอยแมลงทำลาย ส่วนการตัดใบธง จะตัดเพื่อไม่ให้ใบมาเสียดสีกับผลกล้วย เพราะอาจทำให้ผลมีรอยหรือเกิดโรคเชื้อราได้โดยจะเริ่มตัดเมื่อใบธงเริ่มหัก

2.2.13 การเก็บเกี่ยวผลผลิต

กล้วยหอมหลังจากการปลูกแล้ว ประมาณ 10-11 เดือน จะเริ่มเก็บเครือ
ได้โดยมีระยะหลัง ปลูกถึงแทงปลี 7-8 เดือน และหลังจากแทงปลีจนเก็บเครือได้ 70-80 วัน โดย
1 เครือ จะมีหวีประมาณ 6-10 หวีและ 1 หวี มีประมาณ 10-16 ผล หรือมากกว่าหากดินมีความ
สมบูรณ์ หลังจากตัดปลี ประมาณ 70-80 วัน จะเริ่มเก็บเครือหรือผลได้ ทั้งนี้ หากเป็นการส่งจำหน่าย
จำเป็นต้องเก็บก่อนผลสุก หรือผลเหลือง ประมาณ 3 วัน ซึ่งเวลานิยมเก็บในช่วงเช้าตรู่

ระยะการสุกของกล้วยหอม แสดงในภาพที่ 2.2 ระบุการเปลี่ยนแปลงที่
ระยะต่างๆ ดังนี้

- ระยะที่ 1 เปลือกเขียว (ดิบ 100%) ผลแข็ง ไม่มีการสุก
- ระยะที่ 2 เปลือกเขียว (ดิบ 95%) เริ่มสุก และเปลี่ยนเป็นสีเหลือง (5%)
- ระยะที่ 3 เปลือกเขียว (ดิบ 70%) เริ่มสุก และเปลี่ยนเป็นสีเหลือง
มากขึ้น (30%)
- ระยะที่ 4 เปลือกเขียว (ดิบ 30%) เริ่มสุก และเปลี่ยนเป็นสีเหลือง
มากขึ้น (70%)
- ระยะที่ 5 เปลือกเหลืองมีการสุกมาก (95%) ปลายยังเป็นสีเขียว
(ดิบ5%)
- ระยะที่ 6 ทั้งผลมีสีเหลือง มีการสุกเต็มที่ (100%)
- ระยะที่ 7 ผิวสีเหลือง และเริ่มมีจุดสีน้ำตาล (สุกเต็มที่ มีกลิ่นหอม และ
เริ่มเปลี่ยนแปลง)
- ระยะที่ 8 ผิวสีเหลืองและมีจุดสีน้ำตาลมากขึ้น (สุกมากเกินไปเนื้อ
เริ่มอ่อนและมีกลิ่นแรง)

ภาพที่ 2.2 ระยะการสุกของกล้วยหอมตามระยะตามมาตรฐาน CSIRO

ที่มา : ดัดแปลงจาก CSIRO (1972) อ้างถึงใน เบลญจมาศ ศิลาชัย (2545)

กล่าวโดยสรุป กล้วยหอม เป็นผลไม้ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่งของประเทศ มีศักยภาพในการพัฒนาเพื่อส่งออกต่างประเทศ เนื่องจากสามารถทำการผลิตและให้ผลผลิตจำหน่ายได้ตลอดทั้งปี การปลูกกล้วยหอม นิยมใช้หน่อพันธุ์จากหน่อใบดาบที่สมบูรณ์ ไม่มีรอยโรคหรือแมลงกัดกิน โดยปลูกให้มีระยะห่าง 2.50×2.50 เมตร การให้น้ำต้องให้น้ำอย่างสม่ำเสมอตลอดฤดูปลูก เมื่อหน้าดินแห้งต้องให้น้ำ นิยมใส่ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีร่วมกัน ควรตัดหน่อทิ้งให้เหลือ 2 หน่อเพื่อช่วยลดการแย่งอาหารจากต้นแม่ และชะลอการเจริญเติบโตของ และตัดแต่งใบเหลือประมาณต้นละ 7-12 ใบ โดยเฉพาะใบแห้ง หรือใบแก่ออก เพื่อลดการเกิดโรค และแมลง รวมถึงทำให้แสงแดดส่องถึงใบกล้วยทุกใบ หลังจากการปลูกแล้ว ประมาณ 10-11 เดือน จะเริ่มเก็บเกี่ยวได้ หากเป็นการส่งจำหน่ายจำเป็นต้องเก็บก่อนผลสุก หรือผลเหลือง ประมาณ 3 วัน นิยมเก็บในช่วงเช้าตรู่ จะเห็นได้ว่าขั้นตอนการปลูก การบำรุง การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยว ทุกขั้นตอนมีความสำคัญจำเป็นต้องมีความรู้และประสบการณ์จึงจะสามารถทำการผลิตกล้วยหอมได้

3.สถานการณ์การผลิตกล้วยหอมในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

3.1 สถานการณ์ปัจจุบัน

สถานการณ์การผลิตกล้วยหอมในปัจจุบัน พบว่า เกษตรกรประสบปัญหาด้านต้นทุน การผลิตที่สูงขึ้น ดินเสื่อมโทรม เนื่องจากการผลิตพืชเชิงเดี่ยวเป็นเวลานาน ราคาผลผลิตตกต่ำ และมีความผันผวน ถูกเอาเปรียบจากนายทุนและพ่อค้าคนกลาง ในช่วงฤดูฝน เกษตรกรต้องประสบปัญหาการระบาดของโรคและแมลงทำให้ต้องใช้สารเคมีเป็นจำนวนมาก อีกทั้งในช่วงมรสุม เกษตรกรประสบปัญหาวาตภัย ทำให้กล้วยหักล้ม ผลผลิตเสียหายเป็นจำนวนมาก จากสภาพปัญหาที่กล่าวมา ส่งผลให้เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมในอำเภอหนองเสือได้รับผลกระทบจากต้นทุน การผลิตเพิ่มสูงขึ้น การขาดแคลนแรงงาน เป็นต้น

3.2 ปริมาณการผลิต

จากข้อมูลพื้นฐานในปี พ.ศ. 2565 พบว่าอำเภอหนองเสือ มีพื้นที่ปลูกกล้วยหอม 10,869.75 ไร่ ปริมาณผลผลิตรวม 41,742,241.40 กิโลกรัม หรือ 41,742. 2414 ตัน คิดเป็นผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 11,705.62 กิโลกรัมต่อไร่ มีเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมทั้งสิ้น 561 ครัวเรือนโดยตำบลที่มีการปลูกมากที่สุดคือ ตำบลนพรัตน์ (ตารางที่ 2.2)

ตารางที่ 2.2 ปริมาณผลผลิตกล้วยหอมของอำเภอหนองเสือ จำนวนเกษตรกร และปริมาณผลผลิต
ปี 2565

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	เนื้อที่ปลูก	ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้	ผลผลิตเฉลี่ย
	เกษตรกร	(ไร่)	(กิโลกรัม)	(กิโลกรัม)
ต.บึงบา	25	651.75	4,508,917.50	12,023.78
ต.บึงบอน	20	104.00	1,152,017.50	13,553.15
ต.บึงกาสาม	98	1,525.00	6,603,603.15	10,074.15
ต.บึงขำอ้อ	31	1,295.00	9,859,227.50	11,599.09
ต.หนองสามวัง	115	1,610.00	4,619,996.75	11,407.40
ต.ศาลาครุ	105	2,025.00	7,842,860.25	12,056.66
ต.นพรัตน์	167	3,659.00	7,155,618.75	13,129.58
รวม	561	10,869.75	41,742,241.40	11,705.62

ที่มา : ระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์ (2565)

3.3 ราคา

ราคากล้วยหอมปี 2565 ที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย 22.14 บาท/กก. ราคาลดลงจาก
กิโลกรัมละ 25.84บาท ซึ่งราคากล้วยหอมมีแนวโน้มปรับตัวลดลงตามภาวะตลาด (ตารางที่ 2.3)

ตารางที่ 2.3 ราคาผลผลิตกล้วยหอมของอำเภอหนองเสือ พ.ศ. 2564-2565

พื้นที่	เนื้อที่ปลูก (ไร่)		ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ (กิโลกรัม)		ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม)		ราคาขายเฉลี่ย (บาท/กิโลกรัม)	
	2564	2565	2564	2565	2564	2565	2564	2565
ต.บึงบา	509.00	651.75	2,592,000.00	4,508,917.50	6,041.96	12,023.78	25.99	21.51
ต.บึงบอน	101.00	104.00	634,750.00	1,152,017.50	6,975.27	13,553.15	26.49	22.12
ต.บึงกาสาม	1,938.00	1,525.00	3,770,000.00	6,603,603.15	6,283.33	10,074.15	27.59	22.19
ต.บึงขำอ้อ	3,255.00	1,295.00	10,180,000.00	9,859,227.50	7,169.01	11,599.09	25.99	22.23
ต.หนองสามวัง	1,878.00	1,610.00	4,534,000.00	4,619,996.75	5,667.50	11,407.40	25.70	21.94
ต.ศาลาครุ	6,050.00	2,025.00	9,727,000.00	7,842,860.25	5,849.07	12,056.66	25.85	22.14
ต.นพรัตน์	3,983.00	3,659.00	9,117,000.00	7,155,618.75	7,597.50	13,129.58	24.90	22.52
รวม	17,714.00	10,869.75	40,554,750.00	41,742,241.40	6,537.93	11,705.62	25.84	22.14

ที่มา : ระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์ (2565)

3.4 มาตรฐานกล้วยหอม

การจัดชั้นคุณภาพของกล้วยตามมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ มกอช. 0006-2548 มีข้อกำหนดเรื่องขนาดของกล้วยหอม โดยพิจารณาจากน้ำหนักผล หรือความยาวผล หรือเส้นผ่านศูนย์กลาง ใดๆอย่างหนึ่ง ตามตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 รหัสขนาดของกล้วยหอมตามมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ มกอช. 0006-2548

รหัสขนาด	ความยาวผล (เซนติเมตร)	เส้นผ่านศูนย์กลาง (มิลลิเมตร)	น้ำหนักผล (กรัม)
1	> 24	> 46	> 230
2	> 22-24	> 43-46	> 200-230
3	> 20-22	> 40-43	> 170-200
4	> 18-20	> 36-40	> 140-170
5	> 16-18	> 33-36	> 110-140
6	> 14-16	> 30-33	> 80-110
7	> 12-14	> 28-30	> 70-80

ที่มา : สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2548)

ขณะที่ห้างสรรพสินค้าที่จัดจำหน่ายกล้วยหอมมีข้อกำหนดด้านขนาดผลกล้วยหอม แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. น้ำหนักหวี มากกว่า 2 กิโลกรัม มีจำนวนผลไม่น้อยกว่า 14 ผล
2. น้ำหนัก 1.8 กิโลกรัม
3. การบรรจุผลเดี่ยว ผลน้ำหนัก 125 กรัม เส้นผ่าศูนย์กลาง 3.5 เซนติเมตร ความยาวผล 15-20 เซนติเมตร

ส่วนผลผลิตเพื่อส่งออกประเทศญี่ปุ่นต้องมีมาตรฐานน้ำหนักกล้วยหอม ดังนี้

1. กล้วยหอม 1 ผล น้ำหนัก 110 กรัมขึ้นไป
2. กล้วยหอม 4 ผล น้ำหนัก 440 กรัม
3. กล้วยหอม 5 ผล น้ำหนัก 550 กรัม
4. กล้วยหอม 6 ผล น้ำหนัก 660 กรัม
5. กล้วยหอม 7 ผล น้ำหนัก 770 กรัม
6. กล้วยหอม 8 ผล น้ำหนัก 880 กรัม

7. กล้วยหอม 9 ผล	น้ำหนัก 990 กรัม
8. กล้วยหอม 10 ผล	น้ำหนัก 1.1 กิโลกรัม
9. กล้วยหอม 11 ผล	น้ำหนัก 1.21 กิโลกรัม
10. กล้วยหอม 12 ผล	น้ำหนัก 1.32 กิโลกรัม
11. กล้วยหอม 13 ผล	น้ำหนัก 1.43 กิโลกรัม
12. กล้วยหอม 14 ผล	น้ำหนัก 1.54 กิโลกรัม
13. กล้วยหอม 15 ผล	น้ำหนัก 1.65 กิโลกรัม

ในขณะที่เงื่อนไขในการส่งออกกล้วยหอมไปยังประเทศญี่ปุ่น ต้องเป็นการผลิตที่ไม่ใส่ปุ๋ยเคมีและไม่ฉีดพ่นสารเคมีโดยเด็ดขาด สีผิวของกล้วยไม่ซ้ำ จะต้องไม่สุกก่อนที่ส่งไปถึงประเทศญี่ปุ่น ถ้ากล้วยสุกจะถูกห้ามนำเข้าและต้องนำไปทิ้ง และต้องมีความแก่ประมาณ 70% ผลผลิตต้องปราศจากศัตรูพืช โรคและแมลง

กล่าวโดยสรุป สถานการณ์การผลิตกล้วยหอมของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี เกษตรกรประสบปัญหาด้านต้นทุนการผลิต ดินเสื่อมโทรม ราคาผลผลิตตกต่ำ มีความผันผวน การระบาดของโรคและแมลง ทำให้เกษตรกรต้องใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ปัญหาवादภัย ที่ส่งผลให้ผลผลิตมีความเสียหาย ไม่ได้มาตรฐานของผลผลิต และมาตรฐานความปลอดภัย จึงเป็นข้อจำกัดด้านการส่งออก

4.การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (2564) อธิบายการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี GAP : Good Agricultural Practice ว่าหมายถึง แนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรเพื่อผลิตสินค้าปลอดภัย ปลอดภัยศัตรูพืช และคุณภาพถูกใจผู้บริโภค กระบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค ถูกสุขลักษณะ มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ก่อให้เกิดความยั่งยืนทางการเกษตร และไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

กรมวิชาการเกษตร (2556) กล่าวว่าหลักการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมหรือการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) หมายถึง แนวทางการปฏิบัติเพื่อผลิตพืชให้ได้สินค้าปลอดภัย ปลอดภัยศัตรูพืช และมีคุณภาพ เน้นวิธีการควบคุมและป้องกันในการเกิดปัญหาในกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ปลอดภัยตามมาตรฐานที่กำหนด โดยขบวนการผลิตครอบคลุมตั้งแต่ปัจจัยการผลิต การผลิต การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุหีบห่อ

และการขนส่งจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค ปราศจากการปนเปื้อนของสารเคมี ไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ได้ผลผลิตสูงคุ้มค่าการลงทุน

4.1 เกณฑ์การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

เกณฑ์การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มี 8 ข้อ ได้แก่

4.1.1 แหล่งน้ำ

อันตราย

โรงพยาบาลหรือโรงงานอุตสาหกรรม

- 1) ใช้น้ำจากแหล่งน้ำที่สะอาด ไม่มีการปนเปื้อนจากสารพิษหรือสิ่งที่เป็นอันตราย
- 2) หลีกเลี่ยงการใช้น้ำจากแหล่งน้ำใกล้คอกสัตว์โรงเก็บสารเคมี

4.1.2 พื้นที่ปลูก

- 1) เป็นพื้นที่ที่ไม่มีวัตถุอันตรายที่ก่อให้เกิดการตกค้างหรือปนเปื้อนในผลิตผล
- 2) ไม่เคยเป็นสถานที่ทิ้งขยะ/สารเคมี
- 3) ไม่ใส่ปุ๋ยที่ยังไม่ได้หมัก
- 4) ไม่เคยปลูกพืชที่ใช้สารเคมีมากในระยะเวลา 3 ปี
- 5) ไม่เคยเป็นที่ตั้งของโรงพยาบาล/คอกปศุสัตว์
- 6) พื้นที่ต้องไม่ใช่สารเคมีในกลุ่มต้องห้าม

4.1.3 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร

ประเทศคู่ค้าอนุญาตให้ใช้

- 1) จัดเก็บสารเคมีในสถานที่แยกกับที่พักอาศัย
- 2) ใช้ตามคำแนะนำของกรมวิชาการ ตามฉลากแนะนำที่ขึ้นทะเบียน และ
- 3) ห้ามใช้วัตถุอันตรายที่ขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายห้ามใช้ 96 ชนิด
- 4) ไม่ใช่สารเคมีที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนและที่ประกาศห้ามใช้
- 5) สารเคมีที่เก็บไม่มีโอกาสปนเปื้อนลงในแหล่งน้ำ
- 6) ขณะฉีดพ่นสารเคมีสวมเครื่องป้องกันทุกครั้งทำความสะอาดร่างกาย

และอุปกรณ์ทุกครั้งหลังฉีดพ่นสารเคมี และไม่ฉีดพ่นสารเคมีช่วงใกล้เก็บเกี่ยวผลผลิต

4.1.4 การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว

แหล่งน้ำ

- 1) จัดทำรายการปัจจัยการผลิตทุกอย่าง
- 2) พื้นที่เก็บผสมสารเคมีต้องแยกเป็นสัดส่วน ไม่ปนเปื้อนลงพื้นที่ปลูกและ

4.1.5 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

- 1) การปฏิบัติและการจัดการตามแผนควบคุมการผลิต

2) มีระบบการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวภาชนะบรรจุและวิธีการเก็บเกี่ยวต้องสะอาด ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคุณภาพผลผลิตหรือปนเปื้อน

- 3) เก็บเกี่ยวผลผลิตในระยะที่เหมาะสมตามเกณฑ์ในแผนควบคุมการผลิต
- 4) คัดแยกผลผลิตด้วยคุณภาพไว้ต่างหาก
- 5) สถานที่เก็บรักษาต้องสะอาดอากาศถ่ายเทได้ดี

4.1.6 การขนย้าย การเก็บรักษาและการรวบรวมผลผลิต

1) ป้องกันผลกระทบต่อคุณภาพของผลิตผลจากการปนเปื้อนของวัตถุอันตรายและสิ่งแปลกปลอม

- 2) พาหนะขนส่ง สะอาด ไม่มีสิ่งแปลกปลอม หรือปนเปื้อนวัตถุอันตราย
- 3) ขนส่งผลผลิตตามระยะเวลาที่กำหนด
- 4) ต้องขนย้ายผลผลิตอย่างระมัดระวัง

4.1.7 สุขลักษณะส่วนบุคคล

1) มีความรู้ในการดูแลสุภาพอย่างเพียงพอและมีมาตรการป้องกันอย่างเหมาะสม

- 2) ดูแลสุภาพได้อย่างเหมาะสมและถูกสุขลักษณะ
- 3) มีอุปกรณ์รักษาพยาบาลเบื้องต้น
- 4) เก็บประวัติและหลักฐานการตรวจสุขภาพ
- 5) หลีกเลียงและป้องกันการสัมผัสสารเคมีโดยตรง

4.1.8 การบันทึกข้อมูล

- 1) ต้องบันทึกข้อมูลการปฏิบัติจริง
- 2) จำนวนพื้นที่ปลูกวันที่ปลูก
- 3) การปฏิบัติในการเพาะปลูก
- 4) การบำรุงรักษาดิน
- 5) ที่มาของปัจจัยการผลิต
- 6) การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
- 7) วันที่เก็บเกี่ยวผลผลิต
- 8) ผลผลิตต่อไร่
- 9) ข้อมูลผู้รับซื้อผลผลิตหรือแหล่งที่นำผลผลิตไปจำหน่าย
- 10) การเก็บรักษาบันทึกข้อมูลการผลิตอย่างน้อย 2 ปี

4.2 การผลิตกล้วยหอมให้ได้มาตรฐาน GAP ของเกษตรกรอำเภอหนองเสือ

เกษตรกรอำเภอหนองเสือที่ได้รับการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) กล้วยหอม ปี 2563 มี จำนวน 62 คน จำนวน 71 แปลง จำนวน 5,670 ไร่ โดยพบว่าตำบลนพรัตน์ มี แปลงเกษตรกรที่ได้ GAP จำนวนมากที่สุด รองลงมา คือ บึงกาสาม ศาลาครุ บึงบา หนองสามวัง และ บึงชำอ้อ ในขณะที่ตำบลบึงบอน ยังไม่พบแปลงเกษตรกรที่ได้รับ GAP ดังตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 ตารางแสดงจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง (GAP) กล้วยหอม อำเภอหนองเสือ

พื้นที่	จำนวนเกษตรกร (คน)
ต.บึงบา	9
ต.บึงบอน	0
ต.บึงกาสาม	13
ต.บึงชำอ้อ	2
ต.หนองสามวัง	5
ต.ศาลาครุ	11
ต.นพรัตน์	22
รวม	62

ที่มา : กลุ่มสารสนเทศการเกษตร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปทุมธานี (2563)

กล่าวโดยสรุป การผลิตกล้วยหอม ให้มีคุณภาพ และ มีความปลอดภัย ตามมาตรฐาน GAP เกษตรกรจะต้องพิจารณาตั้งแต่พื้นที่การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการจัดการ หลังเก็บเกี่ยว รวมถึงการจดบันทึกทุกขั้นตอน สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ เพื่อให้ได้ผลผลิตมี คุณภาพดีตรงตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคมีความปลอดภัย และเพื่อเพิ่ม ศักยภาพการแข่งขันในตลาดส่งออกได้ ปัจจุบันมีเกษตรกรผู้ผลิตกล้วยหอมในพื้นที่อำเภอหนองเสือได้ ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) จำนวน 62 คน

5.แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการยอมรับ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการยอมรับ ประกอบด้วย ความหมายของการยอมรับ กระบวนการของการยอมรับ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการยอมรับ โดยมีนักวิชาการกล่าวไว้ ดังนี้

5.1 ความหมายของการยอมรับ

การยอมรับ ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า "Adoption" ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้หลายอย่างดังต่อไปนี้

Everett M. Roger อ้างถึงใน วสันต์ ธรรมสอน (2563, น. 11) กล่าวว่า การยอมรับเป็นกระบวนการ (Process) ที่เกิดขึ้นทางจิตใจภายในบุคคล เริ่มจากได้รับการปฏิบัติและนำไปสู่การยอมรับและนำไปใช้

เอกณัฐ อเนกเจริญวิช (2557, น. 15) กล่าวว่า การยอมรับเป็นกระบวนการทางจิตใจของบุคคล จะยอมรับหรือไม่ยอมรับนั้นเป็นการตัดสินใจด้วยตัวเอง ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าทำอย่างไรจะสามารถจูงใจให้เขายอมรับและนำไปปฏิบัติตามดั่งที่มุ่งหวัง

วิชัย บุตรชานนท์ (2558, น. 5) กล่าวว่า การยอมรับเทคโนโลยีหรือผลิตภัณฑ์เป็นขั้นตอนทางจิตใจของเกษตรกรที่เริ่มตั้งแต่ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีหรือผลิตภัณฑ์ไปจนถึงการยอมรับนำเทคโนโลยีไปปฏิบัติหรือเลือกซื้อผลิตภัณฑ์นำไปใช้

เกรียงศักดิ์ ปัทมเรขา (อ้างถึงใน วันเฉลิม จันทร์ปา และคณะ, 2562, น. 751) อธิบายว่า การยอมรับ เป็นกระบวนการ (process) ที่เกิดขึ้นโดยพฤติกรรม ของบุคคลอาจเริ่มจากการได้ยินหรือได้รับความรู้นั้น จนกระทั่งสนใจในองค์ความรู้นั้นและหาความรู้เพิ่มเติมจนถึงขั้นยอมรับนำไปใช้ในที่ที่สุด

ไพลิน สังข์สงเคราะห์ (2562, น. 9) กล่าวว่า การยอมรับ หมายถึง กระบวนการที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล หลังจากได้รับรู้ข่าวสาร และกระตุ้นให้เกิดความสนใจ และทำให้ตัวบุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านทัศนคติและพฤติกรรม ผ่านการประเมิน ด้วยความรู้ ทัศนคติ ประสบการณ์ที่มีอยู่ของตนเอง จนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติจริง

จากที่กล่าวข้างต้นสามารถ สรุปได้ว่า การยอมรับ หมายถึง กระบวนการทางจิตใจที่เกิดขึ้นจากการที่ตัวบุคคลได้เรียนรู้ หาความรู้เพิ่มเติม ทดลองปฏิบัติ และตัดสินใจด้วยตนเอง จนแน่ใจว่าสิ่งนั้นสามารถนำมาใช้ประโยชน์ จนนำไปสู่การยอมรับ

5.2 กระบวนการยอมรับ

เจนณรงค์ เทียนสว่าง (2556, น.37) กระบวนการยอมรับ (adoption process) เป็นกระบวนการทางจิตใจของบุคคลซึ่งเริ่มต้น ด้วยการเริ่มรู้หรือได้ยินเกี่ยวกับแนวความคิดใหม่ แล้วไปสิ้นสุดลงด้วยการตัดสินใจยอมรับไปปฏิบัติ

วรทัศน์ อินทรคัมพร (2556) อธิบายการยอมรับว่าเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นทางจิตใจภายในบุคคล สามารถแบ่งกระบวนการยอมรับออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

5.2.1 ขั้นตื่นตัวหรือรับรู้ (Awareness stage) เป็นขั้นตอนแรกที่บุคคล หรือเกษตรกรจะตื่นตัวรับรู้เองหรือถูกกระตุ้นจากบุคคลหรือสื่อต่างๆ ผลของการตื่นตัวนั้นทำให้เกิดภาวะ

ความไม่สมดุล (Imbalance) และมองหาสิ่งใหม่ที่ดีกว่าเข้ามาทดแทนของเดิม นำไปสู่การยอมรับหรือการปฏิเสธ

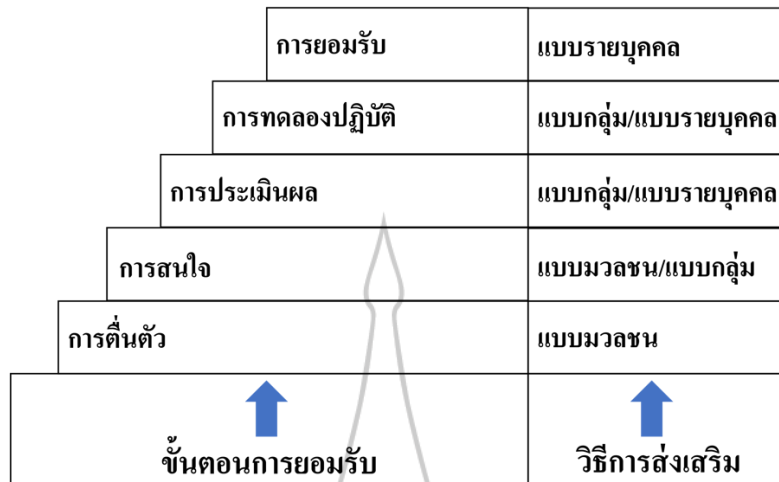
5.2.2 ขั้นสนใจ (Interest stage) เมื่อบุคคลเป้าหมาย หรือเกษตรกร เริ่มมีความสนใจ จะมีการเสาะหาข้อมูลเพิ่มเติม (Interest of Information) โดยอาจสอบถามจากผู้รู้ในรายละเอียดและปัญหาต่างๆ ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะเป็นบุคคลที่มีบทบาทมาก ในขั้นนี้หากบุคคลเป้าหมายได้รายละเอียดที่ไม่ชัดเจน ไม่สามารถอธิบายข้อข้องใจต่าง ๆ ได้ ก็จะไปสู่ความล้มเหลวในขั้นที่ 3

5.2.3 ขั้นประเมินผลหรือไตร่ตรองตัดสินใจ (Evaluation stage) เป็นการประเมินหรือ ไตร่ตรองว่าจะยอมรับเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมหรือไม่ โดยข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะต้องให้ในขั้นตอนนี้ คือ ข้อมูลที่จะทำให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นว่ารับไปแล้วจะเกิดประโยชน์หรือดีกว่าเดิมหรือไม่ หากเห็นว่ามิชอบดีกว่าข้อเสียก็จะตัดสินใจดำเนินการในขั้นต่อไป แต่หากเห็นว่ามิชอบมากกว่าข้อดีก็จะยุติกระบวนการตัดสินใจ

5.2.4 ขั้นทดลองทำ (Trial stage) เป็นขั้นที่เกษตรกรจะลองนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมกับประสบการณ์ของตนมาปฏิบัติในพื้นที่ขนาดเล็ก เพื่อเป็นการลองดูก่อน เพื่อพิจารณาว่า ได้ผลคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ และประโยชน์ที่ได้รับนั้นมากพอที่จะยอมรับปฏิบัติอย่างเต็มที่หรือไม่ ซึ่งเป็นการทดสอบว่าสิ่งใหม่นั้นมีผลดีตรงกับที่คาดหวังหรือไม่ ในขั้นตอนนี้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะมีบทบาทในการช่วยยืนยันและจะบ่งชี้ให้กลุ่มบุคคลเป้าหมายหรือเกษตรกรทราบอย่างชัดเจนได้ว่ามีความเป็นไปได้ในการประกอบการในพื้นที่นั้นตามสภาพแวดล้อม และสอดคล้องกับปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ ผลของการทดลองปฏิบัตินี้มีความสำคัญในการตัดสินใจที่จะปฏิเสธหรือยอมรับต่อกิจกรรมนั้น

5.2.5 ขั้นนำไปใช้หรือยอมรับไปปฏิบัติ (Adoption stage) เป็นขั้นที่บุคคลหรือเกษตรกรตัดสินใจยอมรับหลังจากได้ทดลองปฏิบัติและผลเป็นที่พอใจ การยอมรับจะเกิดขึ้นเต็มที่ และ ต่อเนื่องขึ้นอยู่กับปริมาณผลประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับในช่วงเวลาหนึ่ง トラบเท่าที่ยังไม่มีเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใดที่ดีกว่าสิ่งที่ยอมรับอยู่ในปัจจุบัน

ซึ่ง สีน พันธุ์พินิจ (2544) สรุปขั้นตอนของกระบวนการยอมรับและวิธีส่งเสริมด้านการเกษตร ได้ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 ขั้นตอนของกระบวนการยอมรับและวิธีส่งเสริมการเกษตร

สรุปจากที่กล่าวมาจะเห็นว่า กระบวนการยอมรับแนวความคิดใหม่ไปปฏิบัตินั้น เกิดขึ้นจากจิตใจของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการตัดสินใจของแต่ละ โดยเริ่มตั้งแต่การรับรู้ ไปจนถึงการยอมรับและถึงจะนำไปใช้ กระบวนการยอมรับ มี 5 ขั้นตอน คือ 1) การตื่นตัวหรือเริ่มรับรู้ 2) การสนใจหาข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติม 3) การประเมินผลหรือการไตร่ตรอง 4) การทดลองปฏิบัติ และ 5) การยอมรับนำไปปฏิบัติ

5.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยอมรับ

Rogers อ้างถึงใน น้ำทิพย์ กัณทะวงศ์ (2561, น. 24) กล่าวว่า การยอมรับนวัตกรรมของเกษตรกรเร็วหรือช้าและมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับลักษณะของเกษตรกร ได้แก่ สถานภาพทาง เศรษฐกิจ สังคม และขนบธรรมเนียม ในทำนองเดียวกับ ดิเรก ฤกษ์หรั่ง (2542) ได้กล่าวถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีหรือการปฏิบัติทางการเกษตรว่ามีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ดังนี้

5.3.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องหรือสภาวะการณ์ทั่วไป

1) สภาพทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม รวมทั้งสภาพทางภูมิศาสตร์

(1) สภาพทางเศรษฐกิจ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงที่ต่างกัน เกษตรกรที่มีปัจจัยการผลิตมากกว่า มีแนวโน้มที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายและเร็วกว่าเกษตรกรที่มีปัจจัยการผลิตน้อย

(2) สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม มวลชนที่อยู่ในชุมชนหรือสังคมที่รักษาขนบธรรมเนียมเก่าๆ อย่างเคร่งครัดมากกว่า มีการแบ่งชนชั้นทางสังคมอย่างเด่นชัดกว่า มีลักษณะการทำงานเพื่อส่วนรวมน้อยกว่า ค่านิยมความเชื่อที่แตกต่างกัน มีผลทำให้เกิดการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เร็ว ช้าแตกต่างกันไป

(3) สภาพทางภูมิศาสตร์ มีส่วนเกี่ยวข้องข้องกับการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่มีความสำคัญ คือ พื้นที่ที่มีภูมิศาสตร์ที่สามารถติดต่อกับพื้นที่อื่นๆ โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความเจริญทางเทคโนโลยีมากกว่า หรือพื้นที่ที่มีความทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการผลิตสมบูรณ์มากกว่า มีผลทำให้เกิดแนวโน้มในการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เร็วกว่า และปริมาณมากกว่า

2) สมรรถภาพในการดำเนินงานของสถาบันหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันสินเชื่อเพื่อการเกษตร สถาบันส่งเสริมวิจัยและส่งเสริมการเกษตร สถาบันเกี่ยวกับการจัดการทางการตลาด สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดิน สถาบันเกี่ยวกับสื่อมวลชน เป็นต้น สถาบันเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องข้องกับการดำเนินงานพัฒนาทางการเกษตร ถ้ามีประสิทธิภาพในการดำเนินการที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย ส่งผลให้เกิดการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เร็วและง่ายขึ้น

5.3.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรง

1) บุคคลที่เป้าหมาย หรือ ผู้รับการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานของเกษตรกรเอง เป็นส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องข้องกับการยอมรับการเปลี่ยนแปลง ได้แก่

(1) พื้นฐานทางสังคม พบว่า เพศหญิงจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้เร็วกว่าเพศชาย ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าหรือมีประสบการณ์ มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่มากกว่า จะยอมรับเร็วกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาหรือประสบการณ์ที่น้อยกว่า บุคคลที่มีอายุช่วงน้อยกว่าหรือวัยรุ่น จะมีการยอมรับที่เร็ว และพบว่า การยอมรับจะช้าลงตามอายุที่มากขึ้น

(2) พื้นฐานทางเศรษฐกิจ พบว่า ผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ถือครองที่ดินที่มากกว่า มีพื้นที่ทำกินที่มากกว่า มีรายได้มากกว่า มีทรัพยากรที่จำเป็น มีเครื่องมือเครื่องใช้ ในการผลิตมากกว่าจะมีแนวโน้มยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เร็วกว่าและมากกว่าเกษตรกรที่มีลักษณะดังกล่าว น้อยกว่า

(3) พื้นฐานในการติดต่อสื่อสารของเกษตรกร กล่าวคือ ผู้มีประสิทธิภาพในการได้รับข่าวสาร ได้แก่ การอ่าน การฟัง การพูด การเขียนรวมทั้งความคิดที่มีเหตุผล เป็นปัจจัยที่ช่วยและมีอิทธิพลต่อการยอมรับการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น

(4) พื้นฐานอื่นๆ เกษตรกรที่มีแรงจูงใจ มีความพร้อมทางด้านจิตใจ มีทัศนคติที่ดีต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริม จะมีแนวโน้มการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่มากกว่าและรวดเร็วกว่า

2) ปัจจัยเกี่ยวเนื่องจากนวัตกรรม หรือเทคโนโลยีที่จะนำไปเปลี่ยนแปลง

(1) ต้นทุนและกำไร เทคโนโลยีที่ลงทุนน้อยที่สุด กำไรมากที่สุด จะได้รับการยอมรับที่สูงและรวดเร็วกว่า

(2) ความสอดคล้องและเหมาะสม กับสิ่งที่มีในชุมชนไม่ขัดต่อ
ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อของคนในชุมชน และความเหมาะสมกับลักษณะทางกายภาพกับ
สิ่งที่มีในชุมชน

(3) นวัตกรรม หรือเทคโนโลยี จะต้องสามารถปฏิบัติได้ง่าย และเข้าใจได้
ง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อนจนเกินไป สามารถปฏิบัติได้ผลมาแล้วจะมีการยอมรับหรือปฏิบัติตามได้ง่ายและ
รวดเร็ว

(4) แบ่งแยกขั้นตอนหรือแบ่งแยกเป็นเรื่องได้

(5) ใช้เวลาน้อย

3) ผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ต้องมีอุดมการณ์
ในการทำงาน สร้างความเชื่อใจ มีความสามารถในการถ่ายทอดและรับข่าวสาร มีความรู้ต่อนวัตกรรม
หรือเทคโนโลยีนั้นๆ และมีทัศนคติที่ดี จะทำให้เกิดการยอมรับได้ง่าย

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับ ประกอบไปด้วย 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
หรือสภาวะการณ์ทั่วไป คือ สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพทางสังคม สภาพทางภูมิศาสตร์ และสมรรถภาพ
ในการทำงานของสถาบันหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือ พื้นฐานทาง
สังคม พื้นฐานทางเศรษฐกิจ พื้นฐานในการติดต่อสื่อสารของเกษตรกร พื้นฐานอื่นๆ ของเกษตรกร
และปัจจัยเกี่ยวเนื่องจากนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่มีความพร้อมทางจิตใจมีทัศนคติที่ดีต่อการ
เปลี่ยนแปลงของนวัตกรรม จากปัจจัยที่กล่าวมานี้หากมีครบมากที่สุดก็จะเกิดการยอมรับได้มากและ
รวดเร็วที่สุด

6.แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องการส่งเสริมการเกษตร

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วย ความหมายของการ
ส่งเสริมการเกษตร ความสำคัญของการส่งเสริมการเกษตร วิธีส่งเสริมการเกษตร และสื่อในการ
ส่งเสริมการเกษตร โดยมีนักวิชาการกล่าวไว้ ดังนี้

6.1 ความหมายการส่งเสริมการเกษตร

การส่งเสริมการเกษตรตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Agricultural Extension และ
ร่วมกับคำว่า Education หรือการศึกษา แต่คำว่าส่งเสริมโดยความหมายแท้แล้ว หมายถึง การ
สนับสนุน เกื้อหนุนทำให้ดีขึ้น

เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (2561, น. 1-2) ให้ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร หมายถึง การถ่ายทอดเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตรไปสู่เกษตรกร เพื่อให้บรรลุถึงปรัชญาของการส่งเสริมการเกษตรที่ต้องการให้เกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้ดีขึ้นทั้งตัวเกษตรกรและครอบครัว

จินดา ขลิบทอง (2561) กล่าวว่า การส่งเสริมการเกษตรเป็นการบริการให้ความรู้และเทคโนโลยีการเกษตรเพื่อถ่ายทอดสู่เกษตรกรเป้าหมายให้สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตร โดยมีกระบวนการและวิธีการส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ เนื้อหา องค์ความรู้ และสื่อในการถ่ายทอด

พงษ์ศักดิ์ อังสิทธิ์ (2561, น. 4-16) ให้ความหมายของการส่งเสริมและพัฒนากการเกษตรว่า หมายถึง การสนับสนุนเกื้อหนุนทำให้ดีขึ้น และการถ่ายทอดหรือเผยแพร่ บริการความรู้ และประสบการณ์ใหม่ๆ เกี่ยวกับการเกษตรไปสู่เกษตรกร จนเกษตรกรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มรายได้

ไพลิน สังข์สงเคราะห์ (2562, น. 15) กล่าวว่า การส่งเสริมการเกษตร หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ วิธีการ และการใช้เทคโนโลยี ในการถ่ายทอดความรู้ แก่เกษตรกร ให้เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ฝึกปฏิบัติจนสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าทางการเกษตร

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การส่งเสริมการเกษตร (Agricultural Extension) หมายถึง เป็นกระบวนการถ่ายทอดหรือเผยแพร่กระบวนการและเทคโนโลยีต่างๆ เกี่ยวกับการเกษตรแก่เกษตรกรและครอบครัว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรให้ดีขึ้นจนสามารถเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรจนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

6.2 ความสำคัญของการส่งเสริมการเกษตร

ณัฐนันท์ ผ่องมณี (2562, น. 12) กล่าวว่า การส่งเสริมการเกษตรมีความสำคัญในการพัฒนาเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพ รวมทั้งยังนำวิทยาการ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่างๆถ่ายทอด แนะนำ ส่งเสริมให้เกษตรกรได้นำไปปฏิบัติ โดยการส่งเสริมการเกษตรมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมถึงพัฒนาประเทศโดยใช้เกษตรกรเป็นพื้นฐานในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ

อภิภู พัฒนยินดี (2562, น. 22) การส่งเสริมการเกษตรมีความสำคัญในการผลิตของเกษตรกร ทำให้มีผลผลิตปริมาณมาก คุณภาพสูง โดยการนำวิทยาการความรู้ แนวทางและเทคโนโลยีที่ได้รับถ่ายทอดมาใช้จนทำให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางการเกษตรที่ดียิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเกษตรกร โดยเกิดจากการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี ไปสู่เกษตรกรก่อให้เกิดการพัฒนา

ความรู้ในการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้ดียิ่งขึ้น จนสามารถสร้างรายได้ และพัฒนาสถานะเศรษฐกิจของครอบครัวเกษตรกรให้มีสถานะที่ดีได้

6.3 วิธีการส่งเสริมการเกษตร

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2561, น.4-41) วิธีการส่งเสริมการเกษตรเป็นกระบวนการนำความรู้ด้านวิชาการและเทคโนโลยีไปเผยแพร่สู่เกษตรกร อาจเป็นการถ่ายทอด หรือสอน หรือการฝึกอบรม โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกษตรกรสนใจและมีความรู้ จนสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีเงื่อนไขประกอบในแต่ละวิธีการหรือเทคนิควิธี และยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวกับผู้ถ่ายทอดความรู้หรือนักส่งเสริมด้วย จึงจะสามารถนำมาวัดประสิทธิภาพของแต่ละวิธีได้ โดยมีวิธีการส่งเสริมที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

6.3.1 วิธีการส่งเสริมรายบุคคล (Individual Method) โดยวิธีนี้ทำให้นักส่งเสริมการเกษตรสามารถเข้าถึงเกษตรกรและทราบถึงปัญหาที่แท้จริง แต่การส่งเสริมลักษณะนี้ทำให้ส่งเสริมได้น้อยราย เช่น การเยี่ยมเยียนไร่และบ้านของเกษตรกร เกษตรกรผู้รับการส่งเสริมมาติดต่อที่สำนักงาน การติดต่อทางโทรศัพท์ การติดต่อทางจดหมายส่วนตัว การติดต่ออย่างไม่เป็นทางการ เป็นต้น

6.3.2 วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม (Group Method) เป็นการส่งเสริมแก่กลุ่มตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ให้ผลดีในการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของผู้รับการส่งเสริม จากขั้นสนใจ (Interest) ไปสู่ การทดลองทำดู (Trial) และ หากเป็นที่พอใจอาจไปถึงขั้นยอมรับ (Adoption) โดยวิธีการที่นิยมใช้ได้แก่ การประชุมกลุ่ม การฝึกอบรม การสาธิต และการศึกษาดูงานนอกสถานที่

6.3.3 วิธีการส่งเสริมมวลชน (Mass Method) เป็นการส่งเสริมการเกษตรแบบครั้งหนึ่งมีเกษตรกรรับรู้เป็นจำนวนมาก โดยสื่อมวลชน (Mass Media) จะช่วยในการส่งเสริมเผยแพร่ นวัตกรรม (Innovations) สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ดีและใช้กับคนจำนวนมาก ๆ ได้อย่างกว้างขวาง โดยวิธีการส่งเสริมมวลชนที่นำมาใช้ได้ดีในการส่งเสริม ได้แก่ เอกสารหรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่ ภาพโฆษณาหรือโปสเตอร์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ การจัดนิทรรศการ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า วิธีการส่งเสริมการเกษตร เป็นวิธีการที่นักส่งเสริมใช้ในการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร โดยใช้วิธีการส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบต่างๆ โดยการเลือกใช้สื่อในหลายวิธี เพื่อสร้างให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เพิ่มทักษะสมรรถภาพ และประสิทธิภาพในการผลิตของเกษตรกร

6.4 การใช้สื่อในงานส่งเสริมการเกษตร

สื่อในงานส่งเสริมการเกษตร เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ปรับทัศนคติ และช่วยเพิ่มพูนทักษะการทำงานแก่เกษตรกร โดย L.D Kelsey 1963 (อ้างถึงใน พุฒิสรรค์ เครือคำ,

2564: 17-63) ได้แบ่งสื่อที่ใช้ส่งเสริมการเกษตรโดยใช้จำนวนบุคคลเป้าหมายเป็นเกณฑ์ ซึ่งแบ่งได้ 5 วิธี ได้แก่

6.4.1 การส่งเสริมแบบบุคคล เป็นวิธีการที่ผู้ส่งเสริมการเกษตรให้ความรู้กับเกษตรกร เป็นกลุ่มหรือรายบุคคล การส่งเสริมโดยใช้วิธีการนี้ ผู้ได้รับการส่งเสริมจะได้รับคำแนะนำโดยตรง ทำให้เกษตรกรเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้ง่ายมากขึ้น ก่อให้เกิดการยอมรับและนำไปปฏิบัติ ซึ่งมีวิธีการ เช่น การติดต่อโทรศัพท์ การเยี่ยมบ้านเรือน เกษตรมาพบที่สำนักงาน การติดต่อผ่านทางจดหมาย และการติดต่ออย่างไม่เป็นทางการ เช่น การบังเอิญพบเจอ

6.4.2 การส่งเสริมแบบกลุ่ม เป็นวิธีการที่ผู้ส่งเสริมไปให้ความรู้กับกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มเกษตรกร ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป การส่งเสริมแบบนี้มีจุดประสงค์เพื่อให้เกษตรกรยอมรับวิทยาการใหม่ๆ โดยอาศัยบทบาทและอิทธิพลกลุ่มเป็นสำคัญ การยอมรับความรู้ใหม่ของเกษตรกรมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นฐาน ปัจจัยอื่นๆ การส่งเสริมแบบกลุ่มมีข้อดี คือ การยอมรับมติของสมาชิกส่วนใหญ่ ทำให้สมาชิกส่วนน้อยยอมรับในที่สุด แต่มีข้อจำกัด คือ ต้องใช้เวลาในประชาสัมพันธ์ และประชุมกลุ่ม เพื่อกระตุ้นและชักจูงให้สมาชิกกลุ่มสนใจและยอมรับปฏิบัติตามวิทยาการใหม่ ซึ่งมีวิธีการ ดังนี้ การประชุมกลุ่ม การบรรยาย การอภิปรายกลุ่ม การฝึกอบรม การประชุมเฉพาะเรื่อง การประชุมเชิงปฏิบัติการ การอบรมระยะสั้น การสาธิต การจัดนิทรรศการ การทัศนศึกษา งานวันเกษตร การประกวดทางการเกษตร เป็นต้น

6.4.3 การส่งเสริมแบบมวลชน เป็นวิธีการส่งเสริมการเกษตรที่มีผู้คนจำนวนมาก จึงต้องใช้สื่อต่างๆ เพื่อที่จะสามารถเผยแพร่ไปยังผู้รับสารจำนวนมากในคราวเดียว ซึ่งต้องมีการเลือกสื่อ เนื้อหา วิธีการส่งสาร ซึ่งมีวิธีการเผยแพร่ ดังนี้ เอกสารสิ่งพิมพ์หรือเผยแพร่ ได้แก่ ใบปลิว แผ่นพับ จุลสาร อนุสาร จดหมายข่าว เป็นต้น ภาพโฆษณาหรือโปสเตอร์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องช่วยอินเทอร์เน็ต ภาพยนตร์

6.4.4 การส่งเสริมแบบออนไลน์ หรือสื่อดิจิทัล เป็นการส่งสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์สารสนเทศ ซึ่งสามารถส่งสารได้ทุกที่ ทุกเวลา อย่างสะดวกรวดเร็ว อัคริน เนตรโพธิ์แก้ว (2560, น.15) เช่น เว็บไซต์ โซเชียลมีเดียต่างๆ และแอปพลิเคชันทางการเกษตร เป็นต้น

6.4.5 การส่งเสริมแบบเฉพาะกลุ่ม เป็นวิธีการส่งเสริมที่เน้นให้เกษตรกรรุ่นใหม่เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร งานวิจัย บทความทางวิชาการ การสร้างข้อมูล สร้างเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ด้วยกัน และสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และเครือข่ายเอกชน โดยวิธีการดังกล่าว เกษตรกรรุ่นใหม่สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ดีกว่าเกษตรกรทั่วไป กรมส่งเสริมการเกษตร (2564)

สรุปได้ว่า การใช้สื่อในการส่งเสริมการเกษตรโดยใช้บุคคลเป้าหมายเป็นเกณฑ์ แบ่งได้ 5 วิธีการ ได้แก่ 1) แบบบุคคล 2) การส่งเสริมแบบกลุ่ม 3) การส่งเสริมแบบมวลชน 4) การส่งเสริมแบบออนไลน์ และ 5) การส่งเสริมแบบเฉพาะกลุ่ม

7.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วยประเด็น ดังต่อไปนี้

7.1 ปัจจัยสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

7.1.1 เพศ

พัชราภรณ์ เพ็ชรทอง (2552) ศึกษาการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับเงาะของเกษตรกร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 75 และเพศหญิง ร้อยละ 25 ซึ่งจากการศึกษาพบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะ คือ เพศชายมีคะแนนการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะน้อยกว่าเพศหญิง เนื่องจากเพศหญิงจะมีการปฏิบัติที่เคร่งครัดกว่า

7.1.2 อายุ

วนิดา สุจริตธรรการ (2552) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า เกษตรกรอายุน้อยที่สุด คือ 21 ปี เกษตรกรที่อายุมากที่สุด คือ 80 ปี ซึ่งอัตราส่วนพบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และจากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ พบว่า อายุ มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับ

นราศิณี แก้วไหลมา และคณะ (2560) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการทำเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร ตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อายุของเกษตรกรมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการยอมรับการทำเกษตรอินทรีย์ พบว่า เมื่อเกษตรกรอายุมากขึ้น 1 ปี จะยอมรับการทำเกษตรอินทรีย์ลดลง 1 เท่า อาจเป็นเพราะเกษตรกรที่อายุน้อยมีความรู้และความพร้อมในการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ

7.1.3 ระดับการศึกษา

ณัฐวุฒิ จันทอง และคณะ (2566) ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) ของเกษตรกรในเขตภาคกลางตอนบน ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) อยู่ในระดับมาก โดยพบว่า จำนวนปีที่ได้รับการศึกษา มีผลต่อปัจจัยที่มีการยอมรับการผลิตกล้วย GAP อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทางบวก

7.2 ปัจจัยสภาพพื้นฐานทางสังคม

7.2.1 การเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรการเกษตร

วัลลภ พรหมทอง (2551) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การเป็นสมาชิกสถาบันทางมีผลต่อการตัดสินใจทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร

7.2.2 การฝึกอบรม/การติดต่อสื่อสารข่าวสารการเกษตร

โฉมศิริ แก้วเกตุ (2553) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตข้าวของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลสำราญราษฎร์ อำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประสบการณ์การปลูกข้าว ประสบการณ์การฝึกอบรม และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ขนาดของพื้นที่ปลูกข้าว สิทธิการถือครองพื้นที่ ระดับความยุ่งยากของเทคโนโลยี ความรู้และทัศนคติต่อเทคโนโลยีการผลิตข้าวมีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตข้าวของเกษตรกร

พนิดา สาลีอาจ และคณะ (2562) ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกข้าวนาปรังของเกษตรกรในเขตเทศบาลตำบลศรี้ง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกข้าวนาปรังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทางบวก ได้แก่ อายุ พื้นที่ในการปลูกข้าวนาปรัง ภาระหนี้สิน และการได้รับข่าวสารด้านการเกษตร ขณะที่พบว่า รายได้จากการปลูกข้าวนาปรัง และ ประสบการณ์ในการปลูกข้าวนาปรัง มีผลต่อการยอมรับในทางลบ

7.3 ปัจจัยสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

สมคิด อุดรเคียนต์ (2554) ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตผักอินทรีย์ของเกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระดับ การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตผักอินทรีย์ ได้แก่ ชนเผ่า ระดับการศึกษา การได้รับการฝึกอบรมด้านเกษตรอินทรีย์ การเดินทางไปดูงานแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ สภาพการถือครองพื้นที่ ขนาดการถือครองที่ดิน ขนาดพื้นที่ปลูกผักอินทรีย์ ประสบการณ์ในการทำเกษตรอินทรีย์ ระดับความรู้ และ ทัศนคติของผู้ปลูกผักอินทรีย์

อรัญ บุญญะนิต และ รุจ ศิริสัญญาลักษณ์ (2562) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอพริว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

ประสบการณ์ในการปลูกข้าว รายได้จากการขายผลผลิต ขนาดของพื้นที่ปลูกข้าว ความรู้เกี่ยวกับระบบเกษตรที่ดีสำหรับการปลูกข้าว ทักษะคิดต่อระบบการจัดการคุณภาพเกษตรที่ดีมีผลต่อการได้รับการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

วัลย์ลิกา พลเสน และคณะ (2560) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า รายได้จากการปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ เนื่องจากเกษตรกรที่มีรายได้จากการปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่มากจะมีการยอมรับนวัตกรรมการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่มากกว่าเกษตรกรที่มีรายได้น้อย รายได้จึงเป็นแรงจูงใจในการทำให้เกษตรกรเกิดการยอมรับนวัตกรรมการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่

ณัฐวุฒิ จันทอง และคณะ (2566) ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) ของเกษตรกรในเขตภาคกลางตอนบน พบว่า รายได้จากการปลูกกล้วยหอม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP)

7.4 ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

งามฉวี จันทเภา (2552) พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการผลิตสับปะรดตามการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในจังหวัดลำปาง เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมาก ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลาง

สุปราณี มีสง่า และคณะ (2563) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกรอำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) ทักษะคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม 2) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม 3) ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม 4) ต้นทุนในการผลิต และ 5) การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสม

สิรินาถ อินทภูวา (2560) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการผลิตข้าวตามมาตรฐานเกษตรที่ดีและเหมาะสม ของเกษตรกรนาแปลงใหญ่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมการผลิตข้าวตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.20) โดยเกษตรกรมีความต้องการในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือด้านการสนับสนุน (ค่าเฉลี่ย 4.42) และด้านความรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.32) ตามลำดับ

7.5 ปัจจัยด้านการยอมรับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ชมพูนุช คำปัด และคณะ (2563) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วง ในอำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน โดยการทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาปัจจัย

ที่มีผลต่อการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วง ในอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่าจำนวนแรงงานที่ใช้ในการผลิตมะม่วง และความรู้ในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ($R_2 = 0.530$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับตัวแปรตามคือการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตมะม่วง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วิวัฒน์ ภูพร้อม และ ศิริวรรณ แดงฉ่ำ (2554) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกผักในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) พบว่า ทักษะคิดต่อระบบการจัดการคุณภาพของการเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับพืชอาหาร และความรู้เรื่องระบบการจัดการคุณภาพของการเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับพืชอาหาร มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของการเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับพืชอาหาร แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรผู้ปลูกผักที่มีทัศนคติและความรู้ในระดับสูง จะส่งผลให้การปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของการเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับพืชอาหารถูกต้องและเหมาะสมมากขึ้น

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นทั้ง แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่ได้กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดตัวแปรในการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ในพื้นที่อำเภอนองเสื่อ จังหวัดปทุมธานี พร้อมทั้งนำมากำหนดกรอบแบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตกล้วยหอมอำเภอนองเสื่อ จังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตกล้วยหอมของเกษตรกร ได้แก่ สภาพพื้นที่ปลูก การเตรียมดิน ต้นพันธุ์ การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการขนส่ง

ตอนที่ 3 ความรู้และแหล่งความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ตอนที่ 4 การยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ดำเนินการตามรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับสำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ จำนวน 561 คน ตามข้อมูลจากระบบรายงานสถิติทางการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2565)

1.2 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 ข้อ ได้แก่ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี จำนวน 561 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ที่ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 7 ซึ่งสูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

$$N = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง (ราย)

N = จำนวนของประชากร (ราย)

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

$$N = \frac{561}{1 + (561)(0.07)^2}$$

แทนค่าในสูตร = 149.64 คน หรือ ประมาณ 150 คน

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ คือ 150 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.74 ของประชากรทั้งหมด

1.2.2 การสุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยใช้ตารางเลขสุ่มตามสัดส่วนของประชากรแต่ละตำบล โดยสุ่มคัดเลือกตัวอย่างจำนวน 150 คน จากประชากร 561 คน คิดเป็นร้อยละ 26.74 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ให้ครบตามจำนวนตัวอย่างที่กำหนด แยกรายตำบล ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนเกษตรกรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ตำบล	ประชากร (ราย)	ตัวอย่าง (ราย)
บึงบา	25	7
บึงบอน	20	5
บึงกาสาม	98	26
บึงขำอ้อ	31	8
หนองสามวัง	115	31
ศาลาครุ	105	28
นพรัตน์	167	45
รวม	561	150

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับ ชนิดเครื่องมือ ลักษณะของเครื่องมือ และการทดสอบเครื่องมือ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ชนิดของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างกำหนดคำถาม มีคำตอบให้เลือก โดยเรียงเนื้อหาตามวัตถุประสงค์

2.2 ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถามทั้งแบบเลือกตอบ และคำถามลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Closed-ended questions) และคำถามปลายเปิด (Open-ended questions) แบบสัมภาษณ์สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับการวิจัยในครั้งนี้ โดยแบ่งโครงสร้างแบบสัมภาษณ์เป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรของเกษตรกรผู้ผลิตกล้วยหอมในอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี โดยแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 3 ตอนย่อย คือ

ตอนย่อยที่ 1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และ ประสบการณ์ในการปลูกกล้วยหอม

ตอนย่อยที่ 1.2 สภาพทางสังคม ได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร และการฝึกอบรมการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ตอนย่อยที่ 1.3 สภาพทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพอื่นนอกจากการทำเกษตร รายได้จากนอกภาคการเกษตร การถือครองที่ดิน ประเภทเอกสารสิทธิ์ จำนวนพื้นที่ปลูกกล้วยหอม แหล่งทุน ต้นทุน ปริมาณผลผลิต และ รายได้จากการขายผลผลิตกล้วยหอม

โดยมีลักษณะคำถาม เป็นแบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือก แบบให้เลือกคำตอบเดียว แบบให้เลือกหลายคำตอบ และเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตกล้วยหอมของเกษตรกร ได้แก่ ต้นพันธุ์ แหล่งหน่อพันธุ์ ราคาหน่อพันธุ์ การเตรียมดิน ลักษณะแปลงปลูก วิธีการให้น้ำ แหล่งน้ำ การใส่ปุ๋ย ระยะเวลาการใส่ปุ๋ย โรคระบาด แมลงศัตรูพืชที่พบ การใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช การเก็บเกี่ยว และการขนย้าย

โดยมีลักษณะคำถาม เป็นแบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือกแบบให้เลือกคำตอบเดียว แบบให้เลือกหลายคำตอบ และเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 3 ความรู้และแหล่งความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ประกอบด้วยคำถาม 2 ตอนย่อย คือ

ตอนย่อยที่ 3.1 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

เป็นคำถามเพื่อทดสอบความรู้ของเกษตรกรในด้านความรู้ในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรกำหนดลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด เป็นการตอบแบบถูกหรือผิด โดยใช้ข้อความ รวม 15 ข้อ เป็นข้อความในเชิงบวก (Positive Statement) จำนวน 8 ข้อ เป็นข้อความในเชิงลบ (Negative Statement) จำนวน 7 ข้อ กำหนดการให้คะแนน ดังนี้

โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถาม ดังนี้

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5-1.0 คัดเลือกไว้ใช้ได้
 2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
- จากนั้นคำนวณค่าผลรวม IOC ของแบบสอบถาม

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad \text{ค่า IOC} &= \frac{\sum \text{IOC}_{\text{ข้อคำถาม}}}{\text{จำนวนข้อคำถามทั้งหมด}} \\ &= \frac{225.01}{226} = 0.995 \end{aligned}$$

สรุปผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องเนื้อหาเกี่ยวกับตัวแปรของการวิจัย (Index of Item-Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีค่า IOC 0.995 แสดงว่าข้อคำถามใช้วัดได้ตรงวัตถุประสงค์ หรือตรงตามเนื้อหา เนื่องจากมีค่า IOC 0.50 ขึ้นไป

2.3.2 การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) นำแบบสอบถามฉบับที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองสัมภาษณ์กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 ราย เพื่อตรวจสอบความเที่ยงก่อนนำไปใช้ และคำนวณค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ทางสถิติหาค่าความเชื่อมั่น (reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (Cronbach, 1990) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปกับเกษตรกรที่มีลักษณะคล้ายกับประชากรที่ทำการศึกษ จำนวน 30 ราย พบว่า ตอนที่ 3 (3.1) ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.75 (3.2) แหล่งความรู้พื้นฐานที่เกษตรกรได้รับเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.76 ตอนที่ 4 การยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.74 ตอนที่ 5 (5.1) ปัญหาในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.95 และ (5.2) ข้อเสนอแนะในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.78

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากเกษตรกรผู้ผลิตกล้วยหอมในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี โดยกำหนดขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ออกหนังสือจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ขอความอนุเคราะห์ เกษตรอำเภอนองเสื่อ จังหวัดปทุมธานี ในการประสานเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.2 กำหนดช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล กำหนดแผนการลงพื้นที่ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลตามแผน

3.1.3 จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เตรียมแบบสัมภาษณ์ และอุปกรณ์ที่ใช้ไปจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่ เช่น ดินสอ ปากกา กระดาษช่วยจดบันทึก เป็นต้น

3.1.4 การประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยการประสานผ่านทางโทรศัพท์ถึง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษา และความจำเป็นในการสัมภาษณ์ เกษตรกรผู้ผลิตกล้วยหอมในพื้นที่อำเภอนองเสื่อ จังหวัดปทุมธานี ผู้ให้ข้อมูล ตามแผนการสุ่มที่วาง ไว้ โดยประสานก่อนล่วงหน้า 1 อาทิตย์ ก่อนลงพื้นที่ และโทรนัดหมายประสานเจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตร อีก 1 ครั้ง ก่อนถึงวันที่นัดหมายตามแผนเก็บข้อมูล

3.2 ดำเนินการสัมภาษณ์เกษตรกร มีขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 แนะนำตัวผู้เก็บข้อมูล โดยแนะนำชื่อ นามสกุล และแจ้งว่าเป็นนักศึกษา ระดับปริญญาโท วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ทำการศึกษาวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการปลูกกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดีของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอนองเสื่อ จังหวัดปทุมธานี และสอบถามพูดคุยกับผู้ให้ สัมภาษณ์ ประมาณ 30 นาที ก่อนสัมภาษณ์ เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคยกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

3.2.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ ของการศึกษาวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการ ผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอนองเสื่อ จังหวัดปทุมธานี

3.2.3 เริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ โดยผู้ศึกษาวิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เกษตรกร ผู้ผลิตกล้วยหอมในพื้นที่อำเภอนองเสื่อ จังหวัดปทุมธานี

3.2.4 เมื่อสัมภาษณ์ครบทุกคน ผู้ศึกษาวิจัยทบทวนความถูกต้อง และความ สมบูรณ์ของข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลว่าครบถ้วนถูกต้อง สมบูรณ์

3.2.5 กล่าวขอบคุณ ผู้ศึกษาวิจัยกล่าวขอบคุณคณะกรรมการ และผู้เกี่ยวข้องที่ ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

3.2.6 รวบรวม ตรวจสอบจำนวน ความถูกต้องครบถ้วน และสรุปแบบสัมภาษณ์

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ออกไปสัมภาษณ์ประชากรทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอนแบ่งเป็นดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ ของเกษตรกรผู้ผลิตกล้วยหอม อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ประกอบด้วย ค่าความถี่ (frequencies) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพการผลิตกล้วยหอมของเกษตรกรผู้ผลิตกล้วยหอม อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ประกอบด้วย ค่าความถี่ (frequencies) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลความรู้และแหล่งความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ตอนย่อยที่ 3.1 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ โดยวัดจากความรู้จากเกษตรกรข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน และข้อที่ตอบผิด ให้ 0 คะแนน จำนวน 15 คำถาม แล้วรวมคะแนนทั้งหมด นำผลรวมมาจัดระดับความรู้ตามเกณฑ์การประเมิน

1-3	คะแนน หมายถึง	มีความรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุด
4-6	คะแนน หมายถึง	มีความรู้อยู่ในระดับน้อย
7-9	คะแนน หมายถึง	มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง
10-12	คะแนน หมายถึง	มีความรู้อยู่ในระดับมาก
13-15	คะแนน หมายถึง	มีความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนย่อยที่ 3.2 แหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี วิเคราะห์จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{5-1}{5} = 0.8$$

โดยแบ่งคะแนนเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ คือ

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง ได้รับความรู้ที่ระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง ได้รับความรู้ที่ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง ได้รับความรู้ที่ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึง ได้รับความรู้ที่ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง ได้รับความรู้ที่ระดับมากที่สุด

ตอนที่ 4 วิเคราะห์การยอมรับและปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1) วิเคราะห์การยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และค่าพิสัย (range) โดยวัดจากคะแนนการยอมรับ ในเชิงปฏิบัติ จากข้อที่เกษตรกรตอบ ปฏิบัติ มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน และข้อที่ไม่ปฏิบัติ มีค่าเท่ากับ 0 คะแนน จากคำถามจำนวน 30 คำถาม แล้วรวมคะแนนทั้งหมด นำผลรวมมาจัดระดับการยอมรับตามเกณฑ์การประเมิน

1-6	คะแนน	หมายความถึง	ยอมรับไปปฏิบัติน้อยที่สุด
7-12	คะแนน	หมายความถึง	ยอมรับไปปฏิบัติน้อย
13-18	คะแนน	หมายความถึง	ยอมรับไปปฏิบัติปานกลาง
19-24	คะแนน	หมายความถึง	ยอมรับไปปฏิบัติมาก
25-30	คะแนน	หมายความถึง	ยอมรับไปปฏิบัติมากที่สุด

2) วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี จากสมมติฐานที่ว่า อายุ ประสบการณ์การปลูกกล้วยหอม จำนวนพื้นที่ปลูก ต้นทุนในการผลิต ปริมาณผลผลิต รายได้จากการขายผลผลิตกล้วยหอม ระดับความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และปัญหาในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี อย่างน้อย 1 ปัจจัย มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยวิเคราะห์แบบนำเข้าทุกตัวแปร (enter method) เพื่อหาตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตามและสมการการทำนาย

จากสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (Y) และตัวแปรอิสระ (X) ของประชากรจะเห็นว่ากลุ่มตัวแปรอิสระ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงค่าของตัวแปรตามได้ส่วนหนึ่ง ในส่วนของการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สามารถอธิบายได้นี้ เรียกว่า ค่าความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์

ε (Error :) การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณเป็นการพยากรณ์ค่าสัมประสิทธิ์ α และ β

จากค่าสถิติ a และ b ที่ได้จะต้องเป็นค่าสัมประสิทธิ์ที่ทำให้สมการดังกล่าว มีค่าความคลาดเคลื่อนกำลังสองรวมกันน้อยที่สุด (Ordinary Least Square : OLS)

สมการถดถอยเชิงพหุของกรุปตัวอย่าง

$$Y = a + b_1 + X_1 + b_2 + X_2 + \dots + b_n + X_n$$

โดยที่ X คือ ตัวแปรอิสระ

Y คือ ตัวแปรตาม

n คือ จำนวนตัวแปรอิสระ

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรอิสระ

X_1 คือ อายุ (ปี)

X_2 คือ ประสบการณ์ในการปลูกกล้วยหอม (ปี)

X_3 คือ จำนวนพื้นที่ปลูกกล้วยหอม (ไร่)

X_4 คือ ต้นทุนในการผลิตกล้วยหอม (บาท/ไร่/ปี)

X_5 คือ ปริมาณผลผลิตกล้วยหอม (กิโลกรัม/ไร่/ปี)

X_6 คือ รายได้จากการขายผลผลิตกล้วยหอม (บาท/ไร่/ปี)

X_7 คือ ระดับความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทาง

การเกษตรที่ดี (คะแนนเฉลี่ย)

X_8 คือ ปัญหาในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

(คะแนนเฉลี่ย)

Y คือ การยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ประกอบด้วย ค่าความถี่ (frequencies) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการจัดอันดับ (ranking)

ตอนย่อยที่ 5.1 ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี วิเคราะห์จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{5-1}{5} = 0.8$$

โดยแบ่งคะแนนเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ คือ

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง ได้รับความรู้ที่ระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง ได้รับความรู้ที่ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง ได้รับความรู้ที่ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึง ได้รับความรู้ที่ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง ได้รับความรู้ที่ระดับมากที่สุด

ตอนย่อยที่ 5.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตกล้วยหอมตามการ

ปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี วิเคราะห์จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{5-1}{5} = 0.8$$

โดยแบ่งคะแนนเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ คือ

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง ได้รับความรู้ที่ระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง ได้รับความรู้ที่ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง ได้รับความรู้ที่ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึง ได้รับความรู้ที่ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง ได้รับความรู้ที่ระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตกล้วยหอมของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ความรู้และแหล่งความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ตอนที่ 4 การยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ตอนที่ 5 ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยมีรายละเอียดข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร ประกอบด้วย สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และ ประสบการณ์ในการปลูกกล้วยหอม สภาพทางสังคม ได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรการเกษตร และการฝึกอบรม สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพอื่นนอกจากการทำเกษตร รายได้จากนอกภาคการเกษตร การถือครองพื้นที่ทางการเกษตร ประเภทเอกสารสิทธิ์ พื้นที่ทำการเกษตร พื้นที่ปลูกกล้วยหอม แหล่งเงินทุน ต้นทุน ผลผลิต รายได้ โดยแสดงเป็น ค่าสถิติ ค่าแจกแจงความถี่ พหุคูณค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายละเอียดในตารางที่ 4.1 - 4.6

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และ ประสบการณ์ในการปลูกกล้วยหอม ปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร

n = 150

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	96	64.0
หญิง	54	36.0
2. อายุ (ปี)		
40 ปี หรือน้อยกว่า	9	6.0
41 – 45	14	9.3
46 – 50	21	14.0
51 – 55	38	25.3
56 – 60	35	23.3
61 หรือมากกว่า	33	22.0
ต่ำสุด = 37 ปี สูงสุด = 66 ปี ค่าเฉลี่ย = 54.25 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 7.416		
3. สถานภาพ		
โสด	32	21.3
สมรส	76	50.7
หย่าร้าง	24	16.0
หม้าย	18	12.0
4. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	26	17.3
ประถมศึกษา	57	38.0
มัธยมศึกษา	45	30.0
ปวช./ปวส./อนุปริญญา	19	12.7
ปริญญาตรี หรือสูงกว่า	3	2.0
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)		
1 – 2	4	2.7
3 – 4	50	33.3
5 – 6	51	34.0
7 – 8	32	21.3

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 150

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
9 หรือมากกว่า	13	8.7
ต่ำสุด = 2 คน สูงสุด = 15 คน ค่าเฉลี่ย = 5.72 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.47		
6. ประสบการณ์ในการปลูกกล้วยหอม (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5	13.0	8.7
6 – 10	45.0	30.0
11 – 15	75.0	50.0
16 – 20	16.0	10.7
มากกว่า 20 ขึ้นไป	1.0	0.7
ต่ำสุด = 4 ปี สูงสุด = 21 ปี ค่าเฉลี่ย = 11.47 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 3.746		

จากตารางที่ 4.1 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของเพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิก ในครัวเรือน และ ประสบการณ์ในการปลูกกล้วยหอม ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

1.1.1 เพศ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 64 เป็นเพศชาย และอีกร้อยละ 36 เป็นเพศหญิง ตามลำดับ

1.1.2 อายุ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 25.3 มีอายุระหว่าง 51-55 ปี รองลงมา ร้อยละ 23.3 มีอายุระหว่าง 56-60 ปี ร้อยละ 22.0 มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 61 ปี ร้อยละ 14.0 มีอายุระหว่าง 46-50 ปี ร้อยละ 9.3 มีอายุระหว่าง 41-45 ปี และร้อยละ 6.0 มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี โดยเกษตรกร มีอายุต่ำสุด 37 ปี และมีอายุสูงสุด 66 ปี อายุเฉลี่ย 54.25 ปี

1.1.3 สถานภาพ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 50.7 มีสถานภาพสมรส รองลงมา ร้อยละ 21.3 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 16.0 มีสถานภาพหย่าร้าง และร้อยละ 12.0 เกษตรกรมีสถานภาพหม้าย

1.1.4 ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 38.0 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมา ร้อยละ 30.0 มีการศึกษาระดับมัธยม ร้อยละ 17.3 มีการศึกษาน้อยกว่าระดับประถมศึกษา ร้อยละ 12.7 มีการศึกษาระดับปวช./ปวส./อนุปริญญา และน้อยที่สุดร้อยละ 2.0 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า

1.1.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 34.0 มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 5-6 คน รองลงมา ร้อยละ 33.3 มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 3-4 คน ร้อยละ 21.3 มี

สมาชิกในครัวเรือน 7-8 คน ร้อยละ 8.7 มีสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 9 คน และ ร้อยละ 2.7 มีสมาชิกในครัวเรือน 1-2 คน โดยเกษตรกรมีสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 2 คน และสูงสุด 5 คน และสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5.72 คน

1.1.6 ประสิทธิภาพในการปลูกกล้วยหอม พบว่า เกษตรกรร้อยละ 50.0 มีประสิทธิภาพในการปลูกกล้วยหอมระหว่าง 11-15 ปี รองลงมาร้อยละ 30.0 เกษตรกรมีประสิทธิภาพในการปลูกกล้วยหอมระหว่าง 6-10 ปี ร้อยละ 10.7 เกษตรกรมีประสิทธิภาพในการปลูกกล้วยหอมระหว่าง 16-20 ปี ร้อยละ 8.7 เกษตรกรมีประสิทธิภาพในการปลูกกล้วยหอมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี และน้อยที่สุด ร้อยละ 0.7 เกษตรกรมีประสิทธิภาพในการปลูกกล้วยหอมมากกว่า 20 ปีขึ้นไป ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีประสิทธิภาพในการปลูกกล้วยหอมน้อยที่สุด 4 ปี และมีประสิทธิภาพในการปลูกกล้วยหอมมากที่สุด 21 ปี มีประสิทธิภาพในการปลูกกล้วยหอม เฉลี่ย 11.47 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.75

1.2 สภาพพื้นฐานทางสังคม ได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ปรากฏดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลสภาพทางสังคมของเกษตรกร

n = 150

สภาพทางสังคม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร		
ไม่เป็น	69	46.0
เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	81	54.0
กลุ่มแปลงใหญ่	51	34.0
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	23	15.3
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	35	23.3
กลุ่มสมาชิก ธกส.	37	24.7
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	38	25.3
2. การฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี		
ไม่เคย	31	20.7
เคย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	119	79.3
การเก็บตัวอย่างดิน	104	69.3
การปรับปรุงบำรุงดิน	94	62.7
การเลือกใช้ต้นพันธุ์	83	55.3

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

สภาพทางสังคม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การใช้ปุ๋ย	94	62.7
การป้องกันกำจัดศัตรูพืช	87	58.0
การเก็บเกี่ยว	83	55.3
วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว	77	51.3

n = 150

จากตารางที่ 4.2 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

1.2.1 การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 54.0 เป็นสมาชิกกลุ่ม และร้อยละ 46.0 ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม โดย เกษตรกรร้อยละ 34.0 เป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ รองลงมา ร้อยละ 25.3 เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 24.7 เป็นสมาชิกกลุ่ม ชกส. ร้อยละ 23.3 เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตร และร้อยละ 15.3 เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

1.2.2 การฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 79.3 เคยฝึกอบรมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยร้อยละ 69.3 เคยฝึกอบรมการเก็บตัวอย่างดิน ร้อยละ 62.7 เคยฝึกอบรมการปรับปรุงบำรุงดิน และ การใช้ปุ๋ย ร้อยละ 58.0 เคยฝึกอบรมการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ร้อยละ 55.3 เคยฝึกอบรมการเลือกใช้ต้นพันธุ์ และ การเก็บเกี่ยว ร้อยละ 51.3 เคยฝึกอบรมวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว และพบว่าร้อยละ 20.7 เกษตรกรไม่เคยฝึกอบรมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1.3 สภาพเศรษฐกิจ ได้แก่ การประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร การถือครองพื้นที่ทางการเกษตร ประเภทเอกสารสิทธิ์ พื้นที่ปลูกกล้วยหอม แหล่งเงินทุนในการผลิตกล้วยหอม ต้นทุน ผลผลิต และรายได้จากการผลิตกล้วยหอม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลปรากฏดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

n = 150

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. อาชีพนอกภาคการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/เจ้าหน้าที่รัฐ	1	0.7
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	24	16.0
รับจ้างทั่วไป	33	22.0
2. รายได้นอกภาคการเกษตร (บาทต่อปี)		
ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร	103	68.7
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท	13	8.7
20,001 – 40,000 บาท	18	12.0
40,001 – 60,000 บาท	9	6.0
60,001 – 80,000 บาท	4	2.7
มากกว่า 80,000 บาทขึ้นไป	3	2.0
ต่ำสุด = 15,000 บาท/ปี สูงสุด = 1,000,000 บาท/ปี ค่าเฉลี่ย = 78,127.66 บาท/ปี		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 197332.496		
3. การถือครองพื้นที่ทางการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เช่าแบบมีสัญญา	64	42.7
เช่าแบบไม่มีสัญญา	58	38.7
ของตนเอง	106	70.7
อื่นๆ เช่น ไม่เสียค่าเช่า	26	17.3
4. ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
น.ส. 4	73	48.7
น.ส. 3	43	28.7
ส.ป.ก.	129	86.0
ไม่มีเอกสารสิทธิ์	23	15.3
อื่นๆ เช่น ธนรัักษ์	9	6.0

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 150

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
5. พื้นที่ปลูกกล้วยหอมทั้งหมด (ไร่)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5	27	18.0
6 – 10	42	28.0
11 – 15	16	10.7
16 – 20	17	11.3
มากกว่า 21 ไร่ขึ้นไป	48	32.0
ต่ำสุด = 2 ไร่ สูงสุด = 120 ไร่ ค่าเฉลี่ย = 19.24 ไร่		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 17.115		
6. แหล่งเงินทุนในการผลิตกล้วยหอม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เงินทุนตนเอง	146	97.3
ธกส.	74	49.3
ธนาคารพาณิชย์	34	22.7
สหกรณ์ออมทรัพย์	30	20.0
กองทุนหมู่บ้าน	0	0.0
นายทุน	10	6.7
7. ต้นทุนในการผลิตกล้วยหอม (บาท/ไร่)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 25,000	13	8.7
25,001 – 27,000	52	34.7
27,001 – 30,000	39	26.0
30,001 – 33,000	17	11.3
มากกว่า 33,000 ขึ้นไป	29	19.3
ต่ำสุด = 24,000 บาท สูงสุด = 35,000 บาท ค่าเฉลี่ย = 29,373.33 บาท		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 3384.026		

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 150

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
8. ผลผลิตกล้วยหอม (กิโลกรัม/ไร่/ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,000	86	57.3
1,001 – 1,250	9	6.0
1,251 – 1,500	13	8.7
1,501 – 1,750	6	4.0
มากกว่า 1,751	36	24.0
ต่ำสุด = 750 กิโลกรัม สูงสุด = 4,500 กิโลกรัม ค่าเฉลี่ย = 1,458.50 กิโลกรัม		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 773.792		
9. รายได้จากการผลิตกล้วยหอม (บาท/ไร่)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 43,000	64	42.7
43,001 – 46,000	38	25.3
46,001 – 49,000	0	0.0
49,001 – 52,000	13	8.7
มากกว่า 52,001	35	23.3
ต่ำสุด = 42,500.00 บาท สูงสุด = 55,000.00 บาท ค่าเฉลี่ย = 46,873.33 บาท		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 5188.134		

จากตารางที่ 4.3 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ การประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร การถือครองพื้นที่ทางการเกษตร ประเภทเอกสารสิทธิ์ พื้นที่ปลูกกล้วยหอม แหล่งเงินทุนในการผลิตกล้วยหอม ต้นทุน ผลผลิต และรายได้จากการผลิตกล้วยหอม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

1.3.1 การประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 22.0 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปมากที่สุด ร้อยละ 16.0 ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 0.7 ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/เจ้าหน้าที่รัฐ

1.3.2 รายได้นอกภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 12.00 มีรายได้นอกภาคการเกษตร ระหว่าง 40,001 - 60,000 บาทต่อปี รองลงมา ร้อยละ 8.7 มีรายได้นอกภาคการเกษตร น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาทต่อปี ร้อยละ 6.0 มีรายได้นอกภาคการเกษตร ระหว่าง 40,001 - 60,000

บาทต่อปี ร้อยละ 2.7 มีรายได้นอกภาคการเกษตร 60,001-80,000 บาทต่อปี และร้อยละ 2.0 มีรายได้นอกภาคการเกษตร มากกว่า 80,000 บาทขึ้นไป ตามลำดับ โดยรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ยเท่ากับ 78,127.66 บาท และเกษตรกรร้อยละ 68.7 ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร

1.3.2 การถือครองพื้นที่ทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 70.7 ถือครองพื้นที่ทางการเกษตรแบบของตนเอง รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 42.7 ถือครองพื้นที่ทางการเกษตรแบบเช่าแบบมีสัญญา เกษตรกรร้อยละ 38.7 ถือครองพื้นที่ทางการเกษตรแบบเช่าแบบไม่มีสัญญา และถือครองในลักษณะอื่นๆ เช่น การใช้ที่ดินแบบไม่เสียค่าเช่า ร้อยละ 17.3

1.3.3 ประเภทเอกสารสิทธิ์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 86.0 มีประเภทเอกสารสิทธิ์แบบ ส.ป.ก รองลงมาร้อยละ 48.7 มีประเภทเอกสารสิทธิ์แบบ น.ส. 4 ร้อยละ 28.7 มีประเภทเอกสารสิทธิ์แบบ น.ส.3 ร้อยละ 15.3 ไม่มีเอกสารสิทธิ์ และร้อยละ 6.0 เป็นเอกสารสิทธิ์แบบธนารักษ์

1.3.4 พื้นที่ปลูกกล้วยหอมทั้งหมด พบว่า เกษตรกรร้อยละ 32.0 มีพื้นที่ปลูกกล้วยหอม มากกว่า 21 ไร่ขึ้นไป รองลงมาร้อยละ 28.0 มีพื้นที่ปลูกกล้วยหอมระหว่าง 6-10 ไร่ ร้อยละ 18.0 มีพื้นที่ปลูกกล้วยหอมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ไร่ ร้อยละ 11.3 มีพื้นที่ปลูกกล้วยหอมระหว่าง 16-20 ไร่และเกษตรกรร้อยละ 10.7 มีพื้นที่ปลูกกล้วยหอมระหว่าง 11-15 ไร่ โดยเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกกล้วยหอมทั้งหมดเฉลี่ยเท่ากับ 19.24 ไร่

1.3.5 แหล่งเงินทุนการผลิตกล้วยหอม พบว่า เกษตรกรร้อยละ 97.3 ใช้เงินทุนตนเอง ในการผลิตกล้วยหอมรองลงมาร้อยละ 49.3 ใช้เงินทุนจากธกส. ร้อยละ 22.7 ใช้เงินทุนจากธนาคารพาณิชย์ ร้อยละ 20.0 ใช้เงินทุนจากสหกรณ์ออมทรัพย์ และเกษตรกรร้อยละ 6.7 ใช้เงินทุนจากนายทุนผลิตกล้วยหอม

1.3.6 ต้นทุนการผลิตกล้วยหอม พบว่า เกษตรกรร้อยละ 34.7 มีต้นทุนการผลิตกล้วยหอมต่อไร่ระหว่าง 25,001-27,000 บาท เกษตรกรร้อยละ 26.0 มีต้นทุนการผลิตกล้วยหอมต่อไร่ ระหว่าง 27,001-30,000 บาท เกษตรกรร้อยละ 19.3 มีต้นทุนการผลิตกล้วยหอมต่อไร่มากกว่า 33,000 บาทขึ้นไป เกษตรกรร้อยละ 11.3 มีต้นทุนการผลิตกล้วยหอมต่อไร่ระหว่าง 30,001-33,000 บาท และเกษตรกรร้อยละ 8.7 มีต้นทุนการผลิตกล้วยหอมต่อรือน้อยกว่าหรือเท่ากับ 25,000 บาท โดยเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตกล้วยหอมเฉลี่ยเท่ากับ 29,373.33 บาทต่อไร่

1.3.7 ผลผลิตกล้วยหอม พบว่า เกษตรกรร้อยละ 57.3 มีผลผลิตกล้วยหอมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,000 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี รองลงมาร้อยละ 24.0 มีผลผลิตกล้วยหอมมากกว่า 1,751 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี เกษตรกรร้อยละ 8.7 มีผลผลิตกล้วยหอมระหว่าง 1,251-1,500 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี และเกษตรกรร้อยละ 4.0 มีผลผลิตกล้วยหอมระหว่าง 1,501-1,750 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี โดยเกษตรกรมีผลผลิตกล้วยหอมทั้งหมดเฉลี่ยเท่ากับ 1,458.5 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี

1.3.8 รายได้จากการผลิตกล้วยหอม พบว่า เกษตรกรร้อยละ 42.7 มีรายได้จากการผลิตกล้วยหอมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 43,000 บาทต่อไร่ รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 25.3 มีรายได้จากการผลิตกล้วยหอมระหว่าง 43,001-46,000 บาทต่อไร่ เกษตรกรร้อยละ 23.3 มีรายได้จากการผลิตกล้วยหอมมากกว่า 52,001 บาทต่อไร่ และเกษตรกรร้อยละ 8.7 มีรายได้จากการผลิตกล้วยหอมระหว่าง 49,001-52,000 บาทต่อไร่ โดยรายได้เฉลี่ยจากการผลิตกล้วยหอมเท่ากับ 46,873.33 บาทต่อไร่

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปการผลิตกล้วยหอมของเกษตรกร

การศึกษาสภาพการผลิตกล้วยหอมของเกษตรกร อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ได้แก่ ต้นพันธุ์ แหล่งหน่อพันธุ์ ราคาหน่อพันธุ์ การเตรียมดินแปลงปลูก ลักษณะแปลงปลูก วิธีการให้น้ำ แหล่งน้ำที่ใช้ การใส่ปุ๋ย ช่วงระยะในการใส่ปุ๋ย โรคระบาด แมลงศัตรูพืชที่พบ การใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช การเก็บเกี่ยวกล้วยหอม และการขนย้ายกล้วยหอม ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงเป็น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏตามตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 สภาพทั่วไปการผลิตกล้วยหอมของเกษตรกร

	ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
n = 150			
1. ต้นพันธุ์ที่ใช้			
	หน่อใบแคบ	115	76.7
	หน่อใบกว้าง	35	23.3
2. แหล่งหน่อพันธุ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
	แยกหน่อจากแปลงเดิมที่ปลูกอยู่	146	97.3
	ซื้อหน่อพันธุ์จากแปลงปลูกของเกษตรกรรายอื่น	115	76.7
3. ราคาหน่อพันธุ์ (บาทต่อต้น)			
	1-5	124	82.7
	6-10	26	17.3
	ต่ำสุด = 2.0 บาท สูงสุด = 6.0 บาท ค่าเฉลี่ย = 4.43 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.27578		
4. การเตรียมดินแปลงปลูก			
	ไม่ใส่ปูนขาว	150	100.0

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 150

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
5. ลักษณะแปลงปลูก		
ไม่มีการยกทรงหรือยกแปลง	8	5.3
มีการยกทรงหรือยกแปลง	142	94.7
6. วิธีการให้น้ำ		
ปล่อยน้ำตามร่องระหว่างแถวปลูก	140	93.4
วางระบบน้ำไปตามแปลงปลูก	8	5.3
ใช้น้ำฝนอย่างเดียว	2	1.3
7. แหล่งน้ำที่ใช้		
ชลประทาน	150	100.0
การขุดสระน้ำ ขุดบ่อ	5	3.3
บ่อบาดาล	0	0.0
น้ำฝน	105	70.0
8. การใส่ปุ๋ย		
ปุ๋ยพืชสด	14	9.3
ปุ๋ยอินทรีย์	47	31.3
ปุ๋ยเคมี	150	100.0
สูตร 46 - 0 - 0	102	68.0
สูตร 0 - 0 - 60	102	68.0
สูตร 15 - 15 - 15	96	64.0
สูตร 16 - 16 - 8	35	23.3
สูตร 16 - 20 - 15	14	9.3
9. ช่วงระยะเวลาในการใส่ปุ๋ย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ใส่รองกันหลุม	8	5.3
ใส่หลังปลูก	150	100.0
ใส่จากการสังเกตว่าขาดธาตุ	39	26.0
อื่นๆ เช่น ใส่ทุกเดือน	4	2.7
10. โรคระบาด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
โรคตายพราย	125	83.3
โรคใบจุด	33	22.0

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 150

ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
โรคใบเหี่ยว	47	31.3
อื่นๆ เช่น โรคใบลาย โรคต้นเน่า	8	5.3
11. แมลงศัตรูพืชที่พบ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ด้วงงวง	8	5.3
หนอนม้วนใบ	21	14.0
หนอนกอกกล้วย	120	80.0
อื่นๆ เช่น เพลี้ยแป้ง เพลี้ยไฟ	7	4.7
12. การใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช		
สารชีวภัณฑ์	26	17.3
สารเคมี	150	100.0
อื่นๆ เช่น สารสกัดจากพืช	5	3.3
13. การเก็บเกี่ยวกล้วยหอม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
สังเกตจากขนาดของผลกล้วย	61	40.7
เก็บตามอายุ	68	45.3
เก็บตามความต้องการของลูกค้า	77	51.3
14. การขนย้ายกล้วยหอม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ใช้รถส่วนตัว	4	2.7
ใช้รถของคนรับซื้อ	150	100.0

จากตารางที่ 4.3 สภาพการผลิตกล้วยหอมของเกษตรกร อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 ต้นพันธุ์ที่ใช้ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 76.7 ใช้ต้นพันธุ์แบบหน่อใบแคบ ร้อยละ 23.3 ใช้ต้นพันธุ์แบบหน่อใบกว้าง และไม่พบว่าเกษตรกรใช้ต้นพันธุ์เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

2.2 แหล่งหน่อพันธุ์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 97.3 แยกหน่อจากแปลงเดิมที่ปลูกอยู่ ร้อยละ 76.7 ซื้อหน่อพันธุ์จากแปลงปลูกของเกษตรกรรายอื่น และไม่พบว่าเกษตรกรซื้อต้นพันธุ์เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

2.3 ราคาหน่อพันธุ์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 82.7 ซื้อหน่อพันธุ์ราคาระหว่าง 1-5 บาทต่อต้น รองลงมาร้อยละ 17.3 ซื้อหน่อพันธุ์ราคาระหว่าง 6-10 บาทต่อต้น โดยราคาหน่อพันธุ์เฉลี่ยเท่ากับ 4.43 บาทต่อต้น ตามลำดับ

2.4 การเตรียมดินแปลงปลูก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 เตรียมดินปลูกกล้วยหอม โดยไม่ใส่ปูนขาว

2.5 ลักษณะแปลงปลูกกล้วยหอม พบว่า เกษตรกรร้อยละ 94.7 ปลูกกล้วยหอมแบบมีการยกร่องหรือยกแปลง และเกษตรกรร้อยละ 5.3 ปลูกกล้วยหอมแบบไม่มีการยกร่องหรือยกแปลง

2.6 วิธีการให้น้ำ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 93.4 ใช้วิธีการให้น้ำแบบปล่อยน้ำตามร่องระหว่างแถวปลูก ร้อยละ 5.3 ใช้วิธีวางระบบน้ำไปตามแปลงปลูก และเกษตรกรร้อยละ 1.3 ใช้น้ำฝนอย่างเดียว

2.7 แหล่งน้ำ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 ใช้แหล่งน้ำชลประทาน ร้อยละ 70 ใช้น้ำฝน และเกษตรกรร้อยละ 3.3 ใช้แหล่งน้ำจากการขุดสระน้ำ ขุดบ่อ

2.8 การใส่ปุ๋ย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 มีการใส่ปุ๋ยเคมี โดยเกษตรกรร้อยละ 68.0 ใช้ปุ๋ยเคมี สูตร 46 - 0 - 0 และปุ๋ยเคมีสูตร 0 - 0 - 60 ร้อยละ 64 ใช้ปุ๋ยสูตร 15 - 15 - 15 ร้อยละ 23.3 ใช้ปุ๋ยสูตร 16 - 16 - 8 และร้อยละ 9.3 ใช้ปุ๋ยสูตร 16 - 20 - 15 โดยร้อยละ 31.3 ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ และเกษตรกรร้อยละ 9.3 ใส่ปุ๋ยพืชสด

2.9 ระยะเวลาการใส่ปุ๋ย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 ใส่ปุ๋ยหลังปลูกกล้วยหอม ร้อยละ 26.0 ใส่ปุ๋ยจากการสังเกตว่าขาดธาตุ ร้อยละ 5.3 ใส่ปุ๋ยรองกันหลุม และเกษตรกรร้อยละ 5.3 มีการใส่ปุ๋ยทุกเดือน

2.10 โรคระบาด พบว่า เกษตรกรร้อยละ 83.3 พบโรคตายพรายระบาด รองลงมา ร้อยละ 31.3 พบโรคใบเหี่ยว ร้อยละ 22.0 พบโรคใบจุด และเกษตรกรร้อยละ 5.3 พบโรคอื่นๆ ได้แก่ โรคใบลาย และโรคต้นเน่า

2.11 แมลงศัตรูพืชที่พบ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 80.0 พบหนอนกอกล้วย รองลงมา ร้อยละ 14.0 พบหนอนม้วนใบ ร้อยละ 5.3 พบด้วงงวง และเกษตรกรร้อยละ 4.7 พบแมลงศัตรูพืชอื่นๆ ได้แก่ เพลี้ยแป้ง เพลี้ยไฟ ตามลำดับ

2.12 การใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 ใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยร้อยละ 100.0 เกษตรกรใช้สารเคมี ได้แก่ อีมาเมกติน เบนโซเอท อะบาเม็กติน สปีนโนแซต และไซเพอร์เมทริน รองลงมา ร้อยละ 17.3 ใช้สารชีวภัณฑ์ ได้แก่ บิวเวอร์เรีย และ ไตรโคเดอร์มา และเกษตรกรร้อยละ 3.3 ใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชอื่นๆ ได้แก่ สารสกัดจากพืช เช่น น้ำส้มควันไม้ เป็นต้น

2.13 การเก็บเกี่ยวกล้วยหอม พบว่า เกษตรกรร้อยละ 51.3 เก็บกล้วยหอมตามความต้องการของลูกค้า ร้อยละ 45.3 เก็บกล้วยหอมตามอายุ และเกษตรกรร้อยละ 40.7 เก็บกล้วยหอมสังเกตจากขนาดของผลกล้วยหอม

2.14 การขนย้ายกล้วยหอม พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 ใช้รถของคนรับซื้อ และเกษตรกรร้อยละ 2.7 ใช้รถส่วนตัวขนย้ายกล้วยหอม

ตอนที่ 3 ความรู้และแหล่งความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

3.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ประกอบด้วยคำถามทดสอบความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับการการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีตามหลักวิชาการ โดยให้ตอบคำถามที่มีลักษณะเลือกตอบ ถูก-ผิด จำนวน 15 ข้อ หากตอบถูกต้องตามหลักวิชาการให้ 1 คะแนน ตอบผิดตามหลักวิชาการให้ 0 คะแนน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงค่าเป็นค่าสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด ปรากฏตามตารางที่ 4.5 และมีการจัดระดับความรู้ตามเกณฑ์ในการประเมิน ปรากฏตามตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.5 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ประเด็นคำถาม	เฉลย	ตอบถูกต้อง		อันดับ
		จำนวน	ร้อยละ	
1. สามารถนำน้ำเสียที่ได้จากโรงงาน อุตสาหกรรมที่ผ่านการบำบัดมาใช้ได้ในกระบวนการผลิตกล้วยหอม	ถูก	14	9.3	15
2. ระบบการผลิตทางการเกษตรที่ดี สำหรับการปลูกกล้วยหอม คือ การผลิตกล้วยหอมให้ปลอดภัยต่อผู้บริโภค เท่านั้น	ผิด	24	16.0	14
<i>ตอบ ระบบการผลิตทางการเกษตรที่ดี สำหรับการปลูกกล้วยหอม คือ การผลิตกล้วยหอมให้ปลอดภัยต่อผู้บริโภคและผู้ผลิต</i>				
3. ระบบการผลิตกล้วยหอมตามการผลิตทางการเกษตรที่ดีเป็นระบบที่ห้ามใช้สารเคมีทุกชนิด	ผิด	110	73.3	11
<i>ตอบ ระบบการผลิตกล้วยหอมตามการผลิตทางการเกษตรที่ดีสามารถใช้สารเคมีได้แต่ต้องใช้ตามหลักเกณฑ์ของคู่มือกำหนด</i>				

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 150

ประเด็นคำถาม	เฉลย	ตอบถูกต้อง		อันดับ
		จำนวน	ร้อยละ	
4. พื้นที่ที่ใช้ปลูกกล้วยหอมตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ดี จะต้องทราบประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี	ถูก	64	42.7	13
5. ในระยะเริ่มระบบการผลิตกล้วยหอมควรมีการวิเคราะห์ดินเพื่อตรวจสอบคุณภาพดิน และการปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตรายอย่างน้อย 1 ครั้ง	ถูก	145	96.7	3
6. การผลิตกล้วยหอมตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ดีจะต้องมีการสำรวจการเข้าทำลายของศัตรูพืชอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	ถูก	126	84.0	7
7. ไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชตามคำแนะนำบนฉลากหรือคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร	ผิด	150	100.0	1
<i>ตอบ จำเป็นต้องใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชตามคำแนะนำบนฉลากหรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร</i>				
8. สถานที่เก็บสารเคมีควรอยู่ใกล้สถานที่เก็บผลผลิตกล้วยหอมเพื่อความสะดวกในการนำมาใช้	ผิด	116	77.3	10
<i>ตอบ สถานที่เก็บสารเคมีไม่ควรจะอยู่ใกล้สถานที่เก็บผลผลิตกล้วยหอมเพื่อความสะดวกในการนำมาใช้</i>				
9. ภาชนะที่บรรจุสารเคมีที่ใช้หมดแล้วควรนำไปเผาทำลาย	ผิด	86	57.3	12
<i>ตอบ ภาชนะที่บรรจุสารเคมีที่ใช้หมดแล้วไม่ควรนำไปเผาทำลาย</i>				
10. เลือกใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงบำรุงดินที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตรและใช้ในปริมาณที่เหมาะสมและถูกต้องตามอัตราที่แนะนำบนสลาก	ถูก	147	98.0	2

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 150

ประเด็นคำถาม	เฉลย	ตอบถูกต้อง		อันดับ
		จำนวน	ร้อยละ	
11. เศษพืช หรือใบที่ตัดแต่งจากต้นที่มีโรคเข้าทำลายสามารถนำมาทำเป็นปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยพืชสดได้ <i>ตอบ เศษพืช หรือใบที่ตัดแต่งจากต้นที่มีโรคเข้าทำลายไม่สามารถนำมาทำเป็นปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยพืชสดได้</i>	ผิด	141	94.0	5
12. การผลิตกล้วยหอมตามระบบการผลิตที่ดีสามารถใช้สิ่งขับถ่ายทิ้งของคนและสัตว์มาทำเป็นปุ๋ยการบำรุงกล้วยหอมได้ <i>ตอบ . การผลิตกล้วยหอมตามระบบการผลิตที่ดีไม่สามารถใช้สิ่งขับถ่ายของคนแต่สามารถใช้ของสัตว์มาทำเป็นปุ๋ยการบำรุงกล้วยหอมได้</i>	ผิด	119	79.3	9
13. สถานที่เก็บรวบรวมผลผลิตกล้วยหอมไม่ควรอยู่ใกล้สถานที่เก็บสารเคมี หรือสถานที่สิ่งปนเปื้อน	ถูก	142	94.7	4
14. ภาชนะที่ใช้ในการบรรจุและการขนส่งผลผลิตต้องแยกต่างหากจาก ภาชนะที่ใช้ในการขนย้ายหรือขนส่งสารเคมีหรือปุ๋ย	ถูก	125	83.3	8
15. ควรบันทึกข้อมูลทุกขั้นตอนการผลิตกล้วยหอมหลังการปฏิบัติงานทุกครั้ง	ถูก	136	90.7	6

จากตารางที่ 4.5 สรุปประเด็นความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร พบว่า ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีพบว่า เกษตรกรทุกราย ร้อยละ 100.0 มีความรู้มากที่สุด ในประเด็นคำถาม 1) การใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชตามคำแนะนำบนฉลากหรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร รองลงมา ร้อยละ 98.0 มีความรู้ในประเด็นคำถาม 2) เลือกใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงบำรุงดินที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตรและใช้ในปริมาณที่เหมาะสมและถูกต้องตามอัตราที่แนะนำบนฉลาก ร้อยละ 96.7 มีความรู้ในประเด็นคำถาม 3) ในระยะเริ่มระบบการผลิตกล้วยหอมควรมีการวิเคราะห์ดินเพื่อตรวจสอบคุณภาพดิน และการปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตรายอย่างน้อย 1 ครั้ง ร้อยละ 94.7

มีความรู้ในประเด็นคำถาม 4) สถานที่เก็บรวบรวมผลผลิตกล้วยหอมไม่ควรอยู่ใกล้สถานที่เก็บสารเคมี หรือสถานที่สิ่งปฏิกูล ร้อยละ 94.0 มีความรู้ในประเด็นคำถาม 5) เศษพืช หรือใบที่ตัดแต่งจากต้นที่มีโรคเข้าทำลาย สามารถนำมาทำเป็นปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยพืชสดได้ (ผิด) ร้อยละ 90.7 มีความรู้ในประเด็นคำถาม 6) ควรบันทึกข้อมูลทุกขั้นตอนการผลิตกล้วยหอมหลังการปฏิบัติงานทุกครั้ง ร้อยละ 84.0 มีความรู้ในประเด็นคำถาม 7) การผลิตกล้วยหอมตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ดีจะต้องมีการสำรวจการเข้าทำลายของศัตรูพืชอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ร้อยละ 83.3 มีความรู้ในประเด็นคำถาม 8) ภาชนะ ที่ใช้ในการบรรจุและการขนส่งผลผลิตต้องแยกต่างหากจากภาชนะที่ใช้ในการขนย้ายหรือขนส่งสารเคมี หรือปุ๋ย ร้อยละ 79.3 มีความรู้ในประเด็นคำถาม 9) การผลิตกล้วยหอมตามระบบการผลิตที่ดีสามารถใช้สิ่งขับถ่ายทั้งของคนและสัตว์มาทำเป็นปุ๋ยการบำรุงกล้วยหอมได้ ร้อยละ 77.3 มีความรู้ในประเด็นคำถาม 10) สถานที่เก็บสารเคมีไม่ควรจะอยู่ใกล้สถานที่เก็บผลผลิตกล้วยหอม เพื่อความสะดวกในการนำมาใช้ ร้อยละ 73.3 มีความรู้ในประเด็นคำถาม 11) ระบบการผลิตกล้วยหอมตามการผลิตทางการเกษตรที่ดีเป็นระบบที่ห้ามใช้สารเคมีทุกชนิด ร้อยละ 57.3 มีความรู้ในประเด็นคำถาม 12) ภาชนะที่บรรจุสารเคมีที่ใช้หมดแล้วควรนำไปเผาทำลาย ร้อยละ 42.7 มีความรู้ในประเด็นคำถาม 13) พื้นที่ที่ใช้ปลูกกล้วยหอมตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ดี จะต้องทราบประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี ร้อยละ 16.0 มีความรู้ในประเด็นคำถาม 14) ระบบการผลิตทางการเกษตรที่ดี สำหรับการปลูกกล้วยหอม คือ การผลิตกล้วยหอมให้ปลอดภัยต่อผู้บริโภค และเกษตรกรจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 9.3 มีความรู้ในประเด็นคำถาม 15) สามารถนำน้ำเสียที่ได้จากโรงงาน อุตสาหกรรมที่ผ่านการบำบัดมาใช้ได้ในกระบวนการผลิตกล้วยหอม ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ระดับความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

จำนวนข้อ	จำนวนที่ตอบถูก (คน)	ร้อยละ	ระดับความรู้	อันดับ
1-3 ข้อ	-	-	มีความรู้ในระดับน้อยที่สุด	-
4-6 ข้อ	-	-	มีความรู้ในระดับน้อย	-
7-9 ข้อ	12	8.0	มีความรู้ในระดับปานกลาง	2
10-12 ข้อ	126	84.0	มีความรู้ในระดับมาก	1
13-15 ข้อ	12	8.0	มีความรู้ในระดับมากที่สุด	2

ต่ำสุด = 8 คะแนน สูงสุด = 13 คะแนน ค่าเฉลี่ย = 10.97 คะแนน
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.414

จากตารางที่ 4.6 ระดับความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ภาพรวมมีความรู้อยู่ในระดับมาก โดยเกษตรกรร้อยละ 84.0 มีความรู้ในระดับมาก มีคะแนนความรู้ อยู่ระหว่าง 10-12 คะแนน รองลงมาร้อยละ 8.0 เกษตรกรมีความรู้ในระดับมากที่สุด มีคะแนนอยู่ระหว่าง 13-15 คะแนน และมีความรู้ในระดับปานกลาง มีคะแนนอยู่ระหว่าง 7-9 คะแนนตามลำดับ โดยมีคะแนนความรู้ต่ำสุด 8 คะแนน สูงสุด 13 คะแนน และคะแนนความรู้เฉลี่ย 10.97 คะแนน

3.2 แหล่งความรู้พื้นฐานที่เกษตรกรได้รับเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอม ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ประกอบด้วย แหล่งความรู้และระดับความรู้ที่ได้รับจากสื่อบุคคล ได้แก่ ญาติ พี่น้อง เพื่อนฝูง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร ผู้นำชุมชน และผู้นำกลุ่ม หรือสมาชิกในกลุ่มเกษตรกร สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ วารสารวิชาการ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ และโปสเตอร์ สื่อกระจายภาพและเสียง ได้แก่ วิทยุชุมชน โทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ เว็บไซต์ (Website) เฟซบุ๊ก (Facebook) ยูทูบ (YouTube) ไลน์ (Line) ดิกตอก (TikTok) และทวิตเตอร์ (Twitter) ปรากฏตามตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แหล่งความรู้และระดับความรู้ที่ได้รับจากแหล่งความรู้ต่างๆเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอม ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ประเด็น	ได้รับ (ร้อยละ)	ระดับความรู้ที่ได้รับ					\bar{X}	S.D.	แปล ผล	อันดับ
		1	2	3	4	5				
1. สื่อบุคคล							3.60	0.967	มาก	
1.1 ญาติ พี่น้อง เพื่อนฝูง	142 (94.7)	8 (5.3)	22 (14.7)	60 (40.0)	21 (14.0)	31 (20.7)	3.32	1.145	ปาน กลาง	4
1.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตร	150 (100.0)	-	8 (5.3)	70 (46.7)	21 (14.0)	51 (34.0)	3.77	0.986	มาก	3
1.3 เจ้าหน้าที่กรมวิชาการ เกษตร	150 (100.0)	-	4 (2.7)	46 (30.7)	22 (14.7)	78 (52.0)	4.16	0.956	มาก	1
1.4 ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, สอบต.	76 (50.7)	9 (6.0)	20 (13.3)	38 (25.3)	5 (3.3)	4 (2.7)	2.67	0.958	ปาน กลาง	5
1.5 ผู้นำกลุ่ม หรือ สมาชิกใน กลุ่มเกษตรกร	115 (76.7)	-	-	32 (21.3)	43 (28.7)	40 (26.7)	4.07	0.792	มาก	2
2. สื่อสิ่งพิมพ์							1.19	0.379	น้อย ที่สุด	
2.1 วารสารวิชาการ	35 (23.3)	31 (20.7)	4 (2.7)	-	-	-	1.11	0.323	น้อย ที่สุด	3

n = 150

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

n = 150

ประเด็น	ได้รับ (ร้อยละ)	ระดับความรู้ที่ได้รับ					\bar{X}	S.D.	แปล ผล	อันดับ
		1	2	3	4	5				
2.2 หนังสือพิมพ์	57 (38.0)	40 (26.7)	17 (11.3)	-	-	-	1.30	0.462	น้อย ที่สุด	1
2.3 แผ่นพับ	40 (26.7)	31 (20.7)	9 (6.0)	-	-	-	1.23	0.423	น้อย ที่สุด	2
2.4 โปสเตอร์	39 (26.0)	35 (23.3)	4 (2.7)	-	-	-	1.10	0.307	น้อย ที่สุด	4
3. สื่อกระจายภาพและเสียง							1.89	0.693	น้อย	
3.1 โทรทัศน์	86 (57.3)	16 (10.7)	29 (19.3)	36 (24.0)	5 (3.3)	-	2.35	0.851	น้อย	1
3.2 วิทยุชุมชน	7 (4.7)	4 (2.7)	3 (2.0)	-	-	-	1.89	0.693	น้อย	2
4. สื่อออนไลน์							1.81	0.737	น้อย	
4.1 เว็บไซต์ (Website)	35 (23.3)	13 (8.7)	17 (11.3)	-	5 (3.3)	-	1.91	0.981	น้อย	5
4.2 เฟซบุ๊ก (Facebook)	71 (47.3)	8 (5.3)	20 (13.3)	34 (22.7)	9 (6.0)	-	2.62	0.851	ปาน กลาง	1
4.3 ยูทูบ (YouTube)	71 (47.3)	37 (24.7)	4 (2.7)	26 (17.3)	4 (2.7)	-	1.96	1.061	น้อย	3
4.4 ไลน์ (Line)	62 (41.3)	20 (13.3)	30 (20.0)	8 (5.3)	4 (2.7)	-	1.94	0.847	น้อย	4
4.5 ดิกตอก (TikTok)	38 (25.3)	4 (2.7)	14 (9.3)	20 (13.3)	-	-	2.42	0.683	น้อย	2
4.6 ทวิตเตอร์ (Twitter)	0 (0.0)						0.00	0.000	-	6

จากตารางที่ 4.7 แหล่งความรู้และระดับความรู้ที่ได้รับจากสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกระจายภาพและเสียง และสื่อออนไลน์ พบว่า

แหล่งความรู้จากสื่อบุคคล เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 ได้รับความรู้ในระดับมาก จากเจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ค่าเฉลี่ย 4.16 และ 3.77 ตามลำดับ รองลงมาร้อยละ 76.7 ได้รับความรู้ในระดับมาก จากผู้นำกลุ่ม หรือสมาชิกในกลุ่มเกษตรกร ค่าเฉลี่ย 4.07 ร้อยละ 94.7 ได้รับความรู้ในระดับปานกลาง จากญาติ พี่น้อง เพื่อนฝูง ค่าเฉลี่ย 3.32 และร้อยละ 50.7 ได้รับระดับความรู้ในระดับปานกลาง จากผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สอบต. ค่าเฉลี่ย 2.67 ตามลำดับ

แหล่งความรู้สื่อสิ่งพิมพ์ เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เกษตรกรร้อยละ 38.0 ได้รับความรู้ในระดับน้อยที่สุด จากหนังสือพิมพ์ ค่าเฉลี่ย 1.30 รองลงมาร้อยละ 26.7 ได้รับความรู้ในระดับน้อยที่สุด จากแผ่นพับ ค่าเฉลี่ย 1.23 ร้อยละ 23.3 ได้รับความรู้ในระดับน้อยที่สุด จากวารสารวิชาการ ค่าเฉลี่ย 1.11 และร้อยละ 26.0 ได้รับความรู้ในระดับน้อยที่สุด จากโปสเตอร์ ค่าเฉลี่ย 1.10 ตามลำดับ

แหล่งความรู้จากสื่อกระจายภาพและเสียง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เกษตรกรร้อยละ 57.3 ได้รับความรู้ในระดับน้อย จากโทรทัศน์ ค่าเฉลี่ย 2.35 และร้อยละ 4.7 ได้รับความรู้ในระดับน้อยที่สุด จากวิทยุชุมชน ค่าเฉลี่ย 1.43 ตามลำดับ

แหล่งความรู้สื่อออนไลน์ เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เกษตรกร ร้อยละ 47.3 ได้รับความรู้ในระดับปานกลาง จากเฟซบุ๊ก ค่าเฉลี่ย 2.62 ร้อยละ 25.3 ได้รับความรู้ในระดับน้อย จากติ๊กต็อก ค่าเฉลี่ย 2.42 ร้อยละ 47.3 ได้รับความรู้ในระดับน้อย จากยูทูป ค่าเฉลี่ย 1.96 ร้อยละ 41.3 ได้รับความรู้ในระดับน้อย จากไลน์ ค่าเฉลี่ย 1.94 ร้อยละ 23.3 ได้รับความรู้ในระดับน้อย จากเว็บไซต์ ค่าเฉลี่ย 1.91 และไม่มีเกษตรกรรายใดได้รับความรู้จากทวิตเตอร์

ตารางที่ 4.8 สรุปภาพรวมแหล่งความรู้และระดับความรู้การผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ประเภทสื่อ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย	อันดับ
1. สื่อบุคคล	3.60	0.967	มาก	1
2. สื่อสิ่งพิมพ์	1.19	0.379	น้อยที่สุด	4
3. สื่อกระจายภาพและเสียง	1.89	0.693	น้อย	2
4. สื่อออนไลน์	1.81	0.737	น้อย	3
ค่าเฉลี่ยรวม	2.12	0.69	น้อย	

จากตารางที่ 4.8 สรุปภาพรวม แหล่งความรู้และระดับความรู้การผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ในระดับความรู้น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.19) และได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคลในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60)

ตอนที่ 4 การยอมรับการผลิตรกกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

การศึกษาการยอมรับการผลิตรกกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร เป็นลักษณะคำถามเกี่ยวกับการผลิตรกกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีจำนวน 30 ข้อ โดยวัดจากคะแนนการยอมรับในเชิงปฏิบัติ จากข้อที่เกษตรกรตอบ ปฏิบัติ มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน และข้อที่ไม่ปฏิบัติ มีค่าเท่ากับ 0 คะแนน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงค่าเป็นค่าสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการจัดระดับการยอมรับ ปรากฏตามตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าจำนวน ร้อยละ ของระดับการยอมรับปฏิบัติตามการผลิตรกกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

n = 150			
ประเด็น	ปฏิบัติ จำนวน (ราย)	ร้อยละ	อันดับ
1. แหล่งน้ำ			
1.1 น้ำที่ใช้ในการผลิตรกกล้วยหอมมาจากแหล่งน้ำที่สะอาด	150	100.0	1
1.2 ดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง ส่งตรวจ ในห้องปฏิบัติการ	128	85.3	17
2. พื้นที่ปลูก			
2.1 พื้นที่ที่ใช้ปลูกกล้วยหอมไม่เคยเป็นที่ตั้งคอกสัตว์ โรง เก็บสารเคมี โรงพยาบาล หรือโรงงานอุตสาหกรรมมาก่อน	138	92.0	12
2.2 ดำเนินการเก็บตัวอย่างดินอย่างน้อย 1 ครั้ง ส่งตรวจ ในห้องปฏิบัติการ	125	83.3	19
3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร			
3.1 ใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชตามคำแนะนำบน ฉลากหรืออ้างอิงตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร	131	87.3	15
3.2 ปิดฝาภาชนะบรรจุสารป้องกันกำจัดโรคและแมลง ศัตรูพืชหลังเลิกใช้ และเก็บในสถานที่เก็บสารเคมี	141	94.0	4

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n = 150

ประเด็น	ปฏิบัติ		
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	อันดับ
3.3 ฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในช่วงเช้าหรือเย็น ขณะลมสงบ	139	92.7	11
3.4 สวมชุดป้องกันสารเคมี ถุงมือ และสวมหน้ากากทุก ครั้งขณะพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	127	84.7	18
3.5 อาบน้ำ สระผม และ เปลี่ยนเสื้อผ้า หลังการพ่นสาร ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชทุกครั้ง	131	87.3	15
3.6 หยุดใช้สารป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู ก่อนการ เก็บเกี่ยวผลผลิตตามที่ระบุไว้ในฉลากกำกับการใช้สาร ป้องกันกำจัดศัตรูแต่ละชนิด	122	81.3	21
3.7 กรณีผลิตเพื่อส่งออก ห้ามใช้วัตถุอันตรายทาง การเกษตรที่ประเทศคู่ค้าห้ามใช้หรือให้ใช้ตามข้อกำหนด ของประเทศคู่ค้า	140	93.3	6
4. การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว			
4.1 จัดระบบการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตตรงตามข้อกำหนด ของคู่ค้า	140	93.3	6
4.2 จัดการใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงดินตามคำแนะนำหรือ คำวิเคราะห์	138	92.0	12
4.3 เลือกใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงบำรุงดินที่ขึ้นทะเบียนกับ กรมวิชาการเกษตรและใช้ในปริมาณที่เหมาะสมและ ถูกต้องตามอัตราที่แนะนำบนสลาก	140	93.3	6
5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว			
5.1 เก็บเกี่ยวผลผลิตในระยะเวลาที่เหมาะสมตามเกณฑ์ในแผน ควบคุมการผลิตหรือผลผลิตมีคุณภาพตามความต้องการ ของตลาด/คู่ค้า	140	93.3	6

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n = 150

การยอมรับ	ปฏิบัติ		
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	อันดับ
5.2 ใช้อุปกรณ์เก็บเกี่ยวที่สะอาดและวิธีการเก็บเกี่ยวที่ป้องกันการกระแทกทำให้ผลผลิตบอบช้ำ	143	95.3	3
5.3 คัดแยกผลผลิตที่มีศัตรูพืชหรือโรคพืชติดปนมากับผลผลิตที่มีคุณภาพ	141	94.0	4
6. การขนย้าย การเก็บรักษาและการรวบรวมผลผลิต			
6.1 มีการทำความสะอาดสถานที่เก็บรักษาผลผลิต	146	97.3	2
6.2 สถานที่เก็บรักษาผลผลิตไม่อยู่ใกล้สถานที่เก็บสารเคมีหรือสถานที่สิ่งปฏิกูล มีอากาศถ่ายเทสะดวก และป้องกันการสัตว์พาหะนำโรค	140	93.3	6
6.3 ผลผลิตที่อยู่ระหว่างการเก็บรักษาและขนย้าย มีการตีควั่น เดือน ปี ที่ทำการเก็บเกี่ยวบนภาชนะบรรจุ	125	83.3	19
6.4 พาหนะที่ขนย้ายควรสะอาด ปิดมิดชิด สามารถรักษาคุณภาพของผลผลิตได้ และต้องไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุอันตราย	137	91.3	14
7. สุขลักษณะส่วนบุคคล			
7.1 เข้าร่วมการฝึกอบรมสุขลักษณะส่วนบุคคล	115	76.7	22
7.2 เข้าร่วมการฝึกอบรมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	114	76.0	23
7.3 ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องได้รับการตรวจสอบสุขภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	108	72.0	24
8. การบันทึกข้อมูล			
8.1 บันทึกการปฏิบัติงานเป็นรายแปลง	97	64.7	25
8.2 บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้วัตถุอันตราย	90	60.0	26
8.3 บันทึกข้อมูลที่มีการสำรวจศัตรูพืชและการป้องกันกำจัด	78	52.0	27

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n = 150

ประเด็น	ปฏิบัติ		
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	อันดับ
8.4 บันทึกรวมผลผลิตที่อยู่ระหว่างการเก็บรักษาและการขนย้ายเพื่อให้สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของผลผลิตได้	69	46.0	29
8.5 บันทึกรวมข้อมูลข้อมูลผู้รับซื้อผลผลิตหรือแหล่งที่มาผลผลิตไปจำหน่าย	73	48.7	28
8.6 เก็บรักษาบันทึกข้อมูลการผลิตอย่างน้อย 2 ปี	64	42.7	30

จากตารางที่ 4.9 แสดงค่าจำนวน ร้อยละของระดับการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในประเด็นทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว การขนย้าย การเก็บรักษาและการรวบรวมผลผลิต สุขลักษณะส่วนบุคคล และด้านการบันทึกข้อมูล เมื่อพิจารณาโดยละเอียด พบว่าเกษตรกรมีการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในประเด็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

แหล่งน้ำ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 ใช้น้ำในการผลิตกล้วยหอมจากแหล่งน้ำที่สะอาด และร้อยละ 85.3 ดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง ส่งตรวจในห้องปฏิบัติการ

พื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 92.0 เลือกพื้นที่ที่ใช้ปลูกกล้วยหอมที่ไม่เคยเป็นที่ตั้งคอกสัตว์ โรงเก็บสารเคมี โรงพยาบาล หรือโรงงานอุตสาหกรรมมาก่อน และร้อยละ 83.3 ดำเนินการเก็บตัวอย่างดินอย่างน้อย 1 ครั้ง ส่งตรวจในห้องปฏิบัติการ

การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 94.0 ปิดฝาภาชนะบรรจุสารป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชหลังเลิกใช้ และเก็บในสถานที่เก็บสารเคมี รองลงมาร้อยละ 93.3 กรณีส่งออก ห้ามใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ประเทศคู่ค้าห้ามใช้หรือให้ใช้ตามข้อกำหนดของประเทศคู่ค้า ร้อยละ 92.7 ฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในช่วงเช้าหรือเย็นขณะลมสงบ ร้อยละ 87.3 ใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชตามคำแนะนำบนฉลากหรืออ้างอิงตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร และอาบน้ำ สระผม และ เปลี่ยนเสื้อผ้า หลังการพ่นสารป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชทุกครั้ง ร้อยละ 84.7 สวมชุดป้องกันสารเคมี ถุงมือ และสวมหน้ากากทุก

ครั้งขณะพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และร้อยละ 81.3 หยุดใช้สารป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู ก่อนการเก็บเกี่ยวผลผลิตตามที่ระบุไว้ในฉลากกำกับการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูแต่ละชนิด

การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 93.3 จัดระบบการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตผลตรงตามข้อกำหนดของคู่ค้า และเลือกใช้ปุ๋ยและ สารปรับปรุงบำรุงดินที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตรและใช้ในปริมาณที่เหมาะสมและถูกต้องตาม อัตราที่แนะนำบนสลาก รองลงมาร้อยละ 92.0 จัดการใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงดินตามคำแนะนำหรือ ค่าวิเคราะห์ ตามลำดับ

การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรร้อยละ 95.3 ใช้อุปกรณ์เก็บ เกี่ยวที่สะอาดและวิธีการเก็บเกี่ยวที่ป้องกันการกระแทกทำให้ผลผลิตบอบช้ำ รองลงมาร้อยละ 94.0 คัด แยกผลผลิตที่มีศัตรูพืชหรือโรคพืชติดปนมากับผลผลิตที่มีคุณภาพ และร้อยละ 93.3 เก็บเกี่ยวผลผลิตในระยะที่เหมาะสมตามเกณฑ์ในแผนควบคุมการผลิตหรือผลผลิตมีคุณภาพตาม ความต้องการของตลาด/คู่ค้า

การขนย้าย การเก็บรักษาและการรวบรวมผลผลิต พบว่า เกษตรกรร้อยละ 97.3 มีการ ทำความสะอาดสถานที่เก็บรักษาผลผลิต รองลงมา ร้อยละ 93.3 สถานที่เก็บรักษาผลผลิตไม่อยู่ใกล้ สถานที่เก็บสารเคมี หรือสถานที่สิ่งปฏิกูล มีอากาศถ่ายเทสะดวก และป้องกันสัตว์พาหะ นำโรค ร้อยละ 91.3 พาหนะที่ขนย้ายควรสะอาด ปิดมิดชิด สามารถรักษาคุณภาพของผลผลิตได้ และ ต้องไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุอันตราย และร้อยละ 83.3 ผลผลิตที่อยู่ระหว่างการเก็บรักษาและ ขนย้าย มีการติดวัน เดือน ปี ที่ทำการเก็บเกี่ยวบนภาชนะบรรจุ

สุขลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เกษตรกรร้อยละ 76.7 เข้าร่วมการฝึกอบรมสุขลักษณะ ส่วนบุคคล รองลงมาร้อยละ 76.0 เข้าร่วมการฝึกอบรมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และร้อยละ 72.0 มีผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องได้รับการตรวจสุขภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

การบันทึกข้อมูล พบว่า เกษตรกรร้อยละ 64.7 บันทึกการปฏิบัติงานเป็นรายแปลง รองลงมาร้อยละ 60.0 บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้วัตถุอันตราย ร้อยละ 52.0 บันทึกข้อมูลที่ การสำรวจศัตรูพืชและการป้องกันกำจัด ร้อยละ 48.7 บันทึกข้อมูลข้อมูลผู้รับซื้อผลผลิตหรือแหล่งที่ นำผลผลิตไปจำหน่าย ร้อยละ 46.0 บันทึกผลผลิตที่อยู่ระหว่างการเก็บรักษาและการขนย้ายเพื่อให้ สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของผลผลิตได้ และร้อยละ 42.7 เก็บรักษาบันทึกข้อมูลการผลิต อย่างน้อย 2 ปี

ตารางที่ 4.10 ระดับการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

n = 150

ข้อ	จำนวน	ร้อยละ	ความหมาย
1-6	0	0.0	ยอมรับไปปฏิบัติน้อยที่สุด
7-12	0	0.0	ยอมรับไปปฏิบัติน้อย
13-18	2	1.3	ยอมรับไปปฏิบัติปานกลาง
19-24	70	46.7	ยอมรับไปปฏิบัติมาก
25-30	78	52.0	ยอมรับไปปฏิบัติมากที่สุด

ต่ำสุด = 18 คะแนน สูงสุด = 29 คะแนน ค่าเฉลี่ย = 24.61 คะแนน
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.368

จากตารางที่ 4.10 ระดับการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีภาพรวมมีการยอมรับอยู่ในระดับปฏิบัติมาก โดยเกษตรกรร้อยละ 52.0 มีการยอมรับอยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด มีคะแนนการยอมรับอยู่ระหว่าง 25-30 คะแนน รองลงมาร้อยละ 46.7 เกษตรกรมีการยอมรับอยู่ในระดับปฏิบัติมาก มีคะแนนอยู่ระหว่าง 19-24 คะแนน และร้อยละ 1.3 มีการยอมรับอยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง มีคะแนนอยู่ระหว่าง 13-18 คะแนน ตามลำดับ โดยมีคะแนนการปฏิบัติต่ำสุด 17 คะแนน สูงสุด 29 คะแนน และคะแนนค่าเฉลี่ย 24.47 คะแนน

ตอนที่ 5 ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางใดกับตัวแปรตาม และมีระดับความเกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใด และสร้างสมการทำนาย โดยการวิเคราะห์ครั้งนี้ใช้ตัวแปรอิสระที่คัดเลือกมาทั้งหมด 8 ตัวแปร ได้แก่ อายุ ประสบการณ์การปลูกกล้วยหอม จำนวนพื้นที่ปลูก ต้นทุนในการผลิต ปริมาณผลผลิต รายได้จากการขายผลผลิตกล้วยหอม ความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และปัญหาในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ตัวแปรตามคือ การยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

5.1 สัญลักษณ์ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรต่างๆ ที่ศึกษาวิจัย
รายละเอียดตามตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

ที่	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	S.D.
n = 150			
ตัวแปรอิสระ			
X1	อายุ (ปี)	54.25	7.416
X2	ประสบการณ์ในการปลูกกล้วยหอม (ปี)	11.47	3.746
X3	จำนวนพื้นที่ปลูกกล้วยหอม (ไร่)	19.24	17.115
X4	ต้นทุนในการผลิตกล้วยหอม (บาท/ไร่/ปี)	29,373.33	3384.026
X5	ปริมาณผลผลิตกล้วยหอม (กิโลกรัม/ไร่/ปี)	1,458.50	773.792
X6	รายได้จากการขายผลผลิตกล้วยหอม (บาท/ไร่/ปี)	46,873.33	5188.134
X7	ความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ ดี (คะแนนเฉลี่ย)	10.97	7.416
X8	ปัญหาในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (คะแนนเฉลี่ย)	2.78	0.950
ตัวแปรตาม			
Y	การยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	24.61	2.368

5.2 ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์

ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการ
ยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร รายละเอียดตามตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

n = 150

ตัวแปร	Y	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8
Y	1.00	-0.300**	-0.155	0.064	-0.059	0.154	-0.034	0.042	0.219**
X1		1.00	0.288**	-0.085	-0.019	-0.006	-0.506**	0.130	-0.063
X2			1.00	-0.004	-0.040	0.081	-0.059	-0.151	0.201*
X3				1.0	-0.030	0.033	0.039	-0.083	0.022
X4					1.0	-0.115	0.376**	0.045	0.127
X5						1.0	-0.022	-0.101	-0.020
X6							1.0	-0.066	0.132
X7								1.0	-0.158
X8									1.0

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.12 ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบปกติแต่ละคู่ โดยแสดงในรูปเมทริกซ์สัมพันธ์ (correlation matrix) ปรากฏผลดังนี้ ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันต่ำ คือ ความสัมพันธ์ในทางบวกมีค่าอยู่ระหว่าง 0.033 ถึง 0.376 และความสัมพันธ์ในทางลบมีค่าอยู่ระหว่าง -0.004 ถึง -0.506 ไม่มีตัวแปรคู่ใดที่มีความสัมพันธ์สูง (เกินกว่า 0.80) จึงไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ซึ่งจะเป็นการละเมิดข้อสมมติฐานที่เกี่ยวกับเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้ตัวแปรอิสระทั้ง 8 ตัวแปรวิเคราะห์การถดถอย ต่อไป

5.3 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลการยอมรับการผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานการปฏิบัติ

ทางการเกษตรที่ดี โดยวิเคราะห์ระหว่างตัวแปรอิสระ 8 ตัวแปร และตัวแปรตาม 1 ตัวแปร เข้าสมการคำนวณด้วยวิธี Enter เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหลายตัวกับตัวแปรตาม ตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

n = 150

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b)	t	Sig.	
ค่าคงที่	30.004	8.465	0.000**	
X1 = อายุ	-0.128	-4.307	0.000**	
X2 = ประสบการณ์ในการปลูกกล้วยหอม	-0.066	-1.293	0.198	
X3 = จำนวนพื้นที่ปลูกกล้วยหอม	0.007	0.685	0.494	
X4 = ต้นทุนในการผลิตกล้วยหอม	8.940E-6	0.155	0.877	
X5 = ปริมาณผลผลิตกล้วยหอม	0.001	2.310	0.022*	
X6 = รายได้จากการขายผลผลิตกล้วยหอม	-0.000	-2.890	0.004**	
X7 = ความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอม	0.255	1.625	0.106	
ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี				
X8 = ปัญหาในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	1.546	3.546	0.001**	
R² = 0.240	R²_{adj} = 0.197	SEE = 2.122	F = 5.560	Sig. of F = 0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.13 ผลปรากฏว่า ได้ค่า F = 5.560 Sig. of F = 0.000 หมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในรูปเชิงเส้น เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของการยอมรับเชิงพหุ (Multiple Coefficient of Determination ; R²) ปรากฏว่ามีค่าอำนาจพยากรณ์ (R²_{adj}) เท่ากับ 0.197 แสดงว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้ร้อยละ 19.7 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (SEE) เท่ากับ 2.122 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 จากตัวแปรอิสระทั้งหมด 8 ตัว พบว่า มี 4 ตัวแปรที่สัมพันธ์กับตัวแปรตาม โดยพบว่า อายุ (X₁) และ รายได้จากการขายผลผลิตกล้วยหอม (X₆) มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับตัวแปรตาม ขณะที่ ปริมาณผลผลิตกล้วยหอม (X₅) และ ปัญหาในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (X₈) มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับตัวแปรตาม

จากการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามในตารางที่ 4.13 พบว่า อายุ รายได้ ปริมาณ

ผลผลิต และปัญหาในการผลิตกล้วยหอม มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 6 ปัญหาการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

6.1 ปัญหาในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี การศึกษาปัญหาในการส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานของเกษตรกร ใน 3 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ปัญหาด้านวิธีการส่งเสริม และปัญหาด้านการสนับสนุน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ปรากฏดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ปัญหาในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

n = 150

ประเด็น	มีปัญหา (จำนวน (คน)/ร้อยละ)	ระดับปัญหา			อันดับ
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล	
1. ด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี		2.19	0.89	น้อย	
1.1 แหล่งน้ำ		2.20	0.44	น้อย	4
1.1.1 แหล่งน้ำไม่เพียงพอ	18 (12.0)	2.00	0.000	น้อย	
1.1.2 ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการน้ำ	36 (24.0)	2.39	0.871	น้อย	
1.2 พื้นที่ปลูก		1.83	0.802	น้อย	6
1.2.1 สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการปลูก	36 (24.0)	1.11	0.319	น้อยที่สุด	
1.2.2 พื้นที่ปลูกเสี่ยงต่อการปนเปื้อนของสารเคมี	35 (23.33)	2.54	0.701	น้อย	
1.2.3 ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	56 (37.33)	1.71	1.202	น้อยที่สุด	
1.2.4 ขาดความรู้ความเข้าใจในการปรับปรุงดิน	111 (74.0)	1.95	0.985	น้อย	
1.3 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร		3.01	1.889	ปานกลาง	2
1.3.1 ขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมี	103 (68.6)	2.59	1.232	น้อย	

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n = 150

ประเด็น	มีปัญหา (จำนวน (คน)/ร้อยละ)	ระดับปัญหา			อันดับ
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล	
1.3.2 สารเคมีที่ใช้มีราคาแพง	150 (100.0)	3.91	1.107	มาก	
1.3.3 การจัดการไม่ทั่วถึง	115 (76.7)	2.53	3.33	น้อย	
1.4 การจัดการปลูกและการดูแลรักษา		3.23	1.161	ปานกลาง	1
1.4.1 ค่าจ้างแรงงานแพง	123 (82.0)	3.33	0.743	ปานกลาง	
1.4.2 ปุ๋ยและสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชมีราคาแพง	131 (87.3)	4.60	2.22	มากที่สุด	
1.4.3 เกิดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช	115 (76.7)	2.22	0.673	น้อย	
1.4.4 ขาดแคลนแรงงาน	91 (60.7)	2.78	1.009	ปานกลาง	
1.5 การเก็บเกี่ยวและวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว		2.44	0.969	น้อย	3
1.5.1 ไม่สามารถเก็บเกี่ยวในระยะที่เหมาะสมได้	75 (50.0)	2.56	0.990	น้อย	
1.5.2 ขาดแคลนแรงงาน	79 (52.7)	2.86	1.022	ปานกลาง	
1.5.3 คุณภาพของผลผลิตไม่ตรงตามความต้องการของตลาดหรือคู่ค้า	79 (52.7)	1.91	0.894	น้อย	
1.6 การเก็บรักษา และการขนย้าย		2.07	0.763	น้อย	5
1.6.1 สถานที่เก็บรักษาผลผลิตไม่เหมาะสม	35 (23.3)	1.77	0.426	น้อยที่สุด	
1.6.2 พาหนะขนส่งไม่เหมาะสม	40 (26.7)	1.78	0.423	น้อยที่สุด	
1.6.3 ขาดแคลนแรงงาน	52 (34.7)	2.65	1.440	ปานกลาง	
1.7 สุขลักษณะส่วนบุคคล		1.42	0.589	น้อยที่สุด	7
1.7.1 ไม่มีความรู้ ความเข้าใจ และฝึกรวมสุขลักษณะส่วนบุคคล	91 (60.7)	1.45	0.601	น้อยที่สุด	
1.7.2 ขาดความรู้ ความเข้าใจ และการฝึกรวมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	107 (77.3)	1.38	0.577	น้อยที่สุด	
1.8 การบันทึกข้อมูล		1.21	0.360	น้อยที่สุด	8
1.8.1 ไม่มีความรู้ในการบันทึกและจัดเก็บข้อมูล	111 (74.0)	1.41	0.719	น้อยที่สุด	
1.8.2 เขียนหนังสือไม่เป็น	115 (76.7)	1.00	0.000	น้อยที่สุด	

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n = 150

ประเด็น	มีปัญหา (จำนวน (คน)/ร้อยละ)	ระดับปัญหา			อันดับ
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล	
2. ด้านวิธีการส่งเสริม		3.03	0.810	ปานกลาง	
2.1 แบบบุคคล		1.27	0.347	น้อยที่สุด	4
2.1.1 ขาดเจ้าหน้าที่ให้ความรู้ คำแนะนำในพื้นที่	31 (20.7)	1.00	0.000	น้อยที่สุด	
2.1.2 ขาดเจ้าหน้าที่ให้ความรู้ คำแนะนำทางโทรศัพท์	45 (30.0)	1.53	0.694	น้อยที่สุด	
2.2 แบบกลุ่ม		2.09	1.054	น้อย	3
2.2.1 ขาดการเข้าร่วม ประชุม/อบรม	65 (43.3)	1.77	0.580	น้อยที่สุด	
2.2.2 ขาดการเข้าร่วม การศึกษาดูงาน	69 (46.0)	2.41	1.527	น้อย	
2.3 แบบมวลชน		4.32	0.959	มากที่สุด	2
2.3.1 ขาดการรับรู้ ผ่านทาง วิทยุกระจายเสียง	131 (87.3)	4.40	0.742	มากที่สุด	
2.3.2 ขาดการรับรู้ ผ่านทาง รายการโทรทัศน์	85 (56.7)	3.88	1.304	มาก	
2.3.3 ขาดการรับรู้ ผ่านทาง วารสาร นิตยสาร ไปสเตอร์ และ แผ่นพับ	131 (87.3)	4.69	0.831	มากที่สุด	
2.4 แบบออนไลน์		4.43	0.880	มากที่สุด	1
2.4.1 ขาดการเข้าถึงสื่อ ออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ (Website), เฟซบุ๊ก (Facebook), ยูทูป (You tube), ไลน์ (Line) เป็นต้น	111 (74.0)	4.43	0.880	มากที่สุด	
3. ด้านการสนับสนุน		3.13	1.155	ปานกลาง	
3.1 ขาดการสนับสนุนด้านองค์ ความรู้	127 (84.7)	2.20	1.084	น้อย	3
3.2 ขาดการสนับสนุนปัจจัยการ ผลิตให้ได้มาตรฐาน การปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดี	131 (87.3)	3.75	1.048	มาก	1
3.3 ขาดแหล่งเงินทุน	111 (74.0)	3.44	1.333	มาก	2

จากตารางที่ 4.14 ปัญหาในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ปัญหาด้านความรู้ ปัญหาด้านวิธีการส่งเสริม และปัญหาด้านการสนับสนุน ปรากฏผลวิเคราะห์ พบว่า

ปัญหาด้านความรู้ ในภาพรวมมีปัญหอยูในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.19) เมื่อพิจารณาแยกรายประเด็น พบว่า มีปัญหอยูในระดับปานกลางจำนวน 2 ประเด็น คือ การจัดการปลูกและการดูแลรักษา (ค่าเฉลี่ย 3.23) และ การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.01) อยู่ในระดับน้อยจำนวน 4 ประเด็น คือ การเก็บเกี่ยวและวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.44) แหล่งน้ำ (ค่าเฉลี่ย 2.19), การเก็บรักษา และการขนย้าย (ค่าเฉลี่ย 2.07) และ พื้นที่ปลูก (ค่าเฉลี่ย 1.83) อยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 2 ประเด็น คือ สุขลักษณะส่วนบุคคล (ค่าเฉลี่ย 1.42) และ การบันทึกข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 1.21)

ปัญหาด้านวิธีการส่งเสริม ในภาพรวมมีปัญหอยูในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.03) เมื่อพิจารณาแยกรายประเด็น พบว่า มีปัญหอยูในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ประเด็นคือ ด้านวิธีการส่งเสริมแบบออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 4.43) และ แบบมวลชน (ค่าเฉลี่ย 4.32) มีปัญหอยูในระดับน้อยจำนวน 1 ประเด็น คือ ด้านวิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.09) อยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 1 ประเด็น คือ ด้านวิธีการส่งเสริมแบบบุคคล (ค่าเฉลี่ย 1.27)

ปัญหาด้านการสนับสนุน ในภาพรวมมีปัญหอยูในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.13) เมื่อพิจารณาแยกรายประเด็น พบว่า มีปัญหอยูในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ประเด็นคือ ขาดการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้ได้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (ค่าเฉลี่ย 3.75) และ ขาดแหล่งเงินทุน (ค่าเฉลี่ย 3.44) มีปัญหอยูในระดับน้อย จำนวน 1 ประเด็น คือ ขาดการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.20)

ตารางที่ 4.15 สรุปปัญหาในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

n = 150

ประเด็น	ระดับปัญหา			อันดับ
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล	
1. ปัญหาด้านความรู้	2.19	0.886	น้อย	3
2. ปัญหาด้านวิธีการส่งเสริม	3.03	0.810	ปานกลาง	2
3. ปัญหาด้านการสนับสนุน	3.13	1.155	ปานกลาง	1
เฉลี่ยรวม	2.78	0.950	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.15 สรุปปัญหาในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า ปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.78) เมื่อพิจารณาแยกรายประเด็น พบว่า ปัญหาด้านการสนับสนุน และ ปัญหาด้านวิธีการส่งเสริมปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 และ 3.03 ตามลำดับ และ พบว่าปัญหาด้านความรู้ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.19)

6.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

การศึกษาความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ใน 3 ประเด็น ได้แก่ ข้อเสนอแนะด้านความรู้ ข้อเสนอแนะด้านวิธีการส่งเสริม และข้อเสนอแนะด้านการสนับสนุน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ประเด็น	มีข้อเสนอแนะ (จำนวน (คน)/ร้อยละ)	เห็นด้วยในระดับ			อันดับ
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล	
1. ด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี		4.32	0.714	มากที่สุด	
1.1 ถ่ายทอดความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้วยวิธีการที่เข้าใจง่าย	134 (89.3)	4.35	0.696	มากที่สุด	2
1.2 สร้างเกษตรกรผู้นำด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในแต่ละตำบลหรือหมู่บ้าน	134 (89.3)	4.28	0.732	มากที่สุด	5
2. ด้านวิธีการส่งเสริม		4.01	0.929	มาก	
2.1 เจ้าหน้าที่ควรลงพื้นที่ให้ความรู้คำแนะนำ	124 (82.7)	4.01	0.821	มาก	10
2.2 ควรมีการจัดการประชุมฝึกอบรมให้กับเกษตรกร	145 (96.7)	4.21	0.807	มากที่สุด	6
2.3 ควรมีการจัดการศึกษาดูงาน	146 (97.3)	4.07	0.899	มาก	8
2.4 ควรแจกเอกสารเผยแพร่	146 (97.3)	3.43	0.946	มาก	11

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

n = 150

ประเด็น	มีข้อเสนอแนะ (จำนวน (คน)/ร้อยละ)	เห็นด้วยในระดับ			อันดับ
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล	
2.5 ควรให้ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ หลากหลายช่องทาง	142 (94.7)	4.02	1.000	มาก	9
2.6 ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับ วิธีการเข้าถึงสื่อออนไลน์ ประเภทต่างๆ	138 (92.0)	4.30	1.098	มากที่สุด	3
3. ด้านการสนับสนุน		4.31	0.765	มากที่สุด	
3.1 สร้างความรู้ความเข้าใจถึง ความสำคัญของการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดี	142 (94.7)	4.11	0.592	มาก	7
3.2 รัฐบาล/ประสานงาน ด้านปัจจัยการผลิตราคาถูก	146 (97.3)	4.54	0.962	มากที่สุด	1
3.3 ควรสนับสนุนปัจจัยที่ จำเป็นให้แก่เกษตรกร	146 (97.3)	4.29	0.742	มากที่สุด	4

จากตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.21) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ข้อเสนอแนะด้านความรู้ ข้อเสนอแนะด้านวิธีการส่งเสริม และ ข้อเสนอแนะด้านวิธีการสนับสนุน ปรากฏผลวิเคราะห์ พบว่า

ความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะด้านความรู้ ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.32) เมื่อพิจารณาแยกรายประเด็น พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ประเด็น คือ ถ่ายทอดความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้วยวิธีการที่เข้าใจง่าย (ค่าเฉลี่ย 4.35) และ สร้างเกษตรกรผู้นำด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในแต่ละตำบลหรือหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 4.28) ตามลำดับ

ความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะด้านวิธีการส่งเสริม ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.01) เมื่อพิจารณาแยกรายประเด็น พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น คือ ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเข้าถึงสื่อออนไลน์ประเภทต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 4.30) และ ควรมีการจัดการประชุม ฝึกอบรมให้กับเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 4.21) และเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะอยู่ในระดับมาก 4 ประเด็น คือ ควรมีการจัด

การศึกษาดูงาน (ค่าเฉลี่ย 4.07) ควรให้ความรู้ผ่านสื่อต่างๆหลากหลายช่องทาง (ค่าเฉลี่ย 4.02) เจ้าหน้าที่ควรลงพื้นที่ให้ความรู้คำแนะนำ (ค่าเฉลี่ย 4.01) และ ควรแจกเอกสารเผยแพร่ (ค่าเฉลี่ย 3.43) ตามลำดับ

ความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะด้านวิธีการสนับสนุนในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.31) เมื่อพิจารณาแยกรายประเด็น พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น คือ รัฐบาลจัดหา/ประสานงานด้านปัจจัยการผลิตราคาถูก (ค่าเฉลี่ย 4.54) และ ควรสนับสนุนปัจจัยที่จำเป็นให้แก่เกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 4.29) และ เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น คือ สร้างความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญของการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.11)

ตารางที่ 4.17 สรุปข้อเสนอแนะในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

n = 150

ประเด็น	เห็นด้วยในระดับ			อันดับ
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล	
1. ด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	4.32	0.714	มากที่สุด	1
2. ด้านวิธีการส่งเสริม	4.01	0.929	มาก	3
3. ด้านการสนับสนุน	4.31	0.765	มากที่สุด	2
เฉลี่ยรวม	4.21	0.812	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.17 สรุปข้อเสนอแนะในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า ข้อเสนอแนะในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.21) โดยข้อเสนอแนะในประเด็นด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และ ด้านวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 และ 4.31 ตามลำดับ และ พบว่า ข้อเสนอแนะในประเด็นด้านการสนับสนุน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.01)

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยนำเสนอในประเด็นสำคัญ จำแนกออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ สรุปการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร สภาพการผลิตกล้วยหอมของเกษตรกร ความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร การยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ปัญหา และข้อเสนอแนะ ในการส่งเสริมการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับสำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ พ.ศ. 2565 จำนวน 561 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาร์โย มาเน ที่ระดับความคาดเคลื่อน 0.07 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ชุด โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการผลิตกล้วยหอม ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้และแหล่งความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับการยอมรับปฏิบัติตามการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และตอนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะใน

การส่งเสริมการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร โดยมีค่า IOC เท่ากับ 0.995

1.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งสถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดลำดับ และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร

1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

เกษตรกรส่วนใหญ่ที่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 54.25 ปี มากกว่าครึ่งมีสถานภาพสมรส และส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เกษตรกร ร้อยละ 34.0 มีสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 5-6 คน และเกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกกล้วยหอม เฉลี่ย 11.47 ปี

2) สภาพทางสังคม

เกษตรกรมากกว่าครึ่งมีสถานภาพทางสังคม โดยเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร ซึ่งสมาชิกกลุ่มที่เกษตรกรเข้าร่วมมากที่สุด คือ กลุ่มแปลงใหญ่ และเคยเข้าร่วมการอบรมเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเรื่องการเก็บตัวอย่างดิน

3) สภาพทางเศรษฐกิจ

เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก พบส่วนน้อยที่ประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร โดยเกษตรกร ร้อยละ 22.0 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 16.0 ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และ ร้อยละ 0.7 ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/เจ้าหน้าที่รัฐ โดยมีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 78,127.66 บาท การถือครองพื้นที่ทางการเกษตรพบว่า เกษตรกรร้อยละ 70.7 มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นที่ดินของตนเอง ส่วนใหญ่ที่ดินมีประเภทเอกสารสิทธิ์แบบ สปก. เกษตรกรมีพื้นที่สำหรับปลูกกล้วยเฉลี่ยเท่ากับ 19.24 ไร่ ส่วนใหญ่ใช้เงินทุนตนเองในการผลิตกล้วยหอมมากถึงร้อยละ 97.3 โดยเกษตรกรมีต้นทุนการผลิต กล้วยหอมเฉลี่ย 29,373.33 บาทต่อไร่ สามารถผลิตปริมาณกล้วยหอมเฉลี่ยต่อปีได้ 1,458.50 กิโลกรัมต่อไร่ และมีรายได้เฉลี่ย 46,873.33 บาทต่อไร่

1.3.2 สภาพทั่วไปการผลิตกล้วยหอมของเกษตรกร

เกษตรกรมากกว่าครึ่งนิยมใช้ต้นพันธุ์แบบหน่อใบแคบ โดยนิยมแยกหน่อจากแปลงเดิมที่ปลูกอยู่มากถึงร้อยละ 97.3 และซื้อหน่อพันธุ์จากแปลงปลูกของเกษตรกรรายอื่น ซึ่งมี

ราคาเฉลี่ย 4.43 บาทต่อตัน เกษตรกรทั้งหมดไม่ใส่ปุ๋ยขาวในขั้นตอนเตรียมแปลงปลูก และเกษตรกรเกือบทั้งหมด ร้อยละ 94.7 ปลูกกล้วยหอมแบบมีการยกร่องหรือยกแปลง และใช้วิธีการน้ำแบบปล่อยน้ำตามร่องระหว่างแถวปลูก โดยใช้แหล่งน้ำจากแหล่งน้ำชลประทาน ในการบำรุง พบว่า เกษตรกรนิยมใช้ปุ๋ยเคมี โดยใส่ปุ๋ยหลังการปลูก และบางส่วนมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยพืชสด ร่วมด้วย ในส่วนการระบาดของโรคและแมลง พบว่ามีการระบาดของโรคตายพราย ร้อยละ 83.3 และ หนอนกอกกล้วย ร้อยละ 80.0 โดยเกษตรกรทั้งหมดใช้วิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยใช้สารเคมี และมีบางส่วนใช้สารชีวภัณฑ์ สารสกัดจากพืช ร่วมด้วย ในการเก็บเกี่ยวพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จะเก็บเกี่ยวกล้วยหอมตามความต้องการของลูกค้า และเกษตรกรทั้งหมดขนย้ายกล้วยหอมโดยใช้รถของครอบครัว

1.3.3 ความรู้และแหล่งความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ภาพรวมมีความรู้อยู่ในระดับมาก โดยประเด็นคำถามที่เกษตรกรตอบถูกมากที่สุด คือ ประเด็นคำถามที่ว่า “ไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชตามคำแนะนำบนฉลากหรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร” พบเกษตรกรตอบถูกมากถึงร้อยละ 100 และประเด็นคำถามที่เกษตรกรตอบผิดมากที่สุด คือ ประเด็นคำถามที่ว่า สามารถนำน้ำเสียที่ได้จากโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านการบำบัดมาใช้ได้ในกระบวนการผลิตกล้วยหอม พบเกษตรกรตอบถูกเพียง ร้อยละ 9.3 เท่านั้น

2) แหล่งความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

เกษตรกรร้อยละ 100.0 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และ เจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร ซึ่งจัดอยู่ในสื่อความรู้ประเภทสื่อบุคคล โดยระดับความรู้ที่ได้รับอยู่ในระดับมาก ในขณะที่พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้รับแหล่งความรู้จากสื่อประเภทสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์

1.3.4 การยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

เกษตรกรร้อยละ 52.0 มีการยอมรับการปฏิบัติตามการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเกษตรกรร้อยละ 94.2 มีการยอมรับปฏิบัติมากที่สุดในประเด็นด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว และ ร้อยละ 52.4 มีการยอมรับในประเด็นด้านการบันทึกข้อมูลเฉลี่ยน้อยที่สุด

1.3.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตรถจักรยานยนต์ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางใดกับตัวแปรตาม และมีระดับความเกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใด และสร้างสมการทำนาย โดยการวิเคราะห์ครั้งนี้ใช้ตัวแปรอิสระที่คัดเลือกมาทั้งหมด 8 ตัวแปร เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตรถจักรยานยนต์ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า ไม่มีตัวแปรคู่ใดที่มีความสัมพันธ์สูง เกินกว่า 0.80 จึงไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity จึงใช้ตัวแปรอิสระทั้ง 8 ตัววิเคราะห์การถดถอยเพื่อหาความสัมพันธ์ ได้ค่า $F = 5.560$ Sig. of $F = 0.000$ หมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ได้แก่ อายุ รายได้ ปริมาณผลผลิต และปัญหาในการผลิตรถจักรยานยนต์ มีผลในทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์ในเชิงลบและบวกกับการยอมรับการผลิตรถจักรยานยนต์ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1.3.6 ปัญหาการผลิตรถจักรยานยนต์ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตรถจักรยานยนต์ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1) ปัญหาในการผลิตรถจักรยานยนต์ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

เกษตรกรมีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรมีปัญหาด้านการสนับสนุน ได้แก่ ขาดการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ และการขาดแหล่งเงินทุน และปัญหาด้านวิธีการส่งเสริม ได้แก่ วิธีการส่งเสริมแบบออนไลน์ ได้แก่ ขาดการเข้าถึงสื่อออนไลน์ และแบบมวลชน ได้แก่ ขาดการรับรู้ผ่านทางวารสาร นิตยสาร โปสเตอร์ และแผ่นพับ และ ขาดการรับรู้ผ่านทางวิทยุกระจายเสียงในระดับมากที่สุด

2) ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตรถจักรยานยนต์ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตรถจักรยานยนต์ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านข้อเสนอแนะด้านความรู้ เกษตรกรต้องการการถ่ายทอดความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้วยวิธีการที่เข้าใจง่าย และสร้างเกษตรกรผู้นำด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในแต่ละตำบลหรือหมู่บ้านในระดับมากที่สุด ในด้านข้อเสนอแนะด้านวิธีการส่งเสริม เกษตรกรต้องการความรู้เกี่ยวกับวิธีการเข้าถึงสื่อออนไลน์ ประเภทต่างๆ และการจัดการประชุมฝึกอบรมให้กับเกษตรกรในระดับมากที่สุด ในด้านข้อเสนอแนะด้านวิธีการสนับสนุน เกษตรกรต้องการให้รัฐจัดหา/ประสานงานด้านปัจจัยการผลิตราคาถูกลง และการสนับสนุนปัจจัยที่จำเป็นให้แก่เกษตรกรในระดับมากที่สุด

2.อภิปรายผล

จากการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี มีประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร

2.1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

1) เพศ เกษตรกรส่วนมากเป็นเพศชาย สอดคล้องกับ พัชราภรณ์ เพ็ชรทอง (2552, น. 115) ศึกษาการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับเงาะของเกษตรกร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า เกษตรกรส่วนมากเป็นเพศชาย อาจเป็นผลมาจากการงานเกษตรกรรมมักถูกมองว่าเป็นงานของผู้ชาย เนื่องจากมีความเชื่อว่าผู้ชายมีความแข็งแรงและสามารถทำงานหนักได้มากกว่า นอกจากนี้ ผู้ชายมักได้รับการสนับสนุนให้ทำงานด้านเกษตรกรรมมากกว่าผู้หญิง

2) อายุ เกษตรกร มีอายุเฉลี่ย 54.25 ปี ใกล้เคียงกับ นิภาพร วงศ์สะอาด (2556, น. 55) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกรในอำเภอสสามเงาจังหวัดตาก พบว่าเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 50.53 ปี อาจเนื่องมาจากการขาดแรงงานใหม่ที่เข้าสู่อาชีพเกษตรกรรมทำให้ผู้ที่ยังคงอยู่ในอาชีพนี้มีอายุเฉลี่ยสูงขึ้น เนื่องจากคนรุ่นใหม่มักเลือกอาชีพที่มีโอกาสเติบโตสูงกว่าและรายได้ที่มั่นคงกว่า

3) การศึกษา เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ วสันต์ ธรรมสอน และคณะ (2564, น. 2259) ศึกษาการยอมรับการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ในอำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา อาจเป็นเพราะอาชีพเกษตรกรรมมักไม่ต้องการระดับการศึกษาสูง การฝึกอบรมทักษะในการทำงานเกษตรกรรมสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานจริงได้มากกว่าการศึกษาอย่างเป็นทางการ

4) ประสบการณ์ในการปลูกกล้วยหอม มีประสบการณ์ในการปลูกกล้วยหอมเฉลี่ย 11.47 ปี ใกล้เคียงกับงานวิจัยของ ณัฐวุฒิ จันทอง และคณะ (2566, น. 2259) ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) ของเกษตรกรในเขตภาคกลางตอนบน พบว่าเกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกกล้วยหอมเฉลี่ย 8.52 ปี

2.1.2 สภาพพื้นที่ทางสังคม

สภาพพื้นที่ทางของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร โดยเป็นการเป็นสมาชิกมากที่สุดคือกลุ่มกลุ่มแปลงใหญ่ ร้อยละ 34.0เป็นไปในทางเดียวกันกับงานวิจัยของ อภิวัฒน์ จัตุรัส (2563, น.57) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร อำเภอร้อยเอ็ดพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 100.0 กลุ่มแปลงใหญ่ อาจเนื่องมาจากแปลงใหญ่ที่มีการจัดการที่ดีและการสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องมักจะประสบความสำเร็จในการเพิ่มผลผลิตและรายได้ จึงทำให้เกษตรกรเป็นสมาชิกในกลุ่มนี้ค่อนข้างเยอะ นอกจากนี้เกษตรกรส่วนใหญ่ยังเคยเข้าร่วมการอบรมเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากเกษตรกรเข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่จึงช่วยให้เกษตรกรเข้าถึงทรัพยากรและการฝึกอบรม

2.1.3 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

1) การถือครองพื้นที่ทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 70.7 ถือครองพื้นที่ทางการเกษตรแบบของตนเอง และที่ดินของเกษตรกรส่วนใหญ่มีประเภทเอกสารสิทธิ์แบบ สปก. สอดคล้องกับ พัชรภรณ์ เพ็ชรทอง (2552, น.51) ศึกษาการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับเงาของเกษตรกร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าเกษตรกรร้อยละ 100 ถือกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดเป็นของตนเอง จะเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่เป็นเอกสารสิทธิ์ของตนเองเนื่องจากความสำคัญของการมีที่ดินเป็นของตนเองในฐานะทรัพยากรหลักในการดำรงชีวิตและการทำการเกษตร ที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ถูกต้องทำให้เกษตรกรมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีกว่า และยังสามารถใช้ที่ดินเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันในการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินเพื่อนำไปพัฒนาหรือขยายกิจการได้ และที่ดิน สปก. ไม่ได้เป็นปัญหาโดยตรงในการขอรับรอง GAP หากเกษตรกรปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ดินและสามารถปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP ที่กำหนดได้ แต่ในบางกรณี อาจมีข้อจำกัดทางกฎหมายหรือเงื่อนไขในการใช้ที่ดินที่ต้องพิจารณาในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงวิธีการทำเกษตรกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐาน GAP

2) ต้นทุนการผลิตกล้วยหอม พบว่า เกษตรกรร้อยละ 97.3 มีต้นทุนผลิตกล้วยหอมทั้งหมดเฉลี่ยเท่ากับ 29,373.33 บาทต่อไร่ แตกต่างกับงานวิจัยของ อรพิมพ์ สุริยา และคณะ (2560, น. 208) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตกล้วยหอมของเกษตรกรในอำเภอนองสีจังหวัดปทุมธานี พบว่า ต้นทุนการผลิตกล้วยหอมเฉลี่ยเพียง 19,349.53 บาทต่อไร่ ซึ่งอาจเกิดจากหลายปัจจัย เช่น ราคาปุ๋ยและสารเคมีการเกษตรมีราคาสูงขึ้น ค่าจ้างแรงงานสำหรับการดูแลรักษาและเก็บเกี่ยวกล้วยหอมอาจเพิ่มขึ้น เนื่องจากความต้องการแรงงานที่มากขึ้นหรือค่าแรงขั้นต่ำที่สูงขึ้น ราคาน้ำมันที่สูงขึ้นส่งผลต่อค่าขนส่งและเครื่องจักรทางการเกษตร การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ

อาจทำให้การผลิตรากกล้วยหอมยากขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรต้องใช้ทรัพยากรมากขึ้น เช่น การให้น้ำหรือการป้องกันโรคพืช เมื่อปัจจัยเหล่านี้รวมกันจึงทำให้ต้นทุนการผลิตกล้วยหอมเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

2.2 สภาพทั่วไปการผลิตกล้วยหอมของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า ลักษณะแปลงปลูกกล้วยหอมของเกษตรกรจะมีการยกร่องหรือยกแปลง สอดคล้องกับ คณิศร ผลิผล (2564, น. 20) ที่กล่าวว่าพื้นที่ปลูกกล้วยหอมของอำเภอหนองเสือ ส่วนใหญ่จะเป็นการปลูกแบบยกร่องมีคูน้ำล้อมรอบและครอบคลุมพื้นที่ขนาดใหญ่ เนื่องจากแต่เดิมพื้นที่นี้เคยเป็นแหล่งปลูกส้มเขียวหวานมาก่อนจึงมีการปรับพื้นที่แบบยกร่องสูง และมีคูขังน้ำล้อมรอบแปลงปลูก เนื่องจากส้มเป็นไม้ผลที่ต้องการน้ำมากในหลายช่วงการเจริญเติบโตแต่ต้นส้มก็ไม่ชอบให้น้ำท่วมขัง ดังนั้น การเตรียมพื้นที่ปลูกแบบนี้ นอกจากจะใช้น้ำในคูควบคุมระดับความเป็นกรดของดินไม่ให้ส่งผลเสียต่อพืช ยังสามารถนำน้ำในคูมาใช้รดต้นพืชและคูน้ำจะช่วยควบคุมระดับน้ำไม่ให้ท่วมและขาดน้ำ

2.3 ความรู้และแหล่งความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สอดคล้องกับ อภิวัฒน์ จตุรัส (2563, น. ง) ที่พบว่าเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตข้าวตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยรวมในระดับมากที่สุดในส่วนหนึ่งของแหล่งความรู้ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และ ผู้นำกลุ่มเกษตรกร ซึ่งความรู้ที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลเหล่านี้มักจะมีที่น่าเชื่อถือ เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ นอกจากนี้การได้รับความรู้จากแหล่งที่มีหน้าที่โดยตรงยังช่วยให้เกษตรกรได้รับข้อมูลที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงการทำเกษตรของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดความเสี่ยงจากการทำเกษตรแบบเดิม ๆ และเพิ่มผลผลิตหรือรายได้จากการทำเกษตรได้มากขึ้น

2.4 การยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเกษตรกรมีการยอมรับไปปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว เฉลี่ยร้อยละ 94.2 และมีการยอมรับในประเด็นด้านการบันทึกข้อมูลเฉลี่ยร้อยละ 52.4 สอดคล้องกับงานวิจัยของ กังสตาล กนกหงส์ และคณะ (2561, น. 80) ศึกษาการยอมรับวิธีการปลูกพืชภายใต้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) ของเกษตรกรศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ อำเภอแม่แตง

จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งด้านพบว่าเกษตรกรจะมีการยอมรับไปปฏิบัติในระดับสูง และยอมรับไปปฏิบัติมากที่สุดในด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว แต่ยังมีประเด็นที่เกษตรกรบางส่วนมีการยอมรับไปปฏิบัติน้อย คือด้านการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ

2.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี คือ อายุ และ รายได้ มีความสัมพันธ์ในเชิงลบ ในขณะที่ปริมาณผลผลิต และปัญหาในการผลิตกล้วยหอม มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สอดคล้องกับแนวคิดของ Rogers อ้างถึงใน น้ำทิพย์ กัณหาพงศ์ (2561, น. 30) กล่าวว่า การยอมรับของเกษตรกรจะเร็วหรือช้า มากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับลักษณะของเกษตรกร ได้แก่ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยเหล่านี้ ประกอบด้วย อายุ สถานภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจ รวมไปถึงรายได้ ความรู้ความสามารถ ระดับการศึกษา และสภาพทางเศรษฐกิจ มีผลต่อการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกัน อาทิเช่น อายุ พบว่าเกษตรกรที่มีอายุที่อยู่ในวัยหนุ่มสาว มีการยอมรับนวัตกรรมการเปลี่ยนแปลงได้เร็วและง่ายกว่า ขณะที่รายได้พบว่าเกษตรกรที่มีรายได้สูงจะมีการสนใจยอมรับนวัตกรรมได้ง่าย

2.6 ปัญหาการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตกล้วยหอมตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

2.6.1 ปัญหาในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

พบว่าเกษตรกรขาดการรับรู้ผ่านทางวารสาร นิตยสาร โปสเตอร์ และแผ่นพับ มากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเกษตรกรบางกลุ่มอาจมีข้อจำกัดในการอ่านหรือความเข้าใจเนื้อหาที่นำเสนอในสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งอาจทำให้พวกเขาหลีกเลี่ยงหรือไม่สนใจสื่อเหล่านี้ หรือสื่อสิ่งพิมพ์บางรูปแบบอาจไม่ตอบโจทย์ความสนใจหรือความต้องการของเกษตรกร ทำให้พวกเขาไม่สนใจหรือไม่ติดตามข้อมูลจากสื่อเหล่านี้ ขณะที่ในยุคปัจจุบัน เกษตรกรจำนวนมากหันมาใช้สื่อดิจิทัล เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน และโซเชียลมีเดีย เพื่อเข้าถึงข้อมูล เนื่องจากความสะดวกและความรวดเร็วในการได้รับข้อมูล ทำให้การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ลดลง ซึ่งงานวิจัยของ อภิวัฒน์ จัตุรัส (2563, น. 129) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร อำเภอรวยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าเกษตรกรมีความต้องการรับช่องทางส่งเสริมการเรียนรู้และวิธีส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านขั้นเตรียมการปลูกข้าวผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ แผ่นพับ คู่มือ และโปสเตอร์ ในระดับปานกลางเท่านั้น

2.6.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

พบว่า เกษตรกรต้องการความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้วยวิธีการที่เข้าใจง่าย วิธีการเข้าถึงสื่อออนไลน์ประเภทต่างๆ และ การจัดการประชุมฝึกอบรมให้กับเกษตรกร ต้องการ

ให้รัฐจัดหา/ประสานงานด้านปัจจัยการผลิตราคาถูกลง และการได้รับการสนับสนุนปัจจัยที่จำเป็นในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สอดคล้องกับการวิจัยของ พิมพ์พิชชา ประเสริฐศรี (2562, น. 1396) พบว่าเกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมการผลิตและการตลาดกล้วยหอมทองเพื่อการส่งออกจากสื่อบุคคล ในระดับมากที่สุด และต้องการจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และ สื่อสิ่งพิมพ์ ในระดับมาก ต้องการการสาธิต การฝึกปฏิบัติ และการทัศนศึกษา

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ส่วน ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ข้อเสนอแนะสำหรับเกษตรกร ข้อเสนอแนะสำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับเกษตรกร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) *ควรมีนโยบายหรือโปรแกรมที่สนับสนุนเกษตรกรสูงวัย* เช่น การฝึกอบรม การให้ความรู้ หรือการเข้าถึงเงินทุน เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 54.25 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มเกษตรกรที่เข้าสู่วัยสูงอายุ เกษตรกรบางคนอาจมีวิธีการทำเกษตรที่ใช้มาเป็นเวลานาน และไม่ต้องการเปลี่ยนแปลง และอาจมีความยากลำบากในการเรียนรู้และปรับตัวต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือวิธีการเกษตรที่ทันสมัย

2) *เกษตรกรควรให้ความสำคัญในการจดบันทึกให้มากขึ้น* เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีอยู่ในระดับมาก ส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากสื่อบุคคล และพบว่าเกษตรกรมีการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในระดับมาก แต่ในส่วนของ การบันทึกข้อมูล โดยเฉพาะการบันทึกข้อมูลการเก็บรักษา และการขนย้ายผลผลิต บันทึกข้อมูลผู้รับซื้อหรือแหล่งที่นำผลผลิตไปจำหน่าย และการเก็บรักษาบันทึกข้อมูล เนื่องจากเกษตรกรบางคนอาจทำงานตามประสพการณ์และสัญชาตญาณ จึงไม่เห็นความจำเป็นในการบันทึก มองเป็นเรื่องที่ไม่สำคัญในระยะสั้น และไม่เห็นประโยชน์ในระยะยาว

3.1.2 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) เจ้าหน้าที่ควรสร้างโปรแกรมหรือแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมและเข้าถึงง่าย รวมถึงการฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยีสื่อออนไลน์ อาจช่วยให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงความรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาการเกษตรได้ดียิ่งขึ้น เช่น รายการวิทยุหรือพอดแคสต์ที่เน้นเนื้อหาทางการเกษตร ซึ่งเกษตรกรสามารถฟังได้ขณะทำงาน, แอปพลิเคชันเกษตร อาทิ แอปที่ช่วยในการจัดการฟาร์ม การบันทึกข้อมูลการผลิต หรือการวางแผนการปลูกพืช, หนังสือ คู่มือการเกษตรที่มีการนำเสนอด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายและรูปภาพที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้เกษตรกรเข้าใจวิธีการต่าง ๆ ได้ดีขึ้น, โปสเตอร์ หรือเอกสารที่มีข้อมูลสั้นกระชับและใช้ภาพประกอบเพื่ออธิบายวิธีการทำเกษตรหรือการดูแลพืชผล เป็นต้น เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีอยู่ในระดับน้อย ส่วนใหญ่จะได้รับแหล่งความรู้จากสื่อบุคคล และขาดช่องทางการรับรู้จากสื่อกระจายภาพและเสียง สื่อออนไลน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ เกษตรกรบางคนอาจไม่มีความรู้หรือความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีและแพลตฟอร์มออนไลน์ ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้
- 2) เจ้าหน้าที่ควรมีการจัดสัมมนาหรือการฝึกอบรมในพื้นที่ โดยใช้วิธีการสอนแบบมีปฏิสัมพันธ์ เพื่อให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ จัดกิจกรรมที่ให้เกษตรกรไปเยี่ยมชมแปลงตัวอย่างหรือสถานที่ที่มีการทำเกษตรตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะด้านวิธีการส่งเสริมการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในประเด็นเรื่องการลงทุนพื้นที่ให้คำความรู้ และคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ การจัดการประชุม การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน

3.1.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานและองค์กร

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) องค์กรที่รับผิดชอบมีการพัฒนานโยบายที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงปัจจัยการผลิตที่ได้มาตรฐาน เช่น พัฒนานโยบายที่สนับสนุนเกษตรกรในการใช้ปัจจัยการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือการลดการใช้สารเคมี การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการเกษตร เช่น สร้างศูนย์ข้อมูลที่ให้คำปรึกษาและข้อมูลเกี่ยวกับการเกษตรที่ดี โดยเฉพาะในเรื่องของการผลิตที่ได้มาตรฐาน เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรขาดการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้ได้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญ สามารถส่งผลกระทบต่อผลผลิตและคุณภาพของสินค้าเกษตรได้

2) องค์กรที่รับผิดชอบการให้เงินทุนสนับสนุน: การจัดตั้งกองทุนหรือโปรแกรมสนับสนุนทางการเงินเพื่อช่วยเกษตรกรในการซื้อปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ เช่น โครงการให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำแก่เกษตรกร เพื่อใช้ในการซื้อปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย และสารเคมีที่ได้มาตรฐาน การจัดสรรเงินสนับสนุนให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ GAP โดยมีเงื่อนไขว่าต้องปฏิบัติตามมาตรฐาน เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรขาดแหล่งเงินทุน ทำให้เกษตรกรอาจไม่มีเงินทุนเพียงพอในการลงทุนในปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

3.2.2 ควรศึกษาความต้องการของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อเป็นแนวทางและสร้างแรงจูงใจในการส่งเสริมการผลิตกล้วยหอมให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

บรรณานุกรม

- กั้งสตาล กนกหงษ์, นฤเบศร์ รัตนวัน, และปภพ จีรัตน์. (2562). การยอมรับวิธีการปลูกพืชภายใต้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) ของเกษตรกร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร*, 36(1), 75-84.
- คณิศร ผลิผล. (2564). การผลิตกล้วยหอมทองเพื่อให้ได้ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี. [วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- งามฉวี จันทเพา. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการผลิตสับปะรดตามการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในจังหวัดลำปาง. [วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- จินดา ขลิบทอง. (2561). หน่วยที่ 13 การวิจัยเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรและพัฒนาการเกษตร หน่วยที่ 11-15* (พิมพ์ครั้งที่ 2, น. 13-1 – 13-57). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เจนณรงค์ เทียนสว่าง. (2556) แนวคิดเกี่ยวกับจิตวิทยากับงานส่งเสริมการเกษตร ใน *เอกสารการสอนชุดการเป็นผู้นำ มนุษย์สัมพันธ์ และจิตวิทยาสำหรับเกษตรกร* (หน่วยที่ 9, น.1 - 45). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (2561) หน่วยที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีด้านการบริหารงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารและการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร. หน่วยที่ 1-5* (พิมพ์ครั้งที่ 2, น.2 -1- 2 - 88) นนทบุรี: สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- โหมศิริ แกวเกต. (2553). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตข้าวของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลธาราราษฎร์ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. [วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- ณัฐนันท์ ฝ่องมณี. (2562). การยอมรับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ปลูกผักในพื้นที่กรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).

- ดิเรก ฤกษ์ห่วย. (2542) หน่วยที่ 5 การยอมรับและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อการส่งเสริม
การเกษตร ใน *เอกสารการสอนชุดความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร*. นนทบุรี:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นราศิณี แก้วไหลมา, สุรพล เศรษฐบุตร, บุศรา ลีมนิรันดร์กุล, และประทานทิพย์ กระมล. (2560).
ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการทำเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร ตำบลแม่หอพระ อำเภอ
แม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารเกษตร*, 33(3), 387-395.
- น้ำทิพย์ กัณทะวงศ์. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการปลูกพืชผัก
ในโรงเรือนของโครงการขยายผลโครงการหลวง ในอำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร.
[วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- นิภาพร วงศ์สะอาด. (2556). การปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
สำหรับลำไยของเกษตรกรอำเภอสว่างจังหวัดตาก. [วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- เบญจมาศ ศิลาอ้อย. (2558). *กล้วย* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พนิดา สาลีอาจ, สายสกุล ฟองมูล, พุฒิสรรค์ เครือคำ, และปภพ จีรัตน์. (2562). การยอมรับ
เทคโนโลยี การปลูกข้าวนาปรังของ เกษตรกร ในเขตเทศบาล ตำบลศรี อำเภอยางชุมน้อย
จังหวัดศรีสะเกษ. *วารสารผลิตกรรมการเกษตร*, 1(2), 51-62.
- พัชราภรณ์ เพ็ชรทอง. (2552). *การยอมรับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพเกษตรที่ดี
เหมาะสม สำหรับเงาะของเกษตรกร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. [วิทยานิพนธ์
เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- ไพลิน สังข์สงเคราะห์. (2562). *การยอมรับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับลำไยของเกษตรกร
ในอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ*. [วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตรกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
(2565). *รายงานสถิติทางการเกษตร*. <https://production.doae.go.th>
- วนิดา สุจริตธรรการ. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ของสมาชิกกลุ่ม
เกษตรกรในอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ. [วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).

- วรทัศน์ อินทร์คัมพร. (2556) *การเรียนรู้และการยอมรับของเกษตรกร*. https://agecon-extens.agri.cmu.ac.th/Course_online/Course/352311/3.pdf
- วสันต์ ธรรมสอน, นารีรัตน์ สีระสาร, และสินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม. (2564, 26 พฤศจิกายน). *การยอมรับการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน* [นำเสนอแบบออนไลน์]. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11.
- วสันต์ ธรรมสอน. (2563). *การยอมรับการผลิตลำไยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน*. [วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- วันเฉลิม จันทร์ป่า, สาธิต อติโต, และพัชรี สุริยะ. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกอ้อยแบบให้น้ำเสริมในจังหวัดขอนแก่น. *แก่นเกษตร*, 47(4), 749-760.
- วัลย์ลิกา พลเสน, ทิพวรรณ ลิ้มกุง, และสมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารเกษตรพระจอมเกล้า*, 35(1), 11-24.
- วัลลภ พรหมทอง. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใน รายงานการวิจัย (น. 1 – 58). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วิชัย บุตรชานนท์. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับและความเต็มใจจ่ายของเกษตรกรต่อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตัดแปลงพันธุกรรม*. [วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- สมคิด อุตระเคียนต์. (2554). *การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตผักอินทรีย์ของเกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวง*. [วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี. (2559). *ประวัติความเป็นมา*. <https://district.cdd.go.th/nongsuea/>
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. (2564). *แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร*. <https://e-book.acfs.go.th/backend/uploads/Download/5bbe1686c7cf7132c54845d5a2bba234.pdf>

- สำนักบริหารการทะเบียน. (2566) จำนวนประชากร. https://stat.bora.dopa.go.th/new_stat/webPage/statByYear.php
- สิน พันธุ์พินิจ. (2544). การส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- สิรินาถ อินทวา. (2560). การยอมรับการผลิตข้าวตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรนาแปลงใหญ่ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา. [วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- สุปราณี มีสง่า, นิรันดร ยิ่งยวด, และจุฑาทิพย์ ถาวรรัตน์. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามแนวทางเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกร อำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง. *วารสารสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*, 13(1), 222-249.
- อภิภู พัฒนยินดี. (2562). การยอมรับการผลิตข้าวตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรนาแปลงใหญ่ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา. [วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- อภิวัฒน์ จัตุรัส. (2563). แนวทางการส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร. [วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- อรพิมพ์ สุริยา เฉลิมพล, จตุพร พัฒนาสุข ประเสริฐ, และสุวิสา พัฒนเกียรติ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิต กล้ายหอมของเกษตรกรในอำเภอนองเสือ จังหวัด ปทุมธานี. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 9(2), 208-218.
- อรรณ บัญญะนิต และ รุจ ศิริสัญลักษณ์. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอพ่าพะราว จังหวัดเชียงใหม่. *แก่นเกษตร*, 47(1), 167-172.
- CSIRO. (1972). Division of food research circular 8: Banana ripening guide. ใน เบญจมาศ ศิลาย้อย. (2545). *กล้วย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper and Row.

คลิกหรือแตะที่นี่เพื่อใส่ข้อความ

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมมาธิราช

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย

มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมาธิราช

เลขที่แบบสัมภาษณ์.....

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตรถจักรยานยนต์ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
ของเกษตรกร ในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตรถจักรยานยนต์ใน
อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

คำแนะนำ : สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ให้สัมภาษณ์ฟัง แล้วผู้ให้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน
หน้าข้อความที่ต้องการและเติมข้อความลงในช่องว่าง.....ที่กำหนดให้ ตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์คิดว่า
ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด

ตอนย่อยที่ 1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ.....ปี
3. สถานภาพการสมรส
 โสด สมรส หย่าร้าง หม้าย
4. ระดับการศึกษา
 ต่ำกว่าประถมศึกษา ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษา ปวช./ปวส./อนุปริญญา
ปริญญาตรี หรือสูงกว่า
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....ราย (รวมผู้ตอบแบบสัมภาษณ์)
6. ประสบการณ์ในการปลูกกล้วยหอม.....ปี

ตอนย่อยที่ 1.2 สภาพพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกร

1. การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร
 1) ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม
 2) เป็นสมาชิกกลุ่ม (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 กลุ่มแปลงใหญ่ กลุ่มเกษตรกร
 กลุ่มสหกรณ์การเกษตร กลุ่มสมาชิก ธกส.
 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน อื่นๆ (ระบุ.....)

2. ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีหรือไม่

- 1) ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม 2) เคยได้รับการฝึกอบรม
- ถ้าเคย ฝึกอบรมเรื่องใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- การเก็บตัวอย่างดิน การปรับปรุงบำรุงดิน
- การเลือกใช้ต้นพันธุ์ การใช้ปุ๋ย
- การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การเก็บเกี่ยว
- วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว อื่นๆ (ระบุ).....

ตอนย่อยที่ 1.3 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

1. อาชีพอื่นนอกจากการทำเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - 1) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/เจ้าหน้าที่รัฐ
 - 2) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
 - 3) รับจ้างทั่วไป
 - 4) อื่นๆ (ระบุ).....
2. รายได้ จากนอกภาคการเกษตร.....บาท/ปี
3. การถือครองพื้นที่ทางการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - 1) เช่าแบบมีสัญญา 2) เช่าแบบไม่มีสัญญา
 - 3) ของตนเอง 4) อื่นๆ ระบุ
4. ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - 1) น.ส. 4 2) น.ส. 3
 - 3) ส.ป.ก. 4) ไม่มีเอกสารสิทธิ์
 - 5) อื่นๆ (ระบุ).....
5. จำนวนพื้นที่ปลูกกล้วยหอมทั้งหมด: ไร่
6. แหล่งเงินทุนในการผลิตกล้วยหอม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - 1) เงินทุนตนเอง 2) ธกส.
 - 3) ธนาคารพาณิชย์ 4) สหกรณ์ออมทรัพย์
 - 5) กองทุนหมู่บ้าน 6) นายทุน
7. ต้นทุน ในการผลิตกล้วยหอมเฉลี่ยต่อปี: บาท/ไร่
8. ปริมาณผลผลิต ในการผลิตกล้วยหอมเฉลี่ยต่อปี: กิโลกรัม/ไร่
9. รายได้ จากการขายผลผลิตกล้วยหอมเฉลี่ยต่อปี.....บาท/ไร่

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปการผลิตกล้วยหอมของเกษตรกร อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

คำแนะนำ : ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการและเติมข้อความลงในช่องว่าง.....ที่กำหนดให้ ตามที่ผู้ตอบคิดว่าตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด

1. ต้นพันธุ์ที่ใช้

☐ 1) หน่อใบแคบ	☐ 2) หน่อใบกว้าง
☐ 3) เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ	☐ 4) อื่นๆ (ระบุ).....

2 แหล่งหน่อพันธุ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) แยกหน่อจากแปลงเดิมที่ปลูกอยู่
- 2) ซื้อหน่อพันธุ์จากแปลงปลูกของเกษตรกรรายอื่น
- 3) ซื้อต้นพันธุ์เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ
- 4) แหล่งอื่นๆ (ระบุ).....

3. ราคาหน่อพันธุ์ที่ซื้อหน่อ/ต้นละ.....บาท.....สตางค์

4. การเตรียมดินแปลงปลูก

- 1) ไม่ใส่ปุ๋ย
- 2) ใส่ปุ๋ย

5. ลักษณะแปลงปลูก

- 1) ไม่มีการยกร่องหรือยกแปลง
- 2) มีการยกร่องหรือยกแปลง

6. วิธีการให้น้ำ

- 1) ปล่อยน้ำตามร่องระหว่างแถวปลูก
- 2) วางระบบน้ำไปตามแปลงปลูก
- 3) ใช้น้ำฝนอย่างเดียว
- 4) อื่นๆ (ระบุ).....

7. แหล่งน้ำที่ใช้

- 1) ไม่มีแหล่งน้ำ
- 2) มีแหล่งน้ำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - 2.1) ชลประทาน
 - 2.2) การขุดสระน้ำ ขุดบ่อ
 - 2.3) บ่อบาดาล
 - 2.4) น้ำฝน

ตอนที่ 3 ความรู้และแหล่งความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ตอนย่อยที่ 3.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

คำแนะนำ : ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ให้สัมภาษณ์ฟัง แล้วผู้ให้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตัวเลือก ถูก หรือ ผิด ตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์คิดว่าตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด

ประเด็นคำถาม	ถูก	ผิด
1. สามารถนำน้ำเสียที่ได้จากโรงงาน อุตสาหกรรมที่ผ่านการบำบัดมาใช้ในการกระบวนการผลิตกล้วยหอม		
2. ระบบการผลิตทางการเกษตรที่ดี สำหรับการปลูกกล้วยหอม คือ การผลิตกล้วยหอมให้ปลอดภัยต่อผู้บริโภค เท่านั้น		
3. ระบบการผลิตกล้วยหอมตามการผลิตทางการเกษตรที่ดีเป็นระบบที่ห้ามใช้สารเคมีทุกชนิด		
4. พื้นที่ที่ใช้ปลูกกล้วยหอมตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ดี จะต้องทราบประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี		
5. ในระยะเริ่มระบบการผลิตกล้วยหอมควรมีการวิเคราะห์ดินเพื่อตรวจสอบคุณภาพดิน และการปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตรายอย่างน้อย 1 ครั้ง		
6. การผลิตกล้วยหอมตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ดีจะต้องมีการสำรวจการเข้าทำลายของศัตรูพืชอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง		
7. ไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชตามคำแนะนำบนฉลากหรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร		
8. สถานที่เก็บสารเคมีควรอยู่ใกล้สถานที่เก็บผลผลิตกล้วยหอมเพื่อความสะดวกในการนำมาใช้		
9. ภาชนะที่บรรจุสารเคมีที่ใช้หมดแล้วควรนำไปเผาทำลาย		
10. เลือกใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงบำรุงดินที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร และใช้ในปริมาณที่เหมาะสมและถูกต้องตามอัตราที่แนะนำบนฉลาก		
11. เศษพืช หรือใบที่ตัดแต่งจากต้นที่มีโรคเข้าทำลาย สามารถนำมาทำเป็นปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยพืชสดได้		
12. การผลิตกล้วยหอมตามระบบการผลิตที่ดีสามารถใช้สิ่งขับถ่ายทั้งของคนและสัตว์มาทำเป็นปุ๋ยการบำรุงกล้วยหอมได้		

ตอนย่อยที่ 3.1 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ถูก	ผิด
13. สถานที่เก็บรวบรวมผลผลิตกล้วยหอมไม่ควรอยู่ใกล้สถานที่เก็บสารเคมี หรือสถานที่สิ่งปฏิกูล		
14. ภาชนะที่ใช้ในการบรรจุและการขนส่งผลผลิตต้องแยกต่างหากจาก ภาชนะที่ใช้ในการขนย้ายหรือขนส่งสารเคมี หรือปุ๋ย		
15. ควรบันทึกข้อมูลทุกขั้นตอนการผลิตกล้วยหอมหลังการปฏิบัติงานทุกครั้ง		

ตอนย่อยที่ 3.2 แหล่งความรู้พื้นฐานที่เกษตรกรได้รับเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดี

แนะนำ : ผู้ให้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบตรงกับความเป็นจริง

โดยระดับความรู้ที่ได้รับแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

5 = ได้รับความรู้มากที่สุด 4 = ได้รับความรู้มาก 3 = ได้รับความรู้ปานกลาง

2 = ได้รับความรู้น้อย 1 = ได้รับความรู้น้อยที่สุด

แหล่งความรู้	ไม่ได้รับ ความรู้	ระดับความรู้ที่ได้รับ				
		1	2	3	4	5
1. สื่อบุคคล						
1.1 ญาติ พี่น้อง เพื่อนฝูง						
1.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร						
1.3 เจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร						
1.4 ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, สอบต.						
1.5 ผู้นำกลุ่ม หรือ สมาชิกในกลุ่มเกษตรกร						
1.6 อื่นๆ (ระบุ).....						
2. สื่อสิ่งพิมพ์						
2.1 วารสารวิชาการ						
2.2 หนังสือพิมพ์						
2.3 แผ่นพับ						
2.4 โปสเตอร์						
2.5 อื่นๆ (ระบุ).....						

ตอนย่อยที่ 3.2 (ต่อ)

แหล่งความรู้	ไม่ได้รับ ความรู้	ระดับความรู้ที่ได้รับ				
		1	2	3	4	5
3. สื่อกระจายภาพและเสียง						
3.1 โทรทัศน์						
3.2 วิทยุชุมชน						
3.3 อื่นๆ (ระบุ).....						
4. สื่อออนไลน์						
4.1 เว็บไซต์ (Website)						
4.2 เฟซบุ๊ก (Facebook)						
4.3 ยูทูบ (YouTube)						
4.4 ไลน์ (Line)						
4.5 ดิกต็อก (TikTok)						
4.6 ทวิตเตอร์ (Twitter)						

ตอนที่ 4 การยอมรับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

คำแนะนำ : ผู้ให้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงที่ท่านปฏิบัติ

การยอมรับ	การยอมรับ	
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1. แหล่งน้ำ		
1.1 น้ำที่ใช้ในการผลิตกล้วยหอมมาจากแหล่งน้ำที่สะอาด		
1.2 ดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง ส่งตรวจในห้องปฏิบัติการ		
2. พื้นที่ปลูก		
2.1 พื้นที่ที่ใช้ปลูกกล้วยหอมไม่เคยเป็นที่ตั้งคอกสัตว์ โรงเก็บสารเคมี โรงพยาบาล หรือโรงงานอุตสาหกรรมมาก่อน		
2.2 ดำเนินการเก็บตัวอย่างดินอย่างน้อย 1 ครั้ง ส่งตรวจในห้องปฏิบัติการ		
3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร		
3.1 ใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชตามคำแนะนำบนฉลากหรืออ้างอิงตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร		

ตอนที่ 4 (ต่อ)

การยอมรับ	การยอมรับ	
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
3.2 ปิดฝาภาชนะบรรจุสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชหลังเลิกใช้และเก็บในสถานที่เก็บสารเคมี		
3.3 ฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในช่วงเช้าหรือเย็นขณะลมสงบ		
3.4 สวมชุดป้องกันสารเคมี ถุงมือ และสวมหน้ากากทุกครั้งขณะพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช		
3.5 อาบน้ำ สระผม และ เปลี่ยนเสื้อผ้า หลังการพ่นสารป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชทุกครั้ง		
3.6 หยุดใช้สารป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู ก่อนการเก็บเกี่ยวผลผลิตตามที่ระบุไว้ในฉลากกำกับการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูแต่ละชนิด		
3.7 กรณีผลิตเพื่อส่งออก ห้ามใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ประเทศคู่ค้าห้ามใช้หรือให้ใช้ตามข้อกำหนดของประเทศคู่ค้า		
4. การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว		
4.1 จัดระบบการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตตรงตามข้อกำหนดของคู่ค้า		
4.2 จัดการการใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงดินตามคำแนะนำหรือค่าวิเคราะห์		
4.3 เลือกใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงบำรุงดินที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตรและใช้ในปริมาณที่เหมาะสมและถูกต้องตามอัตราที่แนะนำบนสลาก		
5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว		
5.1 เก็บเกี่ยวผลผลิตในระยะที่เหมาะสมตามเกณฑ์ในแผนควบคุมการผลิตหรือผลผลิตมีคุณภาพตามความต้องการของตลาด/คู่ค้า		
5.2 ใช้อุปกรณ์เก็บเกี่ยวที่สะอาดและวิธีการเก็บเกี่ยวที่ป้องกันการกระแทกทำให้ผลผลิตบอบช้ำ		
5.3 คัดแยกผลผลิตที่มีศัตรูพืชหรือโรคพืชติดปนมากับผลผลิตที่มีคุณภาพ		
6. การขนย้าย การเก็บรักษาและการรวบรวมผลผลิต		
6.1 มีการทำความสะอาดสถานที่เก็บรักษาผลผลิต		

ตอนที่ 4 (ต่อ)

การยอมรับ	การยอมรับ	
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
6.2 สถานที่เก็บรักษาผลผลิตไม่อยู่ใกล้สถานที่เก็บสารเคมี หรือสถานที่ซึ่งปฏิบัติ มีอากาศถ่ายเทสะดวก และป้องกันสัตว์พาหะนำโรค		
6.3 ผลผลิตที่อยู่ระหว่างการเก็บรักษาและขนย้าย มีการตีวัน เดือน ปี ที่ทำการเก็บเกี่ยวบนภาชนะบรรจุ		
6.4 พาหนะที่ขนย้ายควรสะอาด ปิดมิดชิด สามารถรักษาคุณภาพของผลผลิตได้ และต้องไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุดิบอันตราย		
7. สุขลักษณะส่วนบุคคล		
7.1 เข้าร่วมการฝึกอบรมสุขลักษณะส่วนบุคคล		
7.2 เข้าร่วมการฝึกอบรมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี		
7.3 ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรต้องได้รับการตรวจสอบสุขภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง		
8. การบันทึกข้อมูล		
8.1 บันทึกการปฏิบัติงานเป็นรายแปลง		
8.2 บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้วัตถุดิบอันตราย		
8.3 บันทึกข้อมูลที่มีการสำรวจศัตรูพืชและการป้องกันกำจัด		
8.4 บันทึกผลผลิตที่อยู่ระหว่างการเก็บรักษาและการขนย้ายเพื่อให้สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของผลผลิตได้		
8.5 บันทึกข้อมูลข้อมูลผู้รับซื้อผลผลิตหรือแหล่งที่นำผลผลิตไปจำหน่าย		
8.6 เก็บรักษาบันทึกข้อมูลการผลิตอย่างน้อย 2 ปี		

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ตอนย่อยที่ 5.1 ปัญหาในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

คำแนะนำ : ผู้ให้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามตรงกับระดับของปัญหาในด้านต่างๆ ที่ท่านพบตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- 5 = ระดับปัญหามากที่สุด 4 = ระดับปัญหามาก 3 = ระดับปัญหาปานกลาง
2 = ระดับปัญหาน้อย 1 = ระดับปัญหาน้อยที่สุด

ตอนย่อยที่ 5.1 (ต่อ)

ประเด็นปัญหา	ไม่มี ปัญหา	ระดับปัญหา				
		1	2	3	4	5
2.3 แบบมวลชน						
2.3.1 ขาดการรับรู้ ผ่านทาง วิทยุกระจายเสียง
2.3.2 ขาดการรับรู้ ผ่านทางรายการ โทรทัศน์
2.3.3 ขาดการรับรู้ ผ่านทางวารสาร นิตยสาร โปสเตอร์ และแผ่นพับ
2.4 แบบออนไลน์						
2.4.1 ขาดการเข้าถึงสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ (Website), เฟซบุ๊ก (Facebook), ยูทูป (You tube), ไลน์ (Line) เป็นต้น
3. ด้านการสนับสนุน						
3.1 ขาดการสนับสนุนด้านองค์ความรู้
3.2 ขาดการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้ได้ มาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
3.3 ขาดแหล่งเงินทุน

ตอนย่อยที่ 5.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตกล้วยหอม ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

คำแนะนำ : ผู้ให้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามตรงกับระดับของข้อเสนอแนะในด้าน
ต่างๆ ที่ท่านต้องการดังต่อไปนี้

5 = ระดับข้อเสนอแนะมากที่สุด

4 = ระดับข้อเสนอแนะมาก

3 = ระดับข้อเสนอแนะปานกลาง

2 = ระดับข้อเสนอแนะน้อย

1 = ระดับข้อเสนอแนะน้อยที่สุด

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ไม่มี ข้อเสนอแนะ	ระดับข้อเสนอแนะ				
		1	2	3	4	5
1. ด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี						
1.1 ถ่ายทอดความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ด้วยวิธีการที่เข้าใจง่าย
1.2 สร้างเกษตรกรผู้นำด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในแต่ละตำบลหรือหมู่บ้าน
2. ด้านวิธีการส่งเสริม						
2.1 เจ้าหน้าที่ควรลงพื้นที่ให้ความรู้คำแนะนำ
2.2 ควรมีการจัดการประชุม ฝึกอบรมให้กับเกษตรกร
2.3 ควรมีการจัดการศึกษาดูงาน
2.4 ควรแจกเอกสารเผยแพร่
2.5 ควรให้ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ หลากหลายช่องทาง
2.6 ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเข้าถึงสื่อออนไลน์ประเภทต่างๆ
3. ด้านการสนับสนุน						
3.1 สร้างความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญของการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
3.2 รัฐฯจัดหา/ประสานงานด้านปัจจัยการผลิตราคาถูก
3.3 ควรสนับสนุนปัจจัยที่จำเป็นให้แก่เกษตรกร

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. นางกัลญา ทรรคนสฤชดี นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ
เกษตรตำบลบึงบา สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ
2. นางสาวธัญญาพันธ์ บุญยิ่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
เกษตรตำบลหนองสามวัง สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ
3. นางสาวธัญยาภรณ์ ไวยโกคา นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
เกษตรตำบลบึงกาสาม สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ

ภาคผนวก ค

ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสอบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์

**การประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์
การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)**

ความเที่ยงตรงของเนื้อหาหรือข้อ (Item Content Validity) เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาที่วัดกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการจะวัดหรือไม่ วิธีนี้เป็นการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญไม่น้อยกว่า 3 คน เป็นผู้พิจารณาให้คะแนนแต่ละข้อดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์

0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์

-1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

จากนั้นนำคะแนนผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ โดยใช้สูตร

สูตร
$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถาม ดังนี้

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5-1.0 คัดเลือกไว้ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

การประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์

การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตภัณฑ์กล้วยหอมตามการปฏิบัติทาง

การเกษตรที่ดีของเกษตรกร ในพื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร

ตอนที่ 1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน	
	1	2	3	ค่า IOC	แปลผล
1. เพศ : () ชาย () หญิง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2. อายุ : ปี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3. สถานภาพการสมรส: () โสด () สมรส () หย่าร้าง () หม้าย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4. ระดับการศึกษา: () ต่ำกว่าประถมศึกษา () ประถมศึกษา () มัธยมศึกษา () ปวช./ปวส./อนุปริญญา () ปริญญาตรี หรือสูงกว่า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน: คน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6. ประสบการณ์ในการปลูกกล้วยหอม: ปี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 1.2 สภาพทางสังคมของเกษตรกร

คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน	
	1	2	3	ค่า IOC	แปลผล
1. การเป็นสมาชิกกลุ่ม ☐ ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย ☐ เป็นสมาชิกกลุ่ม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ กลุ่มแปลงใหญ่ ☐ กลุ่มเกษตรกร ☐ กลุ่มสหกรณ์การเกษตร ☐ กลุ่มสมาชิก ธกส. ☐ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ☐ อื่นๆ ระบุ.....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2. ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีหรือไม่ ☐ ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม ☐ เคยได้รับการฝึกอบรม ฝึกอบรมเรื่องใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ การเก็บตัวอย่างดิน ☐ การปรับปรุงบำรุงดิน ☐ การเลือกใช้ต้นพันธุ์ ☐ การใช้ปุ๋ย ☐ การป้องกันกำจัดศัตรูพืช ☐ การเก็บเกี่ยว ☐ วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว ☐ อื่นๆ (ระบุ).....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 1.3 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน	
	1	2	3	ค่า IOC	แปลผล
1. อาชีพอื่นนอกจากการทำเกษตร () รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/เจ้าหน้าที่รัฐ () ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว () รับจ้างทั่วไป () อื่นๆ (ระบุ).....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2. รายได้จากนอกภาคการเกษตร.....บาท/ปี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3. การถือครองพื้นที่ทางการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) () เช่าแบบมีสัญญา () เช่าแบบไม่มีสัญญา () ของตนเอง () อื่นๆ ระบุ.....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4. ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) () น.ส. 4 () น.ส. 3 () ส.ป.ก. () ไม่มีเอกสารสิทธิ์ () อื่นๆ (ระบุ).....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5. จำนวนพื้นที่ปลูกกล้วยหอมทั้งหมด:.....ไร่	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6. แหล่งเงินทุนในการผลิตกล้วยหอม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) () เงินทุนตนเอง () ธกส. () ธนาคารพาณิชย์ () สหกรณ์ออมทรัพย์ () กองทุนหมู่บ้าน () นายทุน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7. ต้นทุน ในการผลิตกล้วยหอมเฉลี่ยต่อปี:บาท/ไร่	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8. ผลผลิต ในการผลิตกล้วยหอมเฉลี่ยต่อปี :กก./ไร่	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9. รายได้ จากการขายผลผลิตกล้วยหอมเฉลี่ยต่อปีบาท/ไร่	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปการผลิตกล้วยหอมของเกษตรกร อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน	
	1	2	3	ค่า IOC	แปลผล
1. ต้นพันธุ์ที่ใช้ () หน่อใบแคบ () หน่อใบกว้าง () เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ () อื่นๆ ระบุ.....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2. ใช้หน่อพันธุ์จากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) () แยกหน่อจากแปลงเดิมที่ปลูกอยู่ () ซื้อหน่อพันธุ์จากแปลงปลูกของเกษตรกรรายอื่น () ซื้อต้นพันธุ์เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ () แหล่งอื่นๆ (ระบุ).....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3. ราคาหน่อพันธุ์ที่ซื้อหน่อ/ต้นละ.....บาท.....สตางค์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4. การเตรียมดินแปลงปลูก () ไม่ใส่ปุ๋ย () ใส่ปุ๋ย ควรมี ตรวจวัดความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) ของดิน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5. ลักษณะแปลงปลูก () ไม่มีการยกทรงหรือยกแปลง () มีการยกทรงหรือยกแปลง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6. วิธีการให้น้ำ () ปล่อยน้ำตามร่องระหว่างแถวปลูก () วางระบบน้ำไปตามแปลงปลูก () ใช้น้ำฝนอย่างเดียว () อื่นๆ (ระบุ).....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7. แหล่งน้ำที่ใช้ () ขลประทาน () การขุดสระน้ำ ขุดบ่อ () บ่อบาดาล () น้ำฝน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน	
	1	2	3	ค่า IOC	แปลผล
8. การใส่ปุ๋ย ☐ ไม่ใส่ปุ๋ย ☐ ใส่ปุ๋ย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ ปุ๋ยพืชสด ได้แก่..... ☐ ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่..... ☐ ปุ๋ยเคมี ☐ สูตร 46 - 0 - 0 ☐ สูตร 0 - 0 - 60 ☐ สูตร 15 - 15 - 15 ☐ สูตร 16 - 16 - 8 ☐ สูตร 16 - 20 - 15 ☐ อื่นๆ (ระบุ).....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9. ช่วงระยะในการใส่ปุ๋ย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ ใส่เฉพาะรองกันหลุม ☐ ใส่หลังปลูก ☐ ใส่จากการสังเกตว่าขาดธาตุ ☐ อื่นๆ (ระบุ).....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10. มีโรคที่ระบาดหรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ โรคตายพราย ☐ โรคใบจุด ☐ โรคใบเหี่ยว ☐ อื่นๆ ระบุ.....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
11. แมลงศัตรูพืชที่พบ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ ตัวงวง ☐ หนอนม้วนใบ ☐ หนอนกอกกล้วย ☐ อื่นๆ ระบุ.....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
12. การใช้สารป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ☐ ไม่ใช้ สารป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ☐ ใช้ สารป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ☐ สารชีวภัณฑ์ (ระบุ)..... ☐ สารเคมี (ระบุ)..... ☐ อื่นๆ (ระบุ).....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

คำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน	
	1	2	3	ค่า IOC	แปลผล
13. การเก็บเกี่ยวกล้วยหอมเพื่อให้คุณภาพดี ท่านมีวิธีปฏิบัติอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) () สั้งเกิดจากขนาดของผลกล้วย () เก็บตามอายุ () เก็บตามความต้องการลูกค้า () อื่นๆ (ระบุ).....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
14. การขนย้ายกล้วยหอม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) () ใช้รถส่วนตัว () ใช้รถของคนรับซื้อ () จ้างรถขนส่ง () อื่นๆ (ระบุ).....	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 3 ความรู้และแหล่งความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ตอนย่อยที่ 3.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1-3	คะแนน	หมายความว่าถึง	มีความรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุด
4-6	คะแนน	หมายความว่าถึง	มีความรู้ในระดับน้อย
7-9	คะแนน	หมายความว่าถึง	มีความรู้ในระดับปานกลาง
10-12	คะแนน	หมายความว่าถึง	มีความรู้ในระดับมาก
13-15	คะแนน	หมายความว่าถึง	มีความรู้ในระดับมากที่สุด

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน	
	1	2	3	ค่า IOC	แปลผล
1. สามารถนำน้ำเสียที่ได้จากโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านการบำบัดมาใช้ได้ในกระบวนการผลิตกล้วยหอม เฉลย : ถูก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2. ระบบการผลิตทางการเกษตรที่ดี สำหรับการปลูกกล้วยหอม คือ การผลิตกล้วยหอมให้ปลอดภัยต่อผู้บริโภค เท่านั้น เฉลย : ผิด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3. ระบบการผลิตกล้วยหอมตามการผลิตทางการเกษตรที่ดีเป็นระบบที่ห้ามใช้สารเคมีทุกชนิด เฉลย : ผิด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4. พื้นที่ที่ใช้ปลูกกล้วยหอมตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ดี จะต้องทราบประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี เฉลย : ถูก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5. ในระยะเริ่มระบบการผลิตกล้วยหอมควรมีการวิเคราะห์ดินเพื่อตรวจสอบคุณภาพดิน และการปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตรายอย่างน้อย 1 ครั้ง เฉลย : ถูก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6. การผลิตกล้วยหอมตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ดีจะต้องมีการสำรวจการเข้าทำลายของโรคและแมลงศัตรูพืชอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เฉลย : ถูก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7. ไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชตามคำแนะนำบนฉลากหรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร เฉลย : ผิด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน	
	1	2	3	ค่า IOC	แปลผล
8. สถานที่เก็บสารเคมีควรอยู่ใกล้สถานที่เก็บผลผลิตกล้วยหอมเพื่อความสะดวกในการนำมาใช้ เฉลย : ผิด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9. ภาชนะที่บรรจุสารเคมีที่ใช้หมดแล้วควรนำไปเผาทำลาย เฉลย : ผิด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10. เลือกใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงบำรุงดินที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตรและใช้ในปริมาณที่เหมาะสมและถูกต้องตามอัตราที่แนะนำบนสลาก เฉลย : ถูก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
11. เศษพืช หรือใบที่ตัดแต่งจากต้นที่มีโรคเข้าทำลายสามารถนำมาทำเป็นปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยพืชสดได้ เฉลย : ผิด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
12. การผลิตกล้วยหอมตามระบบการผลิตที่ดีสามารถใช้สิ่งขับถ่ายทั้งของคนและสัตว์มาทำเป็นปุ๋ยการบำรุงกล้วยหอมได้ เฉลย : ผิด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
13. สถานที่เก็บรวบรวมผลผลิตกล้วยหอมไม่ควรอยู่ใกล้สถานที่เก็บสารเคมี หรือสถานที่สิ่งปฏิกูล เฉลย : ถูก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
14. ภาชนะที่ใช้ในการบรรจุและการขนส่งผลผลิตต้องแยกต่างหากจาก ภาชนะที่ใช้ในการขนย้ายหรือขนส่งสารเคมี หรือปุ๋ย เฉลย : ถูก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
15. ควรบันทึกข้อมูลทุกขั้นตอนการผลิตกล้วยหอมหลังการปฏิบัติงานทุกครั้ง เฉลย : ถูก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตอนย่อยที่ 3.2 แหล่งความรู้พื้นฐานที่เกษตรกรได้รับเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอม ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

โดยระดับความรู้ที่ได้รับแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

5 = ได้รับความรู้มากที่สุด (ทุกวัน)

4 = ได้รับความรู้มาก (มากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์)

3 = ได้รับความรู้ปานกลาง (1 ครั้งต่อสัปดาห์)

2 = ได้รับความรู้น้อย (น้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์)

1 = ได้รับความรู้น้อยที่สุด (นานๆครั้ง)

แหล่งความรู้	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน	
	1	2	3	ค่า IOC	แปลผล
1. สื่อบุคคล					
1.1 ญาติ พี่น้อง เพื่อนฝูง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.3 เจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.4 ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, สอบต.	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.5 ผู้นำกลุ่ม หรือ สมาชิกในกลุ่มเกษตรกร	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.6 อื่นๆ (ระบุ).....(เพิ่ม)					
2. สื่อสิ่งพิมพ์					
2.1 วารสารวิชาการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.2 หนังสือพิมพ์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.3 แผ่นพับ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.4 โปสเตอร์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.5 อื่นๆ (ระบุ).....(เพิ่ม)					
3. สื่อกระจายภาพและเสียง					
3.1 โทรทัศน์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.2 วิทยุชุมชน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.3 อื่นๆ (ระบุ).....(เพิ่ม)					

แหล่งความรู้	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน	
	1	2	3	ค่า IOC	แปลผล
4. สื่อออนไลน์					
4.1 เว็บไซต์ (Website)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.2 เฟซบุ๊ก (Facebook)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.3 ยูทูบ (YouTube)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.4 ไลน์ (Line)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.5 ดิกตอก (TikTok)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.6 ทวิตเตอร์ (Twitter)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 4 การยอมรับการผลิตรถกลด้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

- 1-6 คะแนน หมายถึง ยอมรับไปปฏิบัติน้อยที่สุด
 7-12 คะแนน หมายถึง ยอมรับไปปฏิบัติน้อย
 13-18 คะแนน หมายถึง ยอมรับไปปฏิบัติปานกลาง
 19-24 คะแนน หมายถึง ยอมรับไปปฏิบัติมาก
 25-30 คะแนน หมายถึง ยอมรับไปปฏิบัติมากที่สุด

การยอมรับ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน	
	1	2	3	ค่า IOC	แปลผล
1. แหล่งน้ำ					
1.1 น้ำที่ใช้ในการผลิตรถกลด้วยหอมมาจากแหล่งน้ำที่สะอาด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.2 ดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง ส่งตรวจในห้องปฏิบัติการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2. พื้นที่ปลูก					
2.1 พื้นที่ที่ใช้ปลูกกลด้วยหอมไม่เคยเป็นที่ตั้งคอกสัตว์ โรงเก็บสารเคมี โรงพยาบาล หรือโรงงานอุตสาหกรรมมาก่อน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

การยอมรับ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน	
	1	2	3	ค่า IOC	แปลผล
2.2 ดำเนินการเก็บตัวอย่างดินอย่างน้อย 1 ครั้ง ส่งตรวจในห้องปฏิบัติการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร					
3.1 ใช้สารเคมี ป้องกันและกำจัดศัตรูพืชตามคำแนะนำบนฉลากหรืออ้างอิงตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.2 ปิดฝาภาชนะบรรจุสารป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชหลังเลิกใช้ และเก็บในสถานที่เก็บสารเคมี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.3 ฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชในช่วงเช้าหรือเย็นขณะลมสงบ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.4 สวมชุดป้องกันสารเคมี ถุงมือ และสวมหน้ากากทุกครั้งขณะพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.5 อาบน้ำ สระผม และ เปลี่ยนเสื้อผ้า หลังการพ่นสารป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชทุกครั้ง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.6 หยุดใช้สารป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู ก่อนการเก็บเกี่ยวผลผลิตตามที่ระบุไว้ในฉลากกำกับการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูแต่ละชนิด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.7 กรณีผลิตเพื่อส่งออก ห้ามใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ประเทศคู่ค้าห้ามใช้หรือให้ใช้ตามข้อกำหนดของประเทศคู่ค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4. การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว					
4.1 จัดระบบการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตตรงตามข้อกำหนดของคู่ค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.2 จัดการการใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงดินตามคำแนะนำหรือค่าวิเคราะห์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

การยอมรับ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน	
	1	2	3	ค่า IOC	แปลผล
4.3 เลือกใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงบำรุงดินที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตรและใช้ในปริมาณที่เหมาะสมและถูกต้องตามอัตราที่แนะนำบนสลาก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว					
5.1 เก็บเกี่ยวผลผลิตในระยะที่เหมาะสมตามเกณฑ์ในแผนควบคุมการผลิต หรือผลผลิตมีคุณภาพตามความต้องการของตลาด/คู่ค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.2 ใช้อุปกรณ์เก็บเกี่ยวที่สะอาดและวิธีการเก็บเกี่ยวที่ป้องกันการกระแทกทำให้ผลผลิตบอบช้ำ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.3 คัดแยกผลผลิตที่มีศัตรูพืชหรือโรคพืชติดปนมากับผลผลิตที่มีคุณภาพ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6. การขนย้าย การเก็บรักษาและการรวบรวมผลผลิต					
6.1 มีการทำความสะอาดสถานที่เก็บรักษาผลผลิต	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6.2 สถานที่เก็บรักษาผลผลิตไม่อยู่ใกล้สถานที่เก็บสารเคมี หรือสถานที่สิ่งปฏิกูล มีอากาศถ่ายเทสะดวก และป้องกันสัตว์พาหะนำโรค	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6.3 ผลผลิตที่อยู่ระหว่างการเก็บรักษาและขนย้าย มีการตีวัน เดือน ปี ที่ทำการเก็บเกี่ยวบนภาชนะบรรจุ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6.4 พาหนะที่ขนย้ายควรสะอาด ปิดมิดชิด สามารถรักษาคุณภาพของผลผลิตได้ และต้องไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุอันตราย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7. สุขลักษณะส่วนบุคคล					
7.1 เข้าร่วมการฝึกอบรมสุขลักษณะส่วนบุคคล	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7.2 เข้าร่วมการฝึกอบรมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

การยอมรับ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน	
	1	2	3	ค่า IOC	แปลผล
7.3 ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัตถุดิบตรายทางการเกษตร ต้องได้รับการตรวจสอบคุณภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8. การบันทึกข้อมูล					
8.1 บันทึกการปฏิบัติงานเป็นรายแปลง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8.2 บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้วัตถุดิบตราย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8.3 บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องการสำรวจศัตรูพืชและการป้องกันกำจัด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8.4 บันทึกผลผลิตที่อยู่ระหว่างการเก็บรักษาและการขนย้ายเพื่อให้สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของผลผลิตได้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8.5 บันทึกข้อมูลข้อมูลผู้รับซื้อผลผลิตหรือแหล่งที่มาผลผลิตไปจำหน่าย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8.6 เก็บรักษาบันทึกข้อมูลการผลิตอย่างน้อย 2 ปี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ตอนย่อยที่ 5.1 ปัญหาในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

โดยระดับปัญหาที่ได้รับแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

5 = ระดับปัญหามากที่สุด 4 = ระดับปัญหามาก 3 = ระดับปัญหาปานกลาง

2 = ระดับปัญหาน้อย 1 = ระดับปัญหาน้อยที่สุด

ประเด็นปัญหา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน	
	1	2	3	ค่า IOC	แปลผล
1. ด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี					
1.1 แหล่งน้ำ					
1.1.1 แหล่งน้ำไม่เพียงพอ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.1.2 ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการน้ำ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ประเด็นปัญหา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน	
	1	2	3	ค่า IOC	แปลผล
1.2 พื้นที่ปลูก					
1.2.1 สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการปลูก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.2.2 พื้นที่ปลูกเสี่ยงต่อการปนเปื้อนของสารเคมี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.2.3 ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.2.4 ขาดความรู้ความเข้าใจในการปรับปรุงดิน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.3 การใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตร					
1.3.1 ขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.3.2 สารเคมีที่ใช้มีราคาแพง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.3.3 การจัดการไม่ทั่วถึง	+1	0	+1	0.66	ใช้ได้
1.4 การจัดการปลูกและการดูแลรักษา					
1.4.1 ต้นทุนต่อพื้นที่ราคาสูง	+1	-1	+1	0.33	ใช้ไม่ได้
1.4.2 ค่าจ้างแรงงานแพง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.4.3 ปุ๋ยและสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชมีราคาแพง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.4.4 เกิดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.4.5 ขาดแคลนแรงงาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
(เพิ่ม) สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชมีราคาสูง					
1.5 การเก็บเกี่ยวและวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว					
1.5.1 ไม่สามารถเก็บเกี่ยวในระยะที่เหมาะสมได้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.5.2 ขาดแคลนแรงงาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.5.3 คุณภาพของผลผลิตไม่ตรงตามความต้องการของตลาดหรือลูกค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.6 การเก็บรักษา และการขนย้าย					
1.6.1 สถานที่เก็บรักษาผลผลิตไม่เหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.6.2 พาหนะขนส่งไม่เหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.6.3 ขาดแคลนแรงงาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ประเด็นปัญหา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน	
	1	2	3	ค่า IOC	แปลผล
1.7 สุขลักษณะส่วนบุคคล					
1.7.1 ไม่มีความรู้ ความเข้าใจ และฝึกอบรม สุขลักษณะส่วนบุคคล	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.7.2 ขาดความรู้ ความเข้าใจ และการฝึกอบรมที่ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.8 การบันทึกข้อมูล					
1.8.1 ไม่มีความรู้ในการบันทึกและจัดเก็บข้อมูล	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.8.2 เขียนหนังสือไม่เป็น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2. ด้านวิธีการส่งเสริม					
2.1 แบบบุคคล					
2.1.1 ขาดเจ้าหน้าที่ให้ความรู้คำแนะนำในพื้นที่	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.1.2 ขาดเจ้าหน้าที่ให้ความรู้คำแนะนำทาง โทรศัพท์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.2 แบบกลุ่ม					
2.2.1 ขาดการเข้าร่วมประชุม/อบรม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.2.2 ขาดการเข้าร่วมการศึกษาดูงาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.3 แบบมวลชน					
2.3.1 ขาดการรับรู้ ผ่านทางวิทยุกระจายเสียง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.3.2 ขาดการรับรู้ ผ่านทางรายการโทรทัศน์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.3.3 ขาดการรับรู้ ผ่านทางวารสาร นิตยสาร โปสเตอร์ และแผ่นพับ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.4 แบบออนไลน์					
2.4.1 ขาดการเข้าถึงสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์, เฟซบุ๊ก, ยูทูบ, ไลน์ เป็นต้น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ประเด็นปัญหา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน	
	1	2	3	ค่า IOC	แปลผล
3. ด้านการสนับสนุน					
3.1 ขาดการสนับสนุนด้านองค์ความรู้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.2 ขาดการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้ได้ มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.3 ขาดแหล่งเงินทุน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตอนย่อที่ 5.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

โดยระดับข้อเสนอแนะแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

5 = ระดับข้อเสนอแนะมากที่สุด

4 = ระดับข้อเสนอแนะมาก

3 = ระดับข้อเสนอแนะปานกลาง

2 = ระดับข้อเสนอแนะน้อย

1 = ระดับข้อเสนอแนะน้อยที่สุด

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน	
	1	2	3	ค่า IOC	แปลผล
1. ด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี					
1.1 ถ่ายทอดความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ด้วยวิธีการที่เข้าใจง่าย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.2 สร้างเกษตรกรผู้นำด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในแต่ละตำบลหรือหมู่บ้าน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2. ด้านวิธีการส่งเสริม					
2.1 เจ้าหน้าที่ควรลงพื้นที่ให้ความรู้คำแนะนำ	+1	+1	+1	+1	ใช้ได้
2.2 ควรมีการจัดการประชุม ฝึกอบรมให้กับเกษตรกร	+1	+1	+1	+1	ใช้ได้
2.3 ควรมีการจัดการศึกษาดูงาน	+1	+1	+1	+1	ใช้ได้
2.4 ควรแจกเอกสารเผยแพร่	+1	+1	+1	+1	ใช้ได้
2.5 ควรให้ความรู้ผ่านสื่อต่างๆหลากหลายช่องทาง	+1	+1	+1	+1	ใช้ได้

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน	
	1	2	3	ค่า IOC	แปลผล
2.6 ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเข้าถึงสื่อออนไลน์ประเภทต่างๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3. ด้านการสนับสนุน					
3.1 สร้างความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญของการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.2 รัฐบาล/ประสานงานด้านปัจจัยการผลิตราคาถูกลง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.3 ควรสนับสนุนปัจจัยที่จำเป็นให้แก่เกษตรกร	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

จากนั้นนำคะแนนผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ โดยใช้สูตร

สูตร

$$IOC = \sum R/N$$

เมื่อ

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถาม ดังนี้

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5-1.0 คัดเลือกไว้ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

จากนั้นคำนวณค่าผลรวม IOC ของแบบสอบถาม

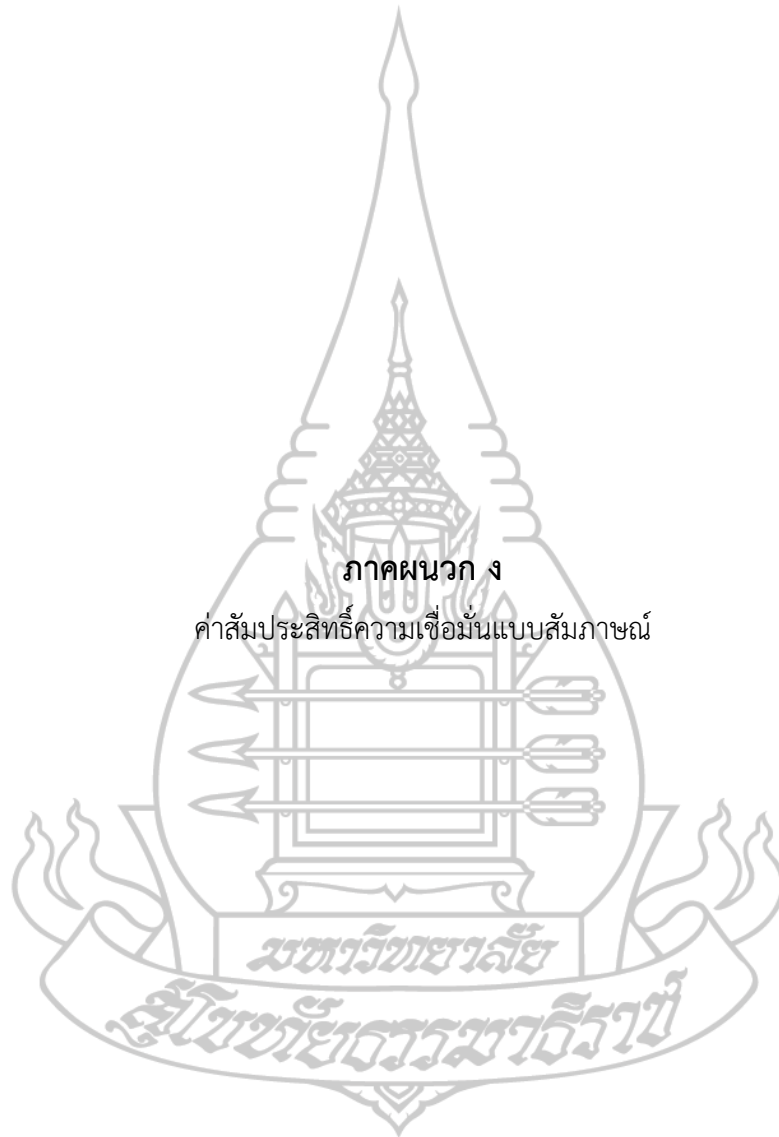
สูตร

$$\text{ค่า IOC} = \frac{\sum \text{IOC ข้อคำถาม}}{\text{จำนวนข้อคำถามทั้งหมด}}$$

$$= \frac{225.01}{226} = 0.995$$

226

สรุปผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องเนื้อหาเกี่ยวกับตัวแปรของการวิจัย (Index of Item-Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีค่า IOC 0.995 แสดงว่าข้อคำถามใช้วัดได้ตรงวัตถุประสงค์ หรือตรงตามเนื้อหา เนื่องจากมีค่า IOC 0.50 ขึ้นไป

ภาคผนวก ง

คำสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบสัมภาคณ

ตอนที่ 3.1 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

หัวข้อ	Alpha if item deleted
1. สามารถนำน้ำเสียที่ได้จากโรงงาน อุตสาหกรรมที่ผ่านการบำบัดมาใช้ได้ในกระบวนการผลิตกล้วยหอม	.709
2. ระบบการผลิตทางการเกษตรที่ดี สำหรับการปลูกกล้วยหอม คือ การผลิตกล้วยหอมให้ปลอดภัยต่อผู้บริโภค เท่านั้น	.750
3. ระบบการผลิตกล้วยหอมตามการผลิตทางการเกษตรที่ดี เป็นระบบที่ห้ามใช้สารเคมีทุกชนิด	.726
4. พื้นที่ที่ใช้ปลูกกล้วยหอมตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ดี จะต้องทราบประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี	.737
5. ในระยะเริ่มระบบการผลิตกล้วยหอมควรมีการวิเคราะห์ดิน เพื่อตรวจสอบคุณภาพดิน และการปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตรายอย่างน้อย 1 ครั้ง	.727
6. การผลิตกล้วยหอมตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ดี จะต้องมีการสำรวจการเข้าทำลายของศัตรูพืชอย่างน้อย สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	.742
8. สถานที่เก็บสารเคมีควรอยู่ใกล้สถานที่เก็บผลผลิตกล้วยหอมเพื่อความสะดวกในการนำมาใช้	.732
9. ภาชนะที่บรรจุสารเคมีที่ใช้หมดแล้วควรนำไปเผาทำลาย	.729
10. เลือกใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงบำรุงดินที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตรและใช้ในปริมาณที่เหมาะสมและถูกต้องตามอัตราที่แนะนำบนสลาก	.740
11. เศษพืช หรือใบที่ตัดแต่งจากต้นที่มีโรคเข้าทำลาย สามารถนำมาทำเป็นปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยพืชสดได้	.750
12. การผลิตกล้วยหอมตามระบบการผลิตที่ดีและเหมาะสม สามารถใช้สิ่งขับถ่ายทั้งของคนและสัตว์มาทำเป็นปุ๋ยการบำรุงกล้วยหอมได้	.741
13. สถานที่เก็บรวบรวมผลผลิตกล้วยหอมไม่ควรอยู่ใกล้สถานที่เก็บสารเคมี หรือสถานที่สิ่งปฏิกูล	.740

ตอนที่ 3.1 (ต่อ)

หัวข้อ	Alpha if item deleted
14. ภาชนะที่ใช้ในการบรรจุและการขนส่งผลผลิตต้องแยกต่างหากจากภาชนะที่ใช้ในการขนย้ายหรือขนส่งสารเคมี หรือปุ๋ย	.718
15. ควรบันทึกข้อมูลทุกขั้นตอนการผลิตกล้วยหอมหลังการปฏิบัติงานทุกครั้ง	.751
Cronbach's Alpha	.750

ตอนที่ 3.2 แหล่งความรู้พื้นฐานที่เกษตรกรได้รับเกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

หัวข้อ	Alpha if item deleted
1. สื่อบุคคล	.717
1.1 ญาติ พี่น้อง เพื่อนฝูง	.730
1.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	.750
1.3 เจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร	.723
1.4 ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, สอบต.	.735
1.5 ผู้นำกลุ่ม หรือ สมาชิกในกลุ่มเกษตรกร	.717
2. สื่อสิ่งพิมพ์	
2.1 วารสารวิชาการ	.746
2.2 หนังสือพิมพ์	.744
2.3 แผ่นพับ	.743
2.4 โปสเตอร์	.757
2.5 ใบปลิว	.746
3. สื่อกระจายภาพและเสียง	
3.1 วิทยูชุมชน	.764
3.2 โทรทัศน์	.770
4. สื่อออนไลน์	
4.1 เว็บไซต์ (Website)	.759
4.2 เฟซบุ๊ก (Facebook)	.761

ตอนที่ 3.2 (ต่อ)

หัวข้อ	Alpha if item deleted
4.3 ยูทูป (YouTube)	.750
4.4 ไลน์ (Line)	.754
4.5 ดิกตอก (TikTok)	.750
4.6 ทวิตเตอร์ (Twitter)	.764
Cronbach's Alpha	.762

ตอนที่ 4 ปัญหาในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

หัวข้อ	Alpha if item deleted
1. แหล่งน้ำ	
1.1 น้ำที่ใช้ในการผลิตกล้วยหอมมาจากแหล่งน้ำที่สะอาด	.744
1.2 ดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง ส่งตรวจในห้องปฏิบัติการ	.721
2. พื้นที่ปลูก	
2.1 พื้นที่ที่ใช้ปลูกกล้วยหอมไม่เคยเป็นที่ตั้งคอกสัตว์ โรงเก็บสารเคมี โรงพยาบาล หรือโรงงานอุตสาหกรรมมาก่อน	.743
2.2 ดำเนินการเก็บตัวอย่างดินอย่างน้อย 1 ครั้ง ส่งตรวจในห้องปฏิบัติการ	.736
3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	
3.1 ใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชตามคำแนะนำบนฉลากหรืออ้างอิงตามคำแนะนำของ กรมวิชาการเกษตร	.736
3.2 ปิดฝาภาชนะบรรจุสารป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชหลังเลิกใช้ และเก็บในสถานที่เก็บสารเคมี	.748
3.3 ฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชในช่วงเช้าหรือเย็นขณะลมสงบ	.759

ตอนที่ 4 (ต่อ)

หัวข้อ	Alpha if item deleted
3.4 อาบน้ำ สระผม และ เปลี่ยนเสื้อผ้า หลังการพนสาร ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชทุกครั้ง	.723
3.5 หยุดใช้สารป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู ก่อน การเก็บเกี่ยวผลผลิตตามที่ระบุไว้ในฉลากกำกับการใช้ สารป้องกันกำจัดศัตรูแต่ละชนิด	.729
3.6 กรณีผลิตเพื่อส่งออก ห้ามใช้วัตถุอันตรายทาง การเกษตรที่ประเทศคู่ค้าห้ามใช้หรือให้ใช้ตาม ข้อกำหนดของประเทศคู่ค้า	.740
4. การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการ เก็บเกี่ยว	
4.1 จัดระบบการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตผลตรงตาม ข้อกำหนดของคู่ค้า	.721
4.2 จัดการการใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงดินตามคำแนะนำ หรือค่าวิเคราะห์	.721
4.3 เลือกใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงบำรุงดินที่ขึ้นทะเบียน กับกรมวิชาการเกษตรและใช้ในปริมาณที่เหมาะสมและ ถูกต้องตามอัตราที่แนะนำบนสลาก	.721
5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว	
5.1 เก็บเกี่ยวผลผลิตในระยะที่เหมาะสมตามเกณฑ์ใน แผนควบคุมการผลิต หรือผลผลิตมีคุณภาพตามความ ต้องการของตลาด/คู่ค้า	.740
5.2 ใช้อุปกรณ์เก็บเกี่ยวที่สะอาดและวิธีการเก็บเกี่ยวที่ ป้องกันการกระแทกทำให้ผลผลิตบอบช้ำ	.740
5.3 คัดแยกผลผลิตที่มีศัตรูพืชหรือโรคพืชติดปนมากับ ผลผลิตที่มีคุณภาพ	.740
6. การขนย้าย การเก็บรักษาและการรวบรวมผลผลิต	
6.1 มีการทำความสะอาดสถานที่เก็บรักษาผลผลิต	.740

ตอนที่ 4 (ต่อ)

หัวข้อ	Alpha if item deleted
6.2 สถานที่เก็บรักษาผลผลิตไม่อยู่ใกล้สถานที่เก็บ สารเคมี หรือสถานที่สิ่งปฏิกูล มีอากาศถ่ายเทสะดวก และป้องกันสัตว์พาหะนำโรค	.736
6.3 ผลผลิตที่อยู่ระหว่างการเก็บรักษาและขนย้าย มี การติดวัน เดือน ปี ที่ทำการเก็บเกี่ยวบนภาชนะบรรจุ	.755
6.4 พาหนะที่ขนย้ายควรสะอาด ปิดมิดชิด สามารถ รักษาคุณภาพของผลผลิตได้ และต้องไม่ทำให้เกิดการ ปนเปื้อนวัตถุอันตราย	.706
7. สุขลักษณะส่วนบุคคล	
7.1 เข้าร่วมการฝึกอบรมสุขลักษณะส่วนบุคคล	.702
7.2 เข้าร่วมการฝึกอบรมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	.722
7.3 ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัตถุอันตรายทางการเกษตร ต้องได้รับการตรวจสอบสุขภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	.722
8. การบันทึกข้อมูล	
8.1 บันทึกการปฏิบัติงานเป็นรายแปลง	.712
8.2 บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้วัตถุอันตราย	.716
8.3 บันทึกข้อมูลที่มีการสำรวจศัตรูพืชและการป้องกัน กำจัด	.756
8.4 บันทึกผลผลิตที่อยู่ระหว่างการเก็บรักษาและการ ขนย้ายเพื่อให้สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของผลผลิต ได้	.756
8.5 บันทึกข้อมูลข้อมูลผู้รับซื้อผลผลิตหรือแหล่งที่นำ ผลผลิตไปจำหน่าย	.714
8.6 เก็บรักษาบันทึกข้อมูลการผลิตอย่างน้อย 2 ปี	.714
Cronbach's Alpha	.739

ตอนที่ 5.1 ปัญหาในการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

หัวข้อ	Alpha if item deleted
1. ด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีทางการเกษตรที่ดีทางการเกษตรที่ดี	
1.1 แหล่งน้ำ	
1.1.1 แหล่งน้ำไม่เพียงพอ	.947
1.1.2 ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการน้ำ	.946
1.2 พื้นที่ปลูก	
1.2.1 สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการปลูก	.947
1.2.2 พื้นที่ปลูกเสี่ยงต่อการปนเปื้อนของสารเคมี	.946
1.2.3 ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	.948
1.2.4 ขาดความรู้ความเข้าใจในการปรับปรุงดิน	.948
1.3 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	
1.3.1 ขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมี	.947
1.3.2 สารเคมีที่ใช้มีราคาแพง	.947
1.3.3 การจัดการไม่ทั่วถึง	.946
1.4 การจัดการปลูกและการดูแลรักษา	
1.4.1 ค่าจ้างแรงงานแพง	.947
1.4.2 ปุ๋ยและสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชมีราคาแพง	.946
1.4.3 เกิดการระบาดของศัตรูพืช	.947
1.4.4 ขาดแคลนแรงงาน	.947
1.5 การเก็บเกี่ยวและวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว	
1.5.1 ไม่สามารถเก็บเกี่ยวในระยะที่เหมาะสมได้	.945
1.5.2 ขาดแคลนแรงงาน	.945
1.5.3 คุณภาพของผลผลิตไม่ตรงตามความต้องการของตลาด/คู่ค้า	.945
1.6 การเก็บรักษา และการขนย้าย	
1.6.1 สถานที่เก็บรักษาผลผลิตไม่เหมาะสม	.947
1.6.2 พาหนะขนส่งไม่เหมาะสม	.947
1.6.3 ขาดแคลนแรงงาน	.945
1.7 สุขลักษณะส่วนบุคคล	
1.7.1 ไม่มีความรู้ ความเข้าใจ และฝึกอบรมสุขลักษณะส่วนบุคคล	.946

ตอนที่ 5.1 (ต่อ)

หัวข้อ	Alpha if item deleted
1.7.2 ขาดความรู้ ความเข้าใจ และการฝึกอบรมที่ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	.946
1.8 การบันทึกข้อมูล	
1.8.1 ไม่มีความรู้ในการบันทึกและจัดเก็บข้อมูล	.946
1.8.2 เขียนหนังสือไม่เป็น	.948
2. ด้านวิธีการส่งเสริม	
2.1 แบบบุคคล	
2.1.1 ขาดเจ้าหน้าที่ให้ความรู้คำแนะนำในพื้นที่	.948
2.1.2 ขาดเจ้าหน้าที่ให้ความรู้คำแนะนำทางโทรศัพท์	.947
2.2 แบบกลุ่ม	
2.2.1 ขาดการเข้าร่วมประชุม/อบรม	.946
2.2.2 ขาดการเข้าร่วมการศึกษาดูงาน	.947
2.3 แบบมวลชน	
2.3.1 ขาดการรับรู้ ผ่านทางวิทยุกระจายเสียง	.945
2.3.2 ขาดการรับรู้ ผ่านทางรายการโทรทัศน์	.951
2.3.3 ขาดการรับรู้ ผ่านทางวารสาร นิตยสาร โบสเตอร์ และแผ่นพับ	.947
2.4 แบบออนไลน์	
2.4.1 ขาดการเข้าถึงสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ (Website), เฟซบุ๊ก (Facebook), ยูทูบ (You tube), ไลน์ (Line) เป็นต้น	.947
3. ด้านการสนับสนุน	
3.1 ขาดการสนับสนุนด้านองค์ความรู้	.949
3.2 ขาดการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้ได้มาตรฐาน การปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดี	.944
3.3 ขาดแหล่งเงินทุน	.944
Cronbach's Alpha	.948

ตอนที่ 5.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

หัวข้อ	Alpha if item deleted
1. ด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตกล้วยหอมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	
1.1 ถ่ายทอดความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้วยวิธีการที่เข้าใจง่าย	.733
1.2 สร้างเกษตรกรผู้นำด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในแต่ละตำบลหรือหมู่บ้าน	.764
2. ด้านวิธีการส่งเสริม	
2.1 เจ้าหน้าที่ควรลงพื้นที่ให้ความรู้คำแนะนำ	.792
2.2 ควรมีการจัดการประชุม ฝึกอบรมให้กับเกษตรกร	.700
2.3 ควรมีการจัดการศึกษาดูงาน	.772
2.4 ควรแจกเอกสารเผยแพร่	.721
2.5 ควรให้ความรู้ผ่านสื่อต่างๆหลากหลายช่องทาง	.778
2.6 ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเข้าถึงสื่อออนไลน์ประเภทต่างๆ	.785
3. ด้านการสนับสนุน	
3.1 สร้างความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญของการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	.798
3.2 รัฐบาล/หน่วยงานด้านปัจจัยการผลิตราคาถูกลง	.786
3.3 ควรสนับสนุนปัจจัยที่จำเป็นให้แก่เกษตรกร	.756
Cronbach's Alpha	.782

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวปรียานุช ศรีษะภูมิ
วัน เดือน ปี เกิด	30 สิงหาคม พ.ศ. 2539
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเกษตรศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พ.ศ. 2561
สถานที่ทำงาน	สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน กรมวิชาการเกษตร
ตำแหน่ง	นักวิชาการเกษตร

